

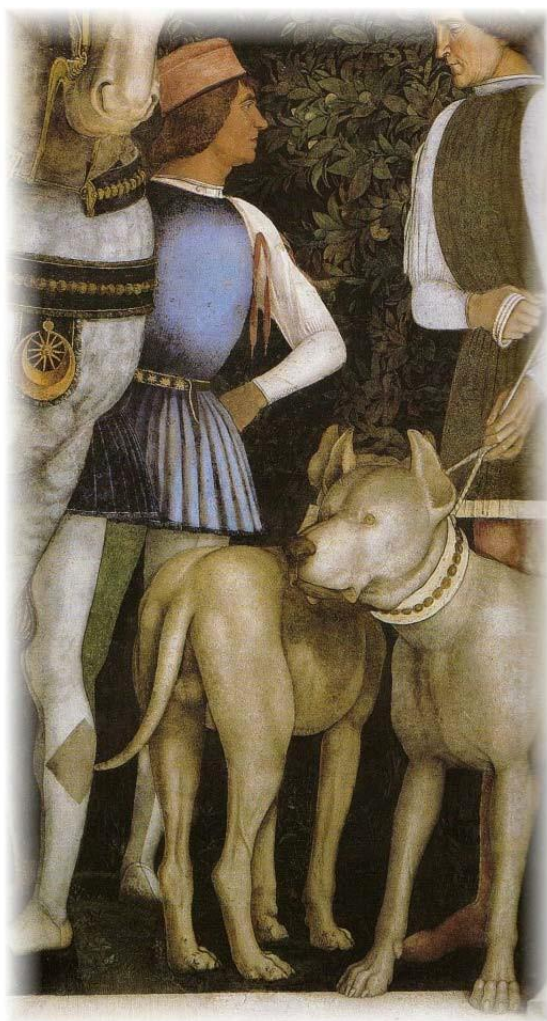
DOGO ARGENTINO

Jalostuksen tavoiteohjelma 1.1.2022 – 31.12.2026

Hyväksytty Dogo Argentino Club Finland ry:n yleiskokouksessa 7.3.2020

Hyväksytty Suomen Seurakoirayhdistys ry:n yleiskokouksessa 20.4.2020

Hyväksytty Suomen Kennelliiton Jalostustieteellisessä toimikunnassa 23.12.2021

Fresco: Andrea Mantegna (1431-1506), Italy Pariskunnan makuuhuone. Metsästäjän lähdessä.

Yksityiskohta: Alaasio (restauroinnin jälkeen)

Gal. E. Museo Di Palazzo Ducale, Mantoue.

Alinari-Giraudon Collection, Paris

Sisällys

1 YHTEENVETO	4
2 RODUN TAUSTA	6
3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	8
4 RODUN NYKYTILANNE	10
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	10
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	20
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	20
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	20
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	49
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	53
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	55
4.3. Terveys ja lisääntyminen	55
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	55
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	60
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	69
4.3.4 Lisääntyminen	70
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	71
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	71
4.4. Ulkomuoto	72
5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	78
6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	79
6.1 Jalostuksen tavoitteet	79
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	82
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	82
6.4 Uhat ja mahdollisuudet SWOT-analyysinä sekä varautuminen ongelmiin	84
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	89
7 LÄHTEET	90

8 LIITTEET	91
LIITE 1: Ehdotus dogo argentino -rodun PEVISA-ohjelmaksi 1.1.2019 - 31.12.2023	91
LIITE 2: Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2013	92

1 YHTEENVETO

Dogo argentino on metsästyskoira, mutta myös vartio- ja seurakoira alkuperäisessä kotimaassaan Argentiinassa. Maassamme sen perinteinen metsästyskäyttö ei ole mahdollista, joten vaihtoehtoisia käyttötarkoituksia on kartoitettu.

Dogo argentino on Suomessa seura- ja palveluskoirarotu.

Sen käyttöominaisuuksia on testattu Suomessa erilaisissa kokeissa, joissa päämääränä ovat usein palveluskoirakokeet. Ensimmäinen dogo argentino tuli Suomeen vuonna 1989, ja tämän kirjoitushetkellä 1.1.2020, koiria on rekisteröity 878 yksilöä.

Rotua harrastava yhdistys Dogo Argentino Club Finland ry. on nuori ja rotua harrastavana yhdistyksenä melko tuore. Silti jalostustoimikuntamme on pohtinut jalostustavoitteita vakavasti ja vastuuntuntoisesti. Yhdistyksen tarkoituksena on jakaa rotujärjestömmme Suomen Seurakoirayhdistys ry:n taakkaa usean melko erilaisen rodun puolestapuhujana.

Rodustamme on tärkeää ymmärtää sen tausta, alkuperäinen käyttötarkoitus ja perusluonne. Dogo argentino on Suomessa nuori rotu ja siksi kanta ei ole kaikilta osin yhteneväinen. Se asettaa kasvattajille haasteita. Jalostuksen tarkoituksena on rodun monipuolisuuden sekä alkuperäisen luonteen ja käyttöominaisuuksien pitäminen ennallaan. Laajan geenipoolin säilyttäminen on aina tärkeää. pienessä populaatiossa se pitää säilyttää mahdollisimman laajana. Siihen pyritään voimakkaasti nyt ja tulevaisuudessa. Tämä seikka on yksi tavoiteohjelman tärkeimmistä haasteista. Jalostuksen tavoiteohjelman avulla pyrimme säilyttämään rodun alkuperäiset ominaisuudet, estämään erillisen näyttelylinjan muodostumisen ja rohkaisemaan uusia harrastajia kokeisiin ja kilpакentille.

Dogo argentino on PEVISA-rotu ja jotta pennut voidaan rekisteröidä, tulee vanhempien olla astutushetkellä lonkka- ja kyynärnivelpuvattuja. Kahta D-lonkkaista ei saa yhdistää, yhdistelmän toisella vanhemmalla on oltava parempi arvo kuin D. Rodun lonkkatilanne on huono, sillä kaikista kuvatuista koirista 84 % on lonkkastatukseltaan joko C, D tai E. Aikavälillä 2005-2020 lausutuista E-lonkkaisista on 9%, kun taas A-lonkkaisista 6%.

Kyynärniveliä osalta rekisteröinnin raja- arvo on 2. Kyynärniveltilanne ei kuitenkaan ole huono, mutta näin raskaalla rodulla, kuin dogo argentino, kyynärnivelen terveyden merkitys korostuu.

Yhdistys suosittaa pentujen systemaattista kuulotestausta.

Suurin tulevaisuuden uhkakuva on perinnölliset selkäsairaudet, spondyloosi ja LTV. Tähän asti selkäkuvia on otettu vähän ja yleensä koiran oireiltua. Spondyloosi on löytynyt kuudelta virallisesti kuvatulta koiralta. 18 koiraa on selkäkuvattu vuosina 2016 -2019.

Dogo argentino ei välttämättä sovellu kokemattomalle ohjaajalle. Siksi sillä ei ole tulevaisuutta pelkkänä seura- ja näyttelyrotuna, eikä sitä tule vain sellaisena markkinoida. Viime vuosien lisääntyneet rekisteröintimäärät ja kasvava kiinnostus rotua kohtaan ovat mahdollisuuksien lisäksi myös uhka, koska vaarana on kannan hallitsematon kasvu ja koirien päätyminen vääränlaisille omistajille.

Yhtenä päätavoitteena on säilyttää rotu nykyisenlaisena ja seurata jatkuvasti terveystilanteen kehittymistä sekä tehdä tulevaisuudessa toimenpiteitä terveystilanteen parantamiseksi, mm. tiukentamalla PEVISA:n raja-arvoja.

PEVISA-ohjelma 1.7.2021-31.12.2022

Pentujen vanhemmista pitää astutushetkellä olla lonkka- ja kyynärkuvauslausunto. Kuvaushetkellä koiran tulee

olla täyttänyt 18 kk. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on D, kahta D-lonkkaista koiraa ei saa yhdistää. Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 27 pentua. Viimeinen sallittu pentue voidaan kuitenkin rekisteröidä kokonaisuudessaan.

Rotukohtaisena erityisehtona on ulkomaisia uroksia koskeva, toistaiseksi voimassa oleva, poikkeuslupa: ulkomaisilta uroksilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia. Ohjelma on voimassa 1.7.2021-31.12.2022

2 RODUN TAUSTA

Ymmärtääksemme dogo argentinoa, meidän on perehdyttävä sen "vastustajaan" eli villisikaan. Rodun alkuperä on myös hyvin historiallinen ja se ilmentää vuosisataisia metsästysperinteitä olemassaolollaan.

Argentiinaan vietiin valloittajien ja muiden maahanmuuttajien mukana kotieläiminä sikoja, joita päästettiin vapaasti laiduntamaan metsiin. Osa sioista karkasi ja villiintyi. Ne yhdistyivät 1900-luvun alussa metsästyskäyttöön Euroopasta tuotuihin villisikoihin, joista osa oli karannut ihmisten valvonnasta. Tämä uusi argentiinalainen villisika koitui ongelmaksi. Sioilla ei ollut Argentiinassa luontaisia vihollisia, joten kanta kasvoi räjähdysmäisesti niille suotuisissa olosuhteissa. Villisiat aiheuttavat paljon vahinkoa maanviljelijöille muun muassa syömällä karjaa kuten lampaita ja vasikoita. Aggressiiviset ja voimakkaat villisiat ovat surmanneet myös ihmisiä. Villisikojen määrän rajoittaminen olikin lähtökohtana dogo argentinojen jalostukselle. Vielä tänä päivänä, miltei vuosisata dogo argentino –rodun kehittämisen jälkeen, tilanne on muuttunut hyvin vähän; villisiat ovat paikoin yhä karjatilallisten ongelmana paitsi Argentiinassa, myös Pohjois-Amerikan eteläosissa.

Rotu on alun perin lähtöisin Cordoban maakunnasta Argentiinan keskiosasta. Rodun kehittäjä tohtori Antonio Nores Martinez oli kuuluisa lääkäri ja vanhan cordobalaisen suvun jäsen. Mahdollisesti verenperintönä saatu voimakas kiinnostus koiriin sai hänet luomaan perustan ja rotumääritelmän uudelle koirarodulle, jonka hän nimesi dogo argentinoksi. Martinezin jalostustyö perustui useiden puhtaiden rotujen järjestelmälliseen risteyttämiseen "vanhan cordoban taistelukoiran (perro pelele de cordobes)" kanssa. Tämä paikallinen taistelukoira oli erittäin vahva ja voimakas, mutta siltä puuttui henkinen ja perinnöllinen tasapainoisuus. Innokkaat koiratappeluiden harrastajat tunsivat rodun hyvin ja arvostivat sitä. He edustivat maan kaikkia sosiaaliluokkia. Eurooppalaisen 1400–1500-luvun kolonialismin ajan taiteesta löytyy cordoban taistelukoiran tyyppisiä metsästyskoiria, joten kyseessä on hyvinkin vanha "rotu/koiratyyppi".

Tohtori Nores Martinezin kasvatustyötä edelsi useiden sukupolvien ajan kestänyt perusteellinen tutkimus rodun luonteesta. Aluksi dogo argentinoa pidettiin taistelukoirana. Metsästyksessä kiinnostunut Martinez otti kerran koiran mukaansa tavanomaiselle metsästysmatkalleen. Siellä uusi rotu osoitti kykynsä, ja niin siitä tuli matkaseurueen tärkeä jäsen miehen kaikille matkoille.

Dogo argentinosta tuli nopeasti erinomainen suurriistaa metsästävä koira. Aikojen kuluessa rodun sopeutumiskyky on tehnyt siitä hyvin monikäyttöisen. Se on osoittautunut arvossapidetyksi seuralaiseksi sekä uskolliseksi ja vartaansa vailla olevaksi suojelijaksi – niille, joihin se on kiintynyt. Vahvuutensa, sitkeytensä, hyvän hajuaistinsa ja rohkeutensa ansiosta se on verraton koira metsästettäessä villisikaa, pekaria, puumaa ja muita maaseudun petoja, joita esiintyy Argentiinan laajoilla ja vaihtelevilla alueilla. Tasapainoisuus, sopusuhtaisuus ja erinomaiset, voimakkaat lihakset ovat ihanteellisia ominaisuuksia, kun rodun pitää kestää pitkiä matkoja muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa ja taistella tulisesti tavoitetun saaliin kanssa.

Villisikaa on Argentiinassa metsästetty usein perinteisellä monteria -tyylillä. Monteria muistuttaa suuresti eurooppalaisten aristokraattien keskiaikaisia metsästystapoja, joissa suuri lauma koiria sekä keihäin aseistautuneet jalosukuiset miehet ajoivat, ottivat kiinni ja tappoivat saaliin. Näitä historiallisia koiria

eurooppalainen taide kuvaa useita, yllättävänkin paljon, nykyistä dogo argentinoa muistuttavia koiria. Nämä metsästystavat he toivat mukanaan muuttaessaan Euroopasta Etelä-Amerikkaan. Argentiinassa henkilöä, joka metsästää villisikoja ampuma-aseen kanssa, on pidetty alaluokkaisena ja pelkurimaisena. Monteria-metsästystyyliin sisältyy villisian jäljestys, ajo ja kiinniotto dogo argentinon avulla. Villisika surmataa suurella veitsellä ja koirien tehtävänä on pitää toimenpiteen ajan eläin aloillaan. Dogo argentino on rotuna kehitetty nimenomaan monteria-metsästystapaa varten.

Argentiinan Kennelliitto ja Argentiinan Maataloustuottajien Keskusliitto hyväksyivät rodun 21.5.1964, jolloin rotukirja avattiin rekisteröintiä varten. Tohtori Augustin Nores Martinez oli rodun kehittäjän veli ja työn jatkaja. Hänen suuren kiinnostuksensa, työnsä ja vaivannäkönsä ansiosta FCI hyväksyi rodun 31.7.1973 ensimmäiseksi ja ainoaksi argentiinalaiseksi koiraroduksi.

Dogo argentinon jalostuksessa perinnehistorian mukaan käytetyt rodut sekä ominaisuudet, joita mainituilta roduilta haluttiin:

1. cordoban taistelukoira, joka oli pohjana rodulle
2. pointteri – hyvä hajuaiisti
3. bokseri – vilkkaus ja lempeys
4. tanskandoggi – koko
5. bullterrieri – pelottomuus
6. bulldoggi – rintakehä ja uskalaisuus
7. irlanninsusikoira – metsästysvietti
8. bordeauxindoggi – puruvoima
9. pyreneittenkoira – valkoinen turkin väri
10. espanjanmastiffi – voima

Valintoja tarkasteltaessa on tärkeää tietää, että useaa edellä mainittua rotua, kuten esimerkiksi bokseria, käytettiin jalostuksessa vain kerran. Yksittäinen koira tuotiin mukaan jalostusohjelmaan jonkin tietyn ominaisuuden vuoksi. Ei voi kuitenkaan varmuudella todeta, että eri ominaisuudet ovat peräisin yksinomaan yhdeltä roduilta, kuten valkoinen väri pyreneittenkoiralta, mutta tietty ominaisuus on ollut syynä eri rotujen käyttöön.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Dogo Argentino Club Finland ry:n perustamisilmoitus tehtiin 1994 ja yhdistys perustettiin Etelä-Amerikan Molossit ry. -nimisenä. Samana vuonna dogo argentino oli siirtynyt roturyhmän 2 roduksi ja rotujärjestöksi tuli Bullmastiffit ja Mastiffit ry. Aluksi ajatuksena oli, että yhdistyksemme voisi tuoda yhteen niin dogo argentino -rodun kuin fila brasileiro -rodun harrastajatkin. Ajatuksesta kuitenkin luovuttiin pian ja jo vuonna 1996 yhdistys toimi nimellä Dogo Argentino Club ry. vakiintuen näin ainoastaan dogo argentino -harrastajien omaksi yhdistykseksi.

Yhdistyksen säännöissä yhdistyksen tarkoituksena määritellään ”Dogo argentino -rotuisten koirien kasvatuksen ja jalostuksen edistäminen Suomessa”. Lisäksi niissä mainitaan, että ”yhdistys toteuttaa tarkoitustaan kokoamalla ja julkaisemalla rotua koskevia tietoja, harjoittamalla jalostusneuvontaa, toimeenpanemalla koiranäyttelyitä, järjestämällä esitelmä- ja koulutustilaisuuksia sekä kokeita ja kilpailuja”.

Dogo argentino –rodun rotujärjestö oli Bullmastiffit & Mastiffit ry vuoden 2006 loppuun saakka. Vuoden 2007 alusta yhdistys siirtyi rotujärjestön Suomen Seurakoirayhdistys ry:n alaisuuteen. Dogo Argentino Club Finland

ry on ollut vuodesta 1995 saakka sekä rotujärjestön että Suomen Kennelliitto ry:n jäsenyhdistyksenä. Se on lisäksi ollut Uudenmaan Kennelpiirin ry:n jäsenyhdistys vuodesta 1994 vuoden 2010 loppuun. Yhdistyksen kotipaikan muuttuessa Helsingiksi vuonna 2010, vaihtui kennelpiiri vuoden 2011 alusta Helsingin Seudun Kennelpiiriksi. Suomen Palveluskoiraliitto ry:n jäsenenä yhdistys on ollut vuodesta 2002, jolloin dogo argentino –rodulle myönnettiin oikeus kilpailla palveluskoirakokeissa. Valitettavasti vuoden 2006 lopussa rotu putosi pois palveluskoirarotujen joukosta monen muun rodun ohella, koska vaadittua koetulosta ei vielä tuolloin saatu hankittua. Vuonna 2008 Suomen Palveluskoiraliitto ry:n vaatimat viisi BH-koetta voitiin todeta saavutetuiksi ja oikeutta kilpailla pk-kokeissa haettiin uudestaan. Dogo argentinot saavuttivat kilpailuoikeudet palveluskoirakokeisiin 1.1.2009 alkaen.

Vuoden 2004 lopulla yhdistys haki rotujärjestön puoltamana Suomen Kennelliitto ry:ltä rotua harrastavan yhdistyksen asemaa. Tähän vastattiin myöntävästi ja helmikuusta 2005 lähtien Dogo Argentino Club Finland ry. on toiminut rotua harrastavana yhdistyksenä. Alkuvuosina jäsenmaksun maksaneita oli 10 – 20 jäsentä. Määrä kasvoi vuoden 2005 ”pentubuumin” vuoksi jo yli sadan, mutta on nyt laskenut 60 jäsenen tietämille. Jos kasvattajat saadaan aktiivisesti liittämään pennunostajia jäseniksi, myös jäsenmäärän toivotaan tulevaisuudessa kasvavan. Yhdistyksen internet-sivut www.dogoclub.fi ovat usein harrastajan ensikosketus yhdistyksen toimintaan. Yhdistys tiedottaa toiminnastaan myös Facebook-sivulla osoitteessa www.facebook.com/dogoclubfinland ja julkaisee Doguero-nimistä jäsenlehteä kahdesti vuodessa. Jäsenten oma Facebook-ryhmä toimii Dogopulina-nimellä.

Yhdistys järjestää vuosittain jäsenistölleen asiantuntijaluentoja, joiden aiheina on ollut muun muassa peruskoulutus, ruokinta, pk-lajit, perinnöllisyystiede sekä rodun ominaispiirteet. Lisäksi yhdistys on järjestänyt pk-aiheisia leiriviikonloppuja. Yhdistys on järjestänyt yhdessä rotujärjestön kanssa tuomarikoulutusta ja erikoisnäyttelyjä sekä oman pääerikoisnäyttelyn vuodesta 2007 lähtien. Pääerikoisnäyttelyssä rotua harrastava yhdistys pyrkii panostamaan rodun erikoistuomariin, joka pääsääntöisesti on rodun kasvattaja/erikoistuomari rodun kotimaasta Argentiinasta.

Dogo Argentino Club Finland ry:n hallitus on vuoden 2003 alussa kutsunut koolle jalostustoimikunnan, joka toimi yhdistyksen hallituksen alaisena. Jalostustoimikunta ei valitettavasti toiminut toivotulla tavalla, ja jalostustoimikunnan tehtäviä on hoitanut hallitus vuodesta 2009 asti. Vuonna 2016 jalostustoimikunta kasattiin muutamasta kasvattajasta ja sihteeristä. Jalostustoimikunnan tarkoituksena on huolehtia jalostuksen ohjaukseen liittyvistä tehtävistä. Sen tehtäviä ovat muun muassa lausuntojen antaminen kennelnimihakemuksiin, ulkomuototuomarikoulutusten järjestäminen, rotuun liittyvien tutkimustulosten kerääminen ja julkaiseminen, poikkeuslupien käsittely, jalostuksen tavoiteohjelman laatiminen ja PEVISA-sääntöjen valmistelemine sekä muiden kasvatukseen ja jalostukseen liittyvien asioiden käsittely. Haasteena on jäsenten vähäinen aktiivisuus ja vain pari aktiivista kasvattajaa rodun parissa.

Yhdistys kerää tietoa jalostukseen käytetyistä koirista (mm. myös PEVISA-tutkimusten ulkopuolelle jäävät terveystutkimukset sekä käyttöominaisuudet) sekä tulevien pentueiden määrästä ja ajankohdista. Lisäksi yhdistys pyrkii neuvomaan entistä paremmin varsinkin uusia kasvattajia jalostusvalinnoissa sekä muissa rotuun ja kasvatukseen liittyvissä asioissa.

4 RODUN NYKYTILANNE

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Ensimmäiset dogo argentinot Amancay ja Aimara del Corsario tuotiin Suomeen Argentiinasta ja rekisteröitiin Suomen Kennelliittoon 1989. Tämän jälkeen Suomeen tuotiin vielä Argentiinasta Brisa de Poncho Colorado vuonna 1990 ja Neron del Rancho Oriental vuonna 1991.

Ensimmäinen pentue Suomessa syntyi 11.10.1991 (Aimara del Corsario x Neron del Rancho Oriental). Yhtäkään näistä pennuista ei ole käytetty jalostukseen. Myöskään Aimaran sisarta Amancayta ei koskaan käytetty, joten näin tämän linjan käyttö jäi Suomessa yhteen pentueeseen.

Seuraava pentue syntyi vuonna 1992 (Brisa de Poncho Colorado x Neron del Rancho Oriental). Tällä pentueella on ollut suurin vaikutus rodun kannan kehitykseen Suomessa. Tästä yhdistelmästä käytettiin jalostukseen kahta narttua, vuonna 1995 Blanco Matador Neciaa ja vuonna 1996 Blanco Matador Nostalgiaa. Molemmissa pentueissa uroksena oli Itävallan tuonti Quebracho vom Knausserwald. Nämä yhdistelmät löytyvät myös suurelta osalta Suomessa syntyneiden koirien sukutauluista. Rodun jalostuspohja on em. syystä kapea.

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kaikkiaan Suomessa on syntynyt 107 pentuetta vuoden 2017 kesäkuun loppuun mennessä (Liite 2: Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2017). Näistä pentueista 30:ssä on käytetty isänä Suomessa syntynyttä urosta, kun taas emänä on ollut 60 Suomessa syntynyttä narttua. Muissa pentueissa vanhemmat ovat joko ulkomaisia jalostuskoiria tai tuontikoiria. Kotimaisten kasvattien käyttö jalostuksessa on lisääntynyt huomattavasti vuoden 2008 jälkeen. Lokakuussa 2013 syntyi ensimmäinen pentue, jossa molemmat vanhemmat ovat paitsi kotimaisia, myös A-lonkkaisia. Vuoden 2013 jälkeen viidessä pentueessa jompikumpi vanhemmista on ollut A-lonkkainen.

Vuoteen 2000 asti syntyi keskimäärin yksi pentue vuodessa. Vuonna 2001 pentueita rekisteröitiin neljä ja sen jälkeen pentuemäärät ovat kasvaneet tasaisesti. Vuonna 2005 rekisteröitiin ennätykselliset 12 pentuetta (92 pentua ja lisäksi 4 tuontikoiraa). Suuren pentuevuoden jälkeen pentuemäärä laski jälleen kuuteen vuonna 2006, nousten vuonna 2007 kymmeneen. Vuonna 2008 syntyi yhdeksän pentuetta. Vuonna 2009 syntyi 8 pentuetta, vuonna 2010 se laski 5 pentueeseen ja vuonna 2011 syntyi enää 3 pentuetta. Vuonna 2012 pentuemäärä nousi 10 pentueeseen. 2013-2015 pentueita rekisteröitiin yhteensä yhdeksän, kunnes vuonna 2016 rekisteröitiin pitkästä aikaa useampi pentue, yhteensä 6 pentuetta neljälle eri kasvattajalle. Kaiken kaikkiaan dogo argentinoja on rekisteröity Suomeen vuoden 2017 heinäkuun loppuun mennessä 791 yksilöä.

Taulukko 1: Vuositilasto – rekisteröinnit 2006-2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Pennut (kotimaiset)	25	27	32	9	29	32	19	32	52	16	23	59	61	65	52
Tuonnit	3	2	2	2		6	3	3	3	4	4	4	11	6	2
Rekisteröinnit yht.	28	29	34	11	29	38	22	35	55	20	27	63	72	71	54
Pentueet	3	4	4	2	6	5	4	5	9	3	5	8	9	10	7
Pentuekoko	8,3	6,8	8,0	4,5	4,8	6,4	4,8	6,4	5,8	5,3	4,6	7,4	6,8	6,5	7,4
Kasvattajat	2	2	2	2	4	3	2	4	6	2	5	6	6	7	6
Jalostukseen käytetyt eri urokset															
kaikki	3	3	2	1	6	4	4	5	9	2	5	6	8	9	7
kotimaiset	2	1			1	1	3		5		3	3	3	3	2
tuonnit					3	2		1	2	2	2	3	3	3	1
ulkomaiset	1	3	2	1	2	1	1	4	2	0	0	0	2	3	4
keskimääräinen jalostuskäytön ikä															
	5 v 4 kk	6 v 8 kk	3 v 1 kk	5 v 11 kk	4 v 9 kk	5 v	4 v 2 kk	3 v 4 kk	4 v 3 kk	2 v 10 kk	3 v 9 kk	4 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 5 kk	2 v 11 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut															
kaikki	3	4	4	2	6	5	4	5	9	3	5	8	9	9	7
kotimaiset	3	4	3	1	3	1	4	4	9	2	2	5	4	4	4
tuonnit			1	1	3	4		1		1	3	3	5	5	3
keskimääräinen jalostuskäytön ikä															
	3 v 6 kk	2 v 9 kk	4 v 1 kk	3 v 3 kk	3 v 2 kk	2 v 4 kk	4 v 4 kk	3 v 11 kk	3 v 9 kk	4 v 5 kk	4 v 1 kk	4 v	3 v 1 kk	4 v 4 kk	3 v 4 kk
Isoisät	5	5	6	3	11	9	7	9	14	5	9	11	16	16	13
Isoäidit	5	6	6	3	11	9	7	10	15	5	9	11	17	18	14
Sukusiitosprosentti	1,91%	1,50%	2,87	3,48%	1,52 %	2,67 %	1,43 %	1,50 %	0,50 %	1,95 %	1,13 %	0,90 %	1,20 %	0,19 %	1, 97%

Merkittävin kanta rekisteröityjä dogo argentinoja on rodun kotimaassa Argentiinassa, ainakin oletettavasti. Pyynnöistä huolimatta tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan ei saatu tietoja tämänhetkisestä rekisteröintien määrästä Argentiinassa. Argentiinasta dogo on levinnyt myös naapurimaihin Brasiliaan sekä Yhdysvaltoihin, jossa rodun suosio puhtaasti metsästyskoirana lisääntyy jatkuvasti.

Euroopassa suurimmat kannat ovat Italiassa ja Espanjassa, tosin tämä perustuu puhtaasti kuultuun arvioon, virallisia rekisteröintitietoja ei ole saatu. Kannat ovat voimakkaassa kasvussa myös Itä-Euroopan maissa, joista suurimpina mainittakoon Venäjä. Pohjoismaista eniten dogo argentinoja rekisteröidään Ruotsissa, jossa on tällä hetkellä n. 800 rekisteröityä dogo argentinoa, pentuja on viimeisen kymmenen vuoden aikana syntynyt keskimäärin 50 kpl. Tanskassa dogo argentinoja on rekisteröity kaiken kaikkiaan noin 100. Vuonna 2012 voimaan tullut roturajoitus estää tällä hetkellä dogo argentinojen kasvattamisen Tanskassa. Norjassa dogo argentinoja ei ole yhtään roturajoituksen vuoksi ja Islannissakin vain muutama yksilö.

Jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin. (MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi)

Dogo argentino kuuluu pienilukumääräisiin rotuihin. Edeltävän sukupolven (2017-2020) aikana Suomessa on rekisteröity 102 dogo argentinoa. Jotta rodun geneettinen monimuotoisuus ja jalostuspohja ei kaventuisi liikaa, ei yksittäisellä uroksella eikä nartulla saisi olla enempää kuin 1 pentue (ca 5 pentua)

Suomalaisia kasvattajia

Edeltävän 20 vuoden aikana on Suomessa ollut yhteensä 16 kpl FCI:n hyväksymällä kennelnimellä kasvattanutta kasvattajaa. Vuoden 1991 jälkeen ensimmäinen kasvattaja oli Janne Lehtinen kennelnimellä Blanco Matador. Hän kasvatti yhteensä 3 pentuetta vuosina 1991–1996 ja toi maahan muutamia tuontikoiria, mm. aivan ensimmäiset dogo argentinot vuonna 1989. Riikka Kivimäen kennel Escarto's aloitti kasvatustyön vuonna 2000. Vuonna 1998 aloitti Anne Kristiina ja Jarmo Laineen kennel Kerberos Blanco. Juuso Koivusaaren kennel Tigidas on kasvattanut vuodesta 2004. Tina Kurikan kennel Jevil's kasvatti vuosina 2000-2009 9 pentuetta. Casa Roque -kennelin Eveliina Puustjärvi aloitti 2012. Sari ja Tomi Enqvistin kennel Blanco Demonio kasvatti 4 pentuetta vuosina 2003–2007, kuten myös Jaana Penttisen Rose Spirit's -kennel vuodesta 2005 alkaen. Kaikki edellä mainitut kasvattajat ovat tuoneet suuren osan maamme tuontikoirakannasta.

Tuontikoirat

Tuontikoiria on edeltävän 15 vuoden (2006-2020) aikana rekisteröity yhteensä 50 kappaletta. Maita, joista koiria on tuotu, ovat Argentiina, USA, Tanska, Italia, Itävalta, Unkari, Espanja, Ranska, Venäjä, Viro, Slovakia, Tsekki,

Romania, Ruotsi ja Hollanti. Lisäksi Suomessa on useita Suomen Kennelliittoon (toistaiseksi) rekisteröimättömiä tuontikoiria em. maista. Eniten jalostukseen käytettyjä uroksia ovat olleet italialaiset Dingo Di Casa Nardini (5 pentuetta, 33 pentua), Jacklafuria (3 pentuetta, 25 pentua) ja brasilialainen Cholo Verdes Pampas (3 pentuetta, 23 pentua).

Dingo di Casa Nardinin 5 pentueesta vain yhtä koiraa käytettiin jalostukseen, mutta yhtään näistä vuonna 2007 syntyneistä koirista ei käytetty jalostukseen, joten Dington veri on poistunut kokonaan dogo argentinojen geenipoolista. Jacklafuria on esiintynyt viimeisen kerran Suomessa syntyneen pentueen sukutaulussa vuonna 2012 ja näin ollen näyttäisi, että myös ettei tämäkään koiran aikaisemmalla jalostuskäytöllä ole vaikutusta rodun tämän hetkisen populaation rakenteeseen.

Vastaavasti vuonna 1997 syntyneellä Indio Toba del Baqualilla oli vain 2 pentuetta, mutta kyseinen koira esiintyy vielä viimeisimmässäkään Suomessa syntyneessä pentueessa (Kennel Escartos 2017) Indiolla on toisessa polvessa 5 pentuetta ja 30 jälkeläistä ja kolmannessa polvessa 10 pentuetta ja 76 pentua.

Yksittäisen koiran pentueiden määrä ei yksinään ole luotettava mittari koiran vaikutuksesta populaation rakenteeseen, vaan vaikutus selviää vasta, kun tutkitaan toisen ja kolmannen sukupolven jälkeläisten määriä.

Taulukko 2. Tuontikoirat maittain 1991-2020

MAA	MÄÄRÄ
Argentiina	14
Brasilia	1
Espanja	10
Hollanti	1
Italia	18
Itävalta	3
Puola	2
Ranska	4
Romania	1
Ruotsi	10
Slovakia	6
Tanska	7
Tsekki	2
Unkari	2
USA	2
Venäjä	19
Viro	9
Yhteensä	104

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Kaikkien Suomessa jalostukseen käytettyjen dogo argentinojen keskimääräinen ikä jalostukseen käytettäessä on 3 vuotta, 5 kuukautta (KA urokset 3 v 7 kk, nartut 3 v 4 kk). Nuorin jalostukseen käytetty uros on ollut Hierro dei Falchi Bianchi, jota käytettiin ensimmäisen kerran jalostukseen koiran ollessa 11 kuukauden ikäinen. Alle kaksivuotiaana on käytetty myös Dingo de Casa Nardinia ja Indio-Toba del Bagualia. Vanhin jalostukseen käytetty

uros on Tigre vom Knausserwald 10 vuoden ja 7 kuukauden ikäisenä. Seuraavaksi vanhin jalostusuros on Escarto's El Buey, joka sai viimeisen pentueensa 8 vuoden 8 kk iässä. Tiedossamme ei ole, onko jo edesmenneistä koirista tallessa pakastespermaa myöhempää käyttöä varten.

Nartuissa kolme koiraa on saanut pentuja alle kaksivuotiaana: Gringa del Cavdillo, Escarto's Jovana ja Tigidas Calypso, kaikki 1 vuoden ja 11 kuukauden iässä. Tasan 2-vuotiaana on saanut pentueen Blanca Dama di Casa dei Marchesi. Vanhin penikoinut narttu on Perro Pelea Cordobes Pirata 7 vuoden ja 2 kuukauden iässä. Narttu Yara penikoi 6 vuoden ja 11 kk ikäisenä, seuraavaksi vanhimman ollessa Dama-Blanca de Riopiedra 6 vuotta 3 kk.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitos tarkoittaa sukua olevien yksilöiden parittamista keskenään. Tällaisen parituksen seurauksena yksilö voi saada johonkin lokukseen sekä isältään että emältään identtisen alleelin, minkä vanhemmat puolestaan ovat perineet yhteiseltä kantavanhemmalta. Sukusiitos lisää siis homotsygotia-astetta, eli yksilön perimässä on entistä useammin kaksi samanlaista alleelia. Monen perinnöllisen sairauden puhkeamiseen vaaditaan kaksi samaa alleelia, joten sairastumisen riski kasvaa sukusiitoksen kasvaessa.

Yksilön sukusiitosaste (COI = coefficient of inbreeding) on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuudesta. Jos paritetaan kaksi vahvasti sukusiitettua yksilöä, jotka eivät ole toisilleen sukua, näiden jälkeläisten sukusiitosaste on nolla.

Sukusiitoksen kasvu alentaa elinvoimaa ja hedelmällisyysominaisuuksia. Jos sukusiitosasteen kasvu on muutaman sukupolven aikana nopeaa, tarkoittaa tämä ahdasta jalostuspohjaa ja nopeaa alleelien hävikkiä. Sukusiitosaste ei saisi kasvaa nopeammin kuin prosentin sukupolvea kohden. Useimmilla roduilla sukupolvien välinen aika on noin neljä vuotta (käyttöroduilla pitempi), joten kasvu saa olla korkeintaan 0,25 % per vuosi. Tätä nopeampi kasvu vastaa vaarallisen kapeaa jalostuspohjaa ja saa aikaan rodun nopean degeneroitumisen.

Kennelliitto suosittelee, ettei serkusparituksia (6,25 %) läheisempiä sukulaisia pariteta. Kuitenkin, jos koirat ovat pitkälti sukulaisia keskenään, tehollinen populaatiokoko pienenee vääjäämättä ja tuleekin muistaa, että pitkällä aikavälillä sukusiitoksen muutoksen määrää pelkästään tehollinen populaatiokoko. Pienen jalostuspohjan tai sukusiitoksen vaikutukset alkavat populaation koosta riippuen yleensä näkyä selvästi vasta useiden kymmenien sukupolvien kuluttua.

Suomessa syntyneiden dogo argentinojen sukusiitosaste on pysynyt alhaisena. Kuten taulukko 1 osoittaa, on vuosina 2006-2020 keskimääräinen sukusiitos 1,51 prosenttia. Korkein sukusiitosprosentti Suomessa syntyneissä dogopentueissa kautta aikain on 7,62 % (Derrika Iz Lunnoy Stai x Iman Iz Lunnoy Stai).

Taulukko 3. 2006-2020 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

Jalostusurokset

#	Uros	Tilastointiaikana					Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Synty-nyt	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	KERBEROS BLANCO SALVADOR	2004	4	25	4,52%	5%	3	22	4	25
2	JACKLAFURIA	2003	3	25	4,52%	9%	3	5	3	25
3	CHOLO VERDES PAMPAS	2010	3	23	4,16%	13%	2	12	3	23
4	TZINTZUN DEL PAINE	2015	3	23	4,16%	17%	1	7	3	23
5	ESCARTO'S EL BUEY	2000	3	22	3,98%	21%	3	16	5	34
6	BOMBO BONKRAS	2007	3	21	3,80%	25%	1	9	3	21
7	PERRO PELEA CORDOBES TANGO	2004	2	17	3,07%	28%	0	0	2	17
8	MANCHAY VERDES PAMPAS	2010	3	16	2,89%	31%	8	59	3	16
9	ANIBAL CHARISMATIC	2008	2	15	2,71%	34%	2	12	2	15
10	ESCARTO'S SNUFKIN	2006	2	14	2,53%	36%	2	10	2	14
11	CASA ROQUE ORO BLANCO	2015	2	13	2,35%	39%	0	0	2	13
12	VICTOR DEL CAVDILLO	2009	2	12	2,17%	41%	4	15	2	12
13	ESCARTO'S FRAN DE STEPAN	2012	2	12	2,17%	43%	0	0	2	12
14	CUCU FACON MONTERO	2012	2	11	1,99%	45%	0	0	2	11
15	CASA ROQUE OSIRIS	2015	1	10	1,81%	47%	0	0	1	10
16	JERONIMO II DEL CAVDILLO	2011	2	10	1,81%	49%	0	0	2	10
17	ESCARTO'S STEPAN	2009	2	10	1,81%	50%	3	13	2	10
18	BLANCO DEMONIO BOWIE	2004	2	10	1,81%	52%	0	0	2	10
19	TALITO ACKON CAHUAK VERDES PAMPAS	2004	1	10	1,81%	54%	7	36	1	10
20	OMBRE DE SANTA ESMERALDA	2002	1	9	1,63%	56%	4	30	1	9

17 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista. Kun huomioidaan myös eniten käytetyt jalostusnartut, voidaan huomata, että 15 eniten käytetyn uroksen ja nartun joukossa on myös pentuesisaria: Anibal ja Aloja Charismatic sekä Escarto's Snufkin ja The Witch. 8 eniten käytetyistä uroksista (lihavoitu) on Suomessa syntyneitä. Toisen polven jälkeläisiä on eniten kahdeksanneksi eniten käytetyllä uroksella, Manchay Verdes Pampas, joka näin ollen vaikuttaa voimakkaasti rodun suomalaiseen kantaan.

Merkittävästi vaikuttavista koirista Kerberos Blanco Salvador on Tupac de Calfucuran jälkeläinen ja Calisto de las Aguas Mansaksen tyttärenpoika. Muita merkittäviä uroksia ovat ulkomainen jalostusuros Cedric del Cavidillo, jolla on Suomessa syntynyt yhdessä pentueessa 7 pentua; kuitenkin koiran jälkeläisiä on tuotu Suomeen tilastoiden 38 jälkeläistä toisessa polvessa. Talito Ackon Cahuak Verdes Pampas on niin ikään ulkomainen uros, jolla on Suomessa vain yksi pentue, mutta kyseisestä pentueesta viittä koiraa on käytetty jalostukseen tuottaen kuusi pentuetta, yhteensä 32 toisen polven jälkeläistä. Näiden kahden uroksen tiet

kohtaavat Cedric del Cavdillon ainoassa suomalaisessa pentueessa, jonka narttu on Talito Ackon Cahuak Vedes Pampaksen jälkeläisten emä.

Indio-Toba del Bagual (espanjantuonti) ja Ombre de Santa Esmeralda (ulkomainen jalostusuros), ovat uroksia, joilla on 30 toisen polven jälkeläistä. Merkittäväksi jalostusurokseksi voidaan mainita myös tuontiurossa Aguila de las Aquas Mansas. Caliston isän emä on sama, kuin Aguilan emän emä.

Taulukko 4. 2006-2020 jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

Jalostusnartut

		Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus ▼	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	NAPALDI DEL PULMAHUÉ	3	28	5,06%	2	15	3	28
2	TIGIDAS CALYPSO	3	25	4,52%	2	11	3	25
3	TIGIDAS OLIVIA	3	25	4,52%	4	23	3	25
4	YARA	3	23	4,16%	0	0	3	23
5	CASA ROQUE NEBULOSA	3	19	3,44%	0	0	3	19
6	BLANCA DAMA DI CASA DEI MARCHESI	2	16	2,89%	6	44	2	16
7	ESCARTO'S LOANA	2	16	2,89%	6	24	2	16
8	TIGIDAS ELECTRA	2	15	2,71%	0	0	2	15
9	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	2	14	2,53%	7	29	3	23
10	AUDACITY LUNA DE INDIO	2	14	2,53%	1	9	2	14
11	ALOJA CHARISMATIC	2	12	2,17%	0	0	2	12
12	ESCARTO'S JOVANA	2	11	1,99%	0	0	2	11
13	ESCARTO'S THE WITCH	2	11	1,99%	0	0	2	11
14	ESCARTO'S CASOMIRA	1	10	1,81%	7	36	1	10
15	CASA ROQUE RAYA	1	10	1,81%	0	0	1	10
16	GRINGA DEL CAVDILLO	1	9	1,63%	4	30	2	18
17	NARAYA	1	9	1,63%	2	16	2	18
18	JEVIL'S ELENA	1	9	1,63%	0	0	1	9
19	REMEDY DANES BRETTEY BIANCA	1	9	1,63%	0	0	1	9
20	ESCARTO'S HERMINIA	1	9	1,63%	0	0	1	9

Edeltävän 15 vuoden aikana (3-4 sukupolvea) eniten käytetyimmistä kahdestakymmenestä nartusta 12 on kotimaisia. Toisen polven jälkeläisten määrää katsottaessa rodun kantaan vaikuttavat eniten kuudenneksi eniten käytetty narttu Blanca Dama di Casa dei Marchesi ja 14 sijalla oleva Escarto's Casomira.

Tehollinen populaatio

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai

kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. (www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko). Mitä pienempi tehollinen populaatio, eli siitokseen käytettävien koirien määrä on, sitä nopeammin populaation keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenien erilaisia versioita häviää (homotsygoituminen).

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Koirapopulaation perinnölliseen monimuotoisuuteen vaikuttaa se, minkä verran ja minkä sukuisia yksilöitä jalostukseen käytetään. Yksittäisen jalostuskoiran perimä kannassa ei saisi muodostua kohtuuttoman suureksi. Jotta populaation geenipohja pysyisi mahdollisimman laajana, tulisi jalostukseen käyttää mahdollisimman monia eri yksilöitä, sekä uroksia että narttuja, ja niitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman tasaisesti. Tämän kokoisessa populaatiossa, kuten dogo argentinoilla Suomessa, olisi hyvä, jos jalostukseen käytettäisiin yhtä montaa narttua kuin urosta.

Pienissä roduissa tehollinen populaatiokoko täytyy pitää riittävän suurena ja säilyttää siten geneettisen vaihtelun mahdollisuus. Jotta tehollinen populaatiokoko ei kääntyisi enempää laskuun, yksittäisen uroksen jälkeläismäärä saisi sukupolven aikana olla korkeintaan 3 - 5 prosenttia koko rodun yksilöiden lukumäärästä. Sukupolven väli on yleensä keskimäärin neljä vuotta ja sillä tarkoitetaan aikaväliä, joka jää koiran syntymän ja sen ensimmäisten pentujen välille. Yhden koirayksilön liikakäytöksi voidaan lukea yli 10 % osuudet kahtena edellisenä vuonna syntyneistä pennuista tai yli 5 % osuudet sukupolvea kohden eli noin neljänä peräkkäisenä vuonna syntyneistä.

Tehollinen populaatiokoko (Ne) lasketaan kaavalla: $Ne = 4 \cdot Nm \cdot Nf / (2 \cdot Nm + Nf)$

Kaavassa Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä. Tehollinen populaatiokoko (Ne = effective population size) on niiden yksilöiden lukumäärä, jotka siirtävät alleeleja seuraavaan sukupolven eli jalostukseen käytetyt nartut ja urokset.

Jos rodun tehollinen koko on alle 50 - 100, rodusta häviää geenimuotoja niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä mahdollisimman useaa eri koiraa jalostukseen ja huolehtimalla, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahan "uutta verta". Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan. (www.kennelliitto.fi/tehollinen-populaatiokoko).

Tehollinen populaatiokoko on siis yleensä aina pienempi kuin populaation kaikkien yksilöiden määrä. Se sukupuoli, jota on käytetty jalostukseen vähemmän vaikuttaa pienentävästi teholliseen populaatiokokoon. Alhainen tehollinen populaatiokoko aiheuttaa populaation keskimääräisen sukulaisuuden ja sukusiitoksen kasvua.

Tulee muistaa, että käytetty laskukaava antaa realistisen kuvan vain ideaalin populaation tehollisesta koosta, joten Ne laskettuna jalostuseläinten määrästä antaa liian optimistisen arvion. Ideaalissa populaatiossa kaikilla yksilöillä on mahdollisuus paritua ja niillä on suunnilleen sama määrä jälkeläisiä, eivätkä paritetut eläimet ole sukua keskenään. Koirapopulaatiossa näin ei kuitenkaan tapahdu, joten tehollinen populaatiokoko on todellisuudessa pienempi.

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
Dogo Argentino Club Finland ry
1.1.2020

Taulukko 5. Dogo argentinojen jalostuspohja per vuosi ja per sukupolvi 2006-2020

Vuositilasto - jalostuspohja															
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Per vuosi															
- pentueet	3	4	4	5	6	5	4	5	9	3	5	8	9	10	7
- jalostukseen käytetyt eri urokset	3	3	2	3	6	4	4	5	9	2	5	6	8	9	7
- jalostukseen käytetyt eri nartut	3	4	4	5	6	5	4	5	9	3	5	8	9	9	7
- isät/emät	1,00	0,75	0,50	0,60	1,00	0,80	1,00	1,00	1,00	0,67	1,00	0,75	0,89	1,00	1,00
- tehollinen populaatio	4 (67%)	5 (62%)	4 (50%)	5 (50%)	8 (67%)	6 (60%)	5 (62%)	7 (70%)	12 (67%)	3 (50%)	7 (70%)	10 (62%)	12 (67%)	12 (60%)	9 (64%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	0%	0%	0%	7%	15%	0%	12%	3%	10%	8%	17%	11%	6%	7%
- nartuista käytetty jalostukseen	8%	7%	5%	9%	21%	28%	23%	11%	8%	20%	21%	9%	22%	17%	28%
Per sukupolvi (4 vuotta)															
- pentueet	16	19	20	20	20	23	21	22	25	25	32	34	38	34	28
- jalostukseen käytetyt eri urokset	11	13	12	13	15	22	20	19	18	15	20	24	27	23	18
- jalostukseen käytetyt eri nartut	12	15	13	16	18	20	18	21	23	22	26	29	32	27	23
- isät/emät	0,92	0,87	0,92	0,81	0,83	1,10	1,11	0,90	0,78	0,68	0,77	0,83	0,84	0,85	0,78
- tehollinen populaatio	16 (50%)	19 (50%)	17 (42%)	20 (50%)	22 (55%)	28 (61%)	25 (60%)	27 (61%)	28 (56%)	25 (50%)	32 (50%)	36 (53%)	40 (53%)	34 (50%)	28 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	2%	7%	7%	10%	8%	6%	7%	10%	12%	10%	10%	8%	9%	11%
- nartuista käytetty jalostukseen	7%	10%	15%	19%	20%	16%	13%	13%	12%	17%	17%	19%	20%	19%	26%

Vuosina 2017–2020 Suomessa on käytetty jalostukseen 11 eri urosta ja 16 eri narttua. Eri uroksia ja narttuja käytetään jalostukseen melko tasaisesti.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Rodun populaatio on maailmanlaajuisesti pieni ja valtaosa yksilöistä sukua toisilleen. Urosten käyttö on yksipuolistunut ja yhdistelmien sukutaulut ovat samanlaisia. Keskenään täysin erisukuisia yksilöitä on vaikea löytää tai saada käytettäväksi jalostukseen

Suomessa geenipohja näyttäisi olevan suhteellisen laaja, johtuen tuontien määrästä sekä ulkomaisten urosten käytöstä. Pienessä rodussa kuitenkin jokainen pentue vaikuttaa prosentuaalisesti paljon vuoden tilastoihin, joten todellinen vaikutus nähdään vasta, kun huomioidaan lähisukulaisten osuus jalostuskäytössä olevista koirista sekä toisen ja kolmannen polven jälkeläisten määrä. Moni linja käytännössä katoaa kasvattajan lopettaessa toimintansa, mutta rodun koirien sukulaisuussuhteiden vuoksi yksilöt pysyvät vaikuttamassa rodun

jalostuspohjaan tästä huolimatta. Jälkeläisrajoituksesta johtuen uroksia käytetään harkiten, eikä niitä juuri anneta toisten kasvattajien käyttöön.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Dogo argentino on suhteellisen pienilukuinen rotu, jolla on rajallinen kysyntä. Kaikki rodusta kiinnostuneet eivät ole soveliaita omistajia dogo argentinoille ja kasvattajan suurin vastuu onkin etsiä pennuille oikeanlainen koti, jossa on todelliset edellytykset kasvattaa yksilöstä tasapainoinen ja perimäänsä mahdollisimman aidosti ilmentävä yksilö. Rajalliset markkinat säätelevät tuotettavien pentueiden määrää ja johtavat voimakkaaseen karsintaan yksilöiden jalostuskäytössä. Rajallisista markkinoista johtuen kaikkia jalostuskelpoisia yksilöitä ei voida hyödyntää.

Rodun populaatio on pieni, mutta kasvattajien välillä käytettyjen koirien osalta erot ovat kuitenkin suuria. Jokainen kasvattaja tekee työtään ns. omilla linjoillaan, eivätkä koirat eri kasvattajien koirien lähisuvuissa ole kovin läheistä sukua toisilleen. Tuontien ja ulkomaisten urosten käyttö on pitänyt sukusiitosprosentin matalana.

Rodun kanta perustuu samoihin sukulinjoihin niin rodun kotimaassa kuin useimmissa Euroopan maissa. Ulkomaisen jalostusmateriaalin toistuva käyttö tulee jatkossakin olemaan välttämätöntä.

Lonkkaniveldysplasia on jalostuskäyttöä ajatellen suomalaisten dogo argentinojen suurin terveysongelma, sillä tervelonkkaisia kotimaisia, jalostuskelpoisia koiria on erittäin vähän. Voimassa oleva PEVISA kieltää kahden D-lonkkaisen koiran yhdistämisen, joka karsii jalostusmateriaalia pois käytöstä.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Matadorijalostuksen estämiseksi ja kannan monipuolistamiseksi dogo argentinon PEVISA-ohjelmassa on ollut jälkeläisrajoitus vuodesta 2009:

Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 27 pentua. Viimeinen sallittu pentue voidaan kuitenkin rekisteröidä kokonaisuudessaan.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Dogo argentinon rotumääritelmässä mainitaan rodun käyttäytymisestä ja luonteesta seuraavasti:

Hiljainen, ei koskaan hauku jäljellä; erinomainen hajuaisti ja vainu, innokas, eloisa, voimakas, lujaluonteinen ja erittäin rohkea. Ei koskaan saa olla aggressiivinen ihmisiä kohtaan; tähän ominaisuuteen on kiinnitettävä vakavaa huomiota. Rakastaa omistajaansa ehdottomasti ja vilpittömästi.

Rotumääritelmän käyttötarkoitus on *suurriistan metsästyksen käytettävä koira.*

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Dogo argentino on metsästyskoira, jolla on vahva vartioimis- ja puolustusvietti. Se on tilanteen niin vaatiessa päättäväinen, itsevarma ja peräänantamaton. Dogo argentinon kuuluu ehdottomasti olla hermorakenteeltaan

hyvä ja käytökseltään rauhallinen. Omistajan hyväksyntään vieraisiin sen tulee suhtautua avoimesti ja ystävällisesti. Näitä piirteitä tulee ehdottomasti vaalia ja vahvistaa tulevissa jalostusvalinnoissa.

Jalostuksessa ei tulisi suosia yksilöitä, joilla mm. saalisvietti ja miellyttämisenhalu puuttuvat kokonaan. Jalostuskoiran tulee ilmentää dogo argentinon rodunomaisia luonteenpiirteitä. Jalostukseen tulisi käyttää vain harkiten alkukantaisempia yksilöitä, joiden yhtenä luonteenpiirteenä voidaan todeta varautuneisuutta. Varautuneisuus, arkuudesta puhumattakaan, ei ole toivottava luonteenpiirre. Arkoja ja aggressiivisia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen. Kahta varautunutta yksilöä ei saa yhdistää.

Yksilön luonnetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon rodun hidas kypsyminen niin fyysisesti kuin henkisesti. Varsinkin nuorena koirat ovat erittäin ohjaajaherkkiä; ne tottelevat empimättä sitä, jota ne kunnioittavat ja tämän henkilön negatiivinen palaute voi vaikuttaa nuoreen dogo argentinon erittäin voimakkaasti. Dogo argentinot lukevat erinomaisesti ohjaajansa tunnetiloja ja mielialaa. Dogo argentino voi olla haastava kouluttaa, koska motivointikeinojen löytäminen voi toisinaan olla vaikeaa. Toisaalta dogo argentinot ovat työskennellessään erittäin vahvaluonteisia ja kovia, mutta myös reaktioherkkiä ja kohtuullisen teräviä. Rodun luonteesta vastaan tulevat ongelmat johtuvat usein vääränlaisesta koiranpidosta, heikosta sosiaalistamisesta ja puutteellisesta tapakasvatuksesta. Tämä taas johtuu yleensä siitä, ettei rodun luonnetta ole ymmärretty täysin oikein. Perimä vaikuttaa myös omalta osaltaan; arkuuden ym. monien luonteenpiirteiden on todettu olevan perinnöllisiä ja se on olennaista huomioida luonteiden jalostamisen kannalta.

Dogo argentino on rotuna erittäin signaaliherkkä ja toisaalta eleeton, minkä vuoksi koira ja sen käyttäytyminen tulkitaan usein väärin – tai ei osata tulkita lainkaan. Koiran käyttäytymiseen ja reagointiin vaikuttaakin suuresti se, mitä signaaleita se saa vastapuolelta (koiralta/ihmiseltä). Ongelmiin saattavat johtaa myös liian nuorella iällä saadut ikävät kokemukset ja omistajien välinpitämättömyys koulutuksen tarpeellisuudesta.

Rodussa on piirteitä, joiden takia se yleensä vaatii kokeneen ohjaajan, jotta omistaja osaisi toimia koiran kanssa oikein.

Yleisesti koirien käytöshäiriöiden taustalla voi olla myös terveydellisiä ongelmia; dogo argentinon kohdalla esim. lonkkaniveldysplasian ja/tai nivelrikon aiheuttama kipu saattaa olla syy koiran käytös- tai käyttäytymishäiriöihin. Myös kivuliaat kasvaimet sekä aivotointia häiritsevät kasvaimet saattavat muuttaa koiran käyttäytymistä dramaattisesti.

Suomessa kokemusta on kertynyt rodun luonteesta viimeisen viidentoista vuoden ajalta. Kokemus ei anna mitään viitteitä siitä, miksei dogo argentino olisi asianmukaisesti sosiaalistettuna ja tapakasvatettuna täysin yhteiskuntakelpoinen koirarotu.

Alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan dogo argentino jäljittää riistan ja käy riistaeläimeen kiinni pitäen sitä paikallaan metsästäjien tulon asti, jotka lopettavat saaliseläimen. Suomessa kiinnipitävä metsästystapa ei ole sallittu, joten dogo argentinon käyttö metsästyksessä on käytännössä olematonta. Jalostustyötä ajatellen ja rodunomaisten käyttötarkoitusten puuttuessa dogo argentinon luonteiden testaaminen on erittäin tärkeää. Kuitenkaan suomalainen luonnetesti ei ole paras vaihtoehto kertomaan dogo argentinon metsästysominaisuuksista. Tällä hetkellä se on kuitenkin ainoa virallinen luonnetestausmuoto (MH-luonnekuvauksen ja käyttäytymisen jalostustarkastuksen lisäksi) ja siksi tärkeä koirien luonteita arvioitaessa sekä verrattaessa dogo argentinon luonteita muihin rotuihin. Ajatellessa dogo argentinon palveluskoirarotuna, testaus on ensiarvoisen tärkeää ja kaikille suositeltavaa.

Vaikka luonnetesti ei mittaa dogo argentinon metsästysominaisuuksia millään tapaa, antaa se kuitenkin hyviä viitteitä testattavan koiran mahdollisuuksista vaarallisellakin metsästysretkellä; taistelutahto, toimintakyky, temperamentti sekä kovuus ovat testattavista osa-alueista sellaisia, joiden merkitys vaativassa metsästystilanteessa on suuri. Voisi olettaa, että +3 arvot näistä osa-alueista antavat koiralle hyvät

mahdollisuudet metsästystilanteen vaatimuksiin, kun taas vastaavasti ääripään arvot -3 kuvastanevat täysin metsästykseen kelpaamatonta koiraa.

Dogo argentinon metsästysvietin testaamiseen Suomessa ei ole olemassa minkäänlaista rodunomaista testiä. Euroopassa, pääsääntöisesti EU:n ulkopuolella, on muutamia maita, joissa perinteinen metsästystapa on sallittu, ja joissa paikalliset dogo argentino -harrastajat järjestävät rodunomaisia testejä elävillä riistaeläimillä. Suomessa testin tulisi olla hyvin simuloitu, jotta koiralta vaadittavia ominaisuuksia voitaisiin mitata tarpeenmukaisesti. Rotua harrastavan yhdistyksen tulisi tutkia, minkälainen rodunomainen testi parhaiten mittaisi alkuperäiseen metsästystapaan vaadittavia ominaisuuksia. Dogo argentinon metsästysominaisuuksista voidaan saada suuntaa antavaa tietoa esim. jäljestämiskyvyn osalta ainakin metsästyskoirien jäljestämiskokeissa.

Dogo argentinoja on luonnetestattu 1.8.2017 mennessä kaikkiaan 88 yksilöä ja pistemäärät vaihtelivat -53 ja +238 pisteen välillä keskiarvon ollessa +144,30 pistettä. Keskiarvo kuvastaa melko hyvin paitsi laskennallista keskiarvoa, myös todellista, testistä saavutettua pistekeskiarvoa. Ääripään arvoja on vähän; yksi miinusmerkkinen tulos, 7 suoritusta alle +75 pisteen, 11 suoritusta yli +200 pisteen. Kolme luonnetestiä on jouduttu keskeyttämään. Yhden syyksi on ilmoitettu hyökkäävyys, mikä on erittäin poikkeuksellista; toinen joutui nuorena pahaan auto-onnettomuuteen, joka on jätti jälkensä koiraan pysyvästi. Kolmas keskeytettiin koiran paineistuessa testistä turhan paljon. Kokonaispistekeskiarvoa tärkeämpää on kuitenkin tarkastella eri osa-alueiden tuloksia. Luonnetestien tuloksia on analysoitu tarkemmin osiossa "Testin tulokset".

Rodun terveydellisistä erikoispiirteistä kuurous tai toispuoleinen kuurous on asia, joka oletetaan vaikuttavan eniten koiran käyttäytymiseen. Tosiasiassa molemmien korvin kuurot pennut lopetetaan, eikä rekisteröityjä, kuulotestattuja täysin kuuroja koiria Suomessa olekaan. Vuosia sitten, kun pentuja ei vielä kuulotestattu, eräs perhe luuli omaavansa erittäin vaikean ja itsepäisen narttukoiran, joka kuitenkin hieman alle vuoden ikäisenä todettiin molemmien puolin kuuroksi. Kyseinen koira kilpaili sittemmin ensimmäisenä dogo argentinona Suomessa tottelevaisuuskokeissa saavuttaen kahdesti täydet 200 pistettä alokasluokasta sekä ykköstuloksen avoimesta luokasta. Lisäksi se läpäisi järjestyksenvalvojakoirakokeen sekä PERA-A ja -B pelastuskoirakokeet. Omistaja ohjasi koiraa käsimerkein. Luonteeltaan se oli kuten mikä tahansa hyvin koulutettu, ainoastaan kuuro koira. Muita täysin kuuroja, aikuiseksi eläneitä dogo argentinoja ei tiedossamme ole.

Toispuoleisesti kuulevia koiria sen sijaan on useita. Toispuoleista kuuroutta voi olla hankala tunnistaa ilman BAER-kuulotestiä, etenkin koiran pentu- ja nuoruusaikana, jolloin toispuoleisen kuurouden aiheuttamat eleet helposti hukkuvat nuoren koiran ylitsepursuavan energian ja aktiivisuuden alle. Monet tutkitusti toispuoleisesti kuurojen dogo argentinon omistajat ovat kertoneet, etteivät huomaa toispuoleista kuuroutta laisinkaan koiran arjessa. Toispuoleisen kuurouden huomaaminen ilman testiä voi kuitenkin olla subjektiivista, sillä se on riippuvaista koiran kanssa toimivien henkilöiden koiranlukutaidoista. On hyvinkin mahdollista, että kaikki ihmiset eivät osaa tulkita koiran käyttäytymisestä toispuoleisen kuurouden aiheuttamia merkkejä. Toispuoleisesti kuulevalla koiralla on vaikeuksia paikallistaa äänen tulosuuntaa, joka näkyy esim. pään kääntämisenä yleensä täysin vastakkaiseen suuntaan, kuin mistä ääni tulee. Vauvan itku, palohälyttimen ääni tai esimerkiksi polkupyörän varoituskello saattavat hämmentää koiraa, jos se ei pysty paikallistamaan ääntä. Koira saattaa lähteä myös ääntä kohti, mutta lähteeikin täysin vastakkaiseen suuntaan. Pidettäessä koiraa irti voi koiran olla vaikea paikallistaa luoksetulokutsua; tämä taas saattaa aiheuttaa vaaratilanteita esim. koiran karatessa liikenteen sekaan tai lähtiessä riistan perään metsässä. Toispuoleinen kuurous saattaa aiheuttaa myös haasteita koulutuksessa ja harrastuksissa, mutta tällaisista ongelmista ei ole dogojen kohdalla raportoitu; maastolajeissa koira toimii hajuaistinsa perusteella, tottelevaisuuslajeissa ja agilityssa taas koiran ohjaajan elekielillä ja koirakon visuaalisella yhteydellä on suurempi merkitys, kuin ääniohjauksella.

Äänen tulosuunnan arviointikyvyyn heikkeneminen voi siis aiheuttaa koiralle epävarmuutta erilaisissa tilanteissa tai jopa pelkotiloja. Dogojen kohdalla tällaisia varsinaisia pelkotiloja ei ole raportoitu, mutta toisaalta asiaa ei olla erikseen tutkittukaan. Luonnetesteissä useita tutkitusti toispuoleisesti kuulevia koiria on todettu laukausvarmoiksi eikä toispuoleista kuuroutta ole havaittu testitilanteessa koirien käytöksestä. Toispuoleisen kuurouden tutkimiseksi ainoa täysin luotettava menetelmä on BAER-testi. Mikäli kuulotestaamaton koira kuitenkin selkeästi osoittaa merkkejä toispuoleisesta kuuroudesta, on koiran omistajien hyvä suhtautua koiraan toispuoleisesti kuulevana kaiken varalta.

Kuuroudella ja/tai toispuoleisella kuuroudella ei siis varsinaisesti näytä olevan vaikutusta koiran luonteeseen; lähinnä käyttäytymismalleihin tietyissä tilanteissa, ja niissäkin hyvin koirakohtaisesti. Rodun alkuperämaassa ja monissa Euroopan maissa kuuloa ei testata luotettavin menetelmin (esim. BAER), vaan pennut testataan ennen luovutusta taputtamalla käsiä yhteen tai tuottamalla muuten äkillistä ääntä. Jos pentu reagoi tähän, sen todetaan olevan kuuleva (vaikka se tosiasiassa saattaakin olla kuuleva vain toispuoleisesti) ja ääneen reagoimattomat pennut lopetetaan kuuroina. Näin ollen toispuoleisesti kuulevien koirien käyttäytymisestä ei osata kertoa juuri mitään erityistä myöskään rodun kotimaassa.

Sukupuolieroja käyttäytymisessä aiheuttaa eniten urosten ja narttujen hormonitoiminta; tosin tämä lienee yleistä lähes kaikille koiraroduille. Urokset pyrkivät vartioimaan omaa reviiriään ja mukavuusalueitaan lauman ulkopuolisilta koirilta narttukoiria herkemmin, jolloin koiran hyvä hallinta on erittäin tärkeää. Hormonitoiminta aiheuttaa eroja käyttäytymisessä myös sukupuolten sisällä. Osa uroksista on erittäin sukupuolivietikkäitä reagoiden rajustikin perheen tai naapuruston kiima-aikaisiin narttuihin. Tämä voi aiheuttaa uroskoirassa erittäin levotonta käyttäytymistä, ääntelyä, läähätystä, ruokahaluttomuutta ja stressin purkamista kodin irtaimistoon tai esimerkiksi tassujen nuolemiseen. Myös nartuilla hormonitoiminnan erot näkyvät erityisesti kiima-ajan käyttäytymisessä. Osa nartuista kärsii myös valeraskaudesta, joiden oireet voivat olla lähes huomaamattomia, tai todella rajuja. Suomalaisten dogo argentinojen hormonitoiminnan aiheuttamista käytösmalleista ei valitettavasti ole kuitenkaan tutkittua tietoa, vaan edellä mainitut esimerkit pohjautuvat puhtaasti harrastajien raportointeihin.

Luonne- ja käyttäytymiskysely 2014-2016

Tammikuussa 2014 julkaistiin Dogo Argentino Club Finland ry:n nettisivuilla luonne- ja käytöskysely, jolla koitettiin tavoittaa myös yhdistyksen "ulottumattomissa" olevia dogo argentinoja ja saamaan tietoa mahdollisista luonne- ja käytösongelmista. Ennalta eniten kiinnosti eroahdistus, jota pidettiin vähäisenä, mutta josta ei oltu koskaan kerätty tietoa. Lisäksi kiinnosti peilata kyselyn vastauksia luonnetestituloksiin.

Kysely on ollut avoimena vastattavaksi yhä edelleen, ja näissä tuloksissa on otettu huomioon 1.7.2017 mennessä annetut vastaukset.

Kyselyyn annettiin 50 vastausta. Näistä yhden todenperäisyyttä on syytä epäillä, sillä vastauksissa käytettiin karskia kieltä, vastaukset riitelivät keskenään ja vastauksissa myös valehdeltiin (esim. vastausajankohtana ei ollut MH-kuvattu yhtään 2012 syntynyttä narttua, johon vastaus perustui). 36 vastauksessa ilmoitettiin koiran rekisterinumero ja loput vastaukset vaikuttivat sisällöltään uskottavalta tai niiden tiedettiin olevan tosia vastaajan yhteystietojen perusteella.

56 % vastauksen koirista oli narttuja. Vastaushetkellä 30 % koirista oli alle 3-vuotiaita, 44,9 % alle 8-vuotiaita ja loput veteraani-ikäisiä. 62 % koirista oli vastaajan mielestä vastaushetkellä täysin terve. 10 % (5 koiraa) oli operoitu: kohdunpoistoja, hampaanpoistoja, munasarjojen poisto, nisäkasvaimia, mast-solukasvaimia, ihon liikakasvua sekä yksi välilevyn pullistuma. 6 %:lla oli vastaushetkellä akuutti sairaus: silmävamma risusta sekä ajoittaisia ihottumia tms. ihovaurioita. 22 % vastaajista kertoo koiralla olevan krooninen sairaus: yksi

kilpirauhasen vajaatoiminta, polymyosiitti-niminen hermo-lihasliitoksen rappeuma, kyynärniveldysplasia 2/3, D-lonkkien aiheuttamat kivut sekä useita allergisia/atooppisia iho-ongelmia. Vastaus annettiin kolmesta jo edesmenneestä koirasta. Näiden eutanasiaan johtivat kasvain pernassa, selvittämätön suolistosairaus sekä erittäin voimakas äänipelko.

18 % vastanneista olivat luonnetestanneet koiransa, pistehajonta 79-173. Vain kaksi koirista oli luonnekuvattu.

32 % vastaajista asui harvalla taajama-alueella ja toiset 32 % maaseudulla. Tiheällä taajama-alueella (esim. esikaupunki) asui 24 % vastaajista ja loput 12 % kaupungissa. 52 % asui omakotitalossa, 26% rivitalossa ja 16% kerrostalossa. 6% asui muulla tavoin, esim. paritalossa. 40% asutti isoa, omaa ja pääsääntöisesti aidattua tonttia ja 24 % omaa takapihaa. 18 % vastaajista olivat kokonaan ilman pihaa.

84 % vastauksista aikuisia asui taloudessa kaksi. 54 % perheistä oli lapsettomia (tai aikuiset lapset olivat muuttaneet kotoa), 38 prosentissa talouksia lapsia oli 1 tai 2. Neljässä perheessä asui 3 lasta.

69,4 % vastaajista kertoi perheessä olevan dogon lisäksi ainakin yksi toinen koira. 36,7 prosentissa perheitä oli yhteensä kolme koiraa tai enemmän. 65 % toisista koirista oli uroksia; tämä kuvaa hyvin sitä, miten kasvattajat suosittelivat dogon kaveriksi ensisijaisesti toista sukupuolta olevaa koiraa. Joissain perheissä sekä parin vastanneen kasvattajan luona asui useampikin samaa sukupuolta oleva koira samassa taloudessa, joskaan harvoin samassa tilassa. 92 % vastaajien dogoista asui kotona sisällä perheen parissa. 4 koiraa asusti osan aikaa kenneltiloissa ja/tai tarhassa. Vastaajat saivat kertoa asumisjärjestelyistä vapaasti, ja ne noudattivat hyvin pitkälti samaa kaavaa: koirat elävät yhdessä perheen ja muiden koirien kanssa sisätiloissa ilman erikoisjärjestelyjä, joskin monet erottavat koirat toisistaan porteilla / huoneisiin yksinolon ajaksi vahinkojen välttämiseksi. Muutama dogo pidetään aina erossa perheen muista koirista.

Dogo argentino on aktiivinen koira ja vastauksista oli ilahduttava huomata, että niiden kanssa myös ulkoillaan aktiivisesti. 58 % vastaajista ulkoilutti dogoaan 4 kertaa päivässä tai useammin. 2 dogoa viettivät koko päivän tarhassa. Puolet vastaajien dogoista vietti päivässä yli 2 tuntia ulkona, 40 % 1-2 h. Dogot ulkoilivat niin hihnassa (32 %), vapaana (30 %) kuin fifty - fifty hihnassa ja vapaana 38 %. Vapaana pidossa on muistettava, että n. 80 % vastaajien taka-/tai kotipihoista oli aidattu tai koiratarhallinen. 64 % kertoi ulkoilun tapahtuvan pääasiassa tiellä ja metsässä/pelloilla. 20 % ulkoiluttaa vain metsässä ja pelloilla ja 10 % (5 koiraa) ulkoilee pääsääntöisesti kotipihaan. Vastaajien koirista 86 % oli koti- ja/tai seurakoiria. Erilaisissa harrastuksissa kävi 29 % ja joukossa oli myös muutama jalostus- ja työkoira.

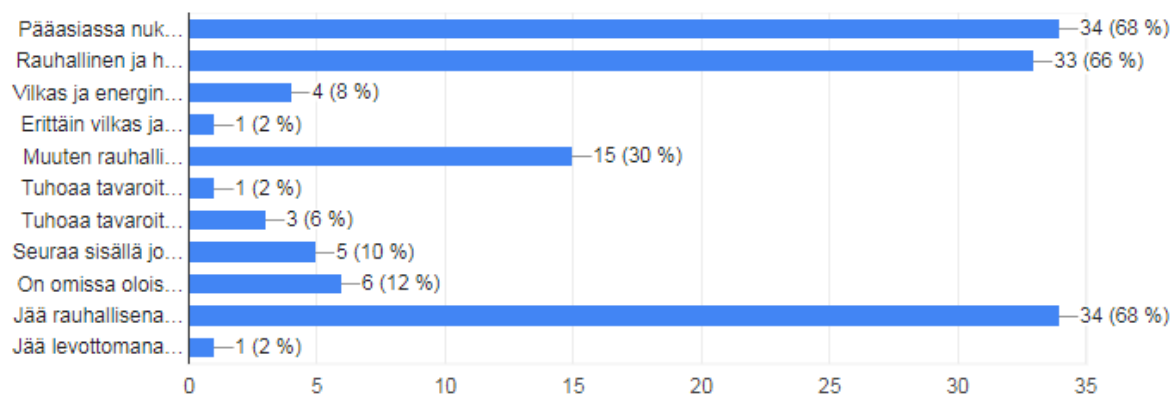
Eroahdistusta koskevista kysymyksissä kerättiin ensin taustatietoa: 34 % koirista vietti päivässä 6-8 h yksin. 32 % oli yksin 3-6 tuntia ja 18 % 0-3 tuntia. Vastanneiden dogot eivät siis pääsääntöisesti joutuneet viettämään pitkiä aikoja yksin kotona. Kysyttäessä millainen koira on kotona yksin ollessaan, nousi kolme vastausvaihtoehtoa ylitse muiden (tähdellä merkityissä vastauksissa on mukana epärehelliseksi vastaukseksi epäiltävä 1 vastaus):

- Pääasiassa nukkuu 68 %
- Rauhallinen ja hiljainen 66 %
- Vilkas ja energinen 8 %
- Erittäin vilkas ja energinen 1 % *
- Muuten rauhallinen, mutta kun joku liikkuu, koira aktivoituu 15 %
- Tuhoaa tavaroita tai paikkoja perheen ollessa kotona 1 % *
- Tuhoaa tavaroita tai paikkoja yksin ollessaan 3 % *
- Seuraa sisällä joka paikkaan 10 % *

- On omissa oloissaan 6 %
- Jää rauhallisena yksin kotiin 68 %
- Jää levottomana yksin kotiin 1 % *

Millainen koira on kotona ollessaan? Voit valita useamman kohdan.:

50 vastausta

Kysymykseen "Onko koirallasi eroahdistusta?" 82 % vastasi ei. 2 vastasi kyllä, näistä toisen vastauksen todenmukaisuutta epäilemme. 14 % ei osannut sanoa, sillä koira saattaa välillä osoittaa lieviä oireita, etenkin erotilanteissa kodin ulkopuolella (auto, vieraat paikat). Pari koiraa askartelee yksin ollessaan likapyykkiä tai kodin ruokavarastoja. Näiden kohdalla omistajat epäilevät aktiviteettien liittyvän johonkin muuhun, mutta eroahdistustakaan ei voi kokonaan pois sulkea. Yksi vastaajista kertoo, että eroahdistusta on hoidettu mielialalääkkein; sen vaikutusta oli kuitenkin vaikea todeta. Vastaajat eivät tienneet juurikaan dogonsa vanhempien tai sisarusten mahdollisesta eroahdistuksesta. Vain yksi tiesi koiransa pentuesisaren kärsivän eroahdistuksesta. Eroahdistusta pidettiin lievänä eivätkä omistajat olleet harkinneet koirasta luopumista eroahdistuksen vuoksi. Tässä yksi lainaus eroahdistuksen tuomasta muutoksesta elämään:

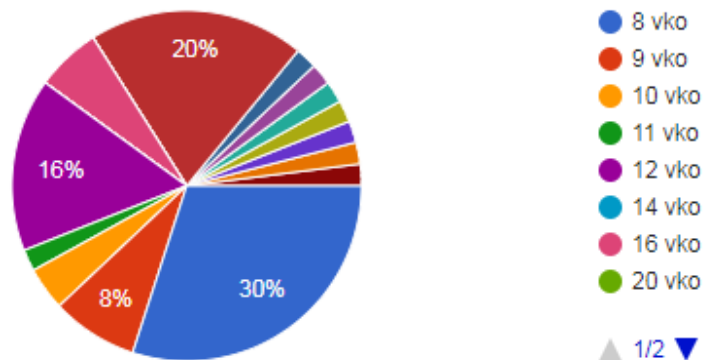
"Eroahdistuksen ilmitulon jälkeen minulla on aina kiire töistä kotiin, en enää edes pikaisesti pysähdy kaupassa tms. matkalla. Oma stressitasoni on hieman noussut, ja töistä on entistä kiireempi pois. Ongelma on meillä uusi, joten prosessi vielä alussa. Epäilen omia parisuhdemuutoksia ja muuttoa uuteen kaupunkiin osasyynä oireisiin, jotka ovat vasta nyt tulleet esille. Myös koiran nuori ikä muuttujana."

Seuraavaksi kysyttiin pentuajasta ja sosiaalistamisesta. 88 % koirista oli tullut vastaajalle pentuna. 7 koirista oli kodinvaihtaja, osa oli tosin jo pentuna.

- 7 vko
- 4 v
- 8 kk
- 1,5 vuotta
- 1 v 3 kk
- 6 kk
- 9 kk
- 3 vuotta

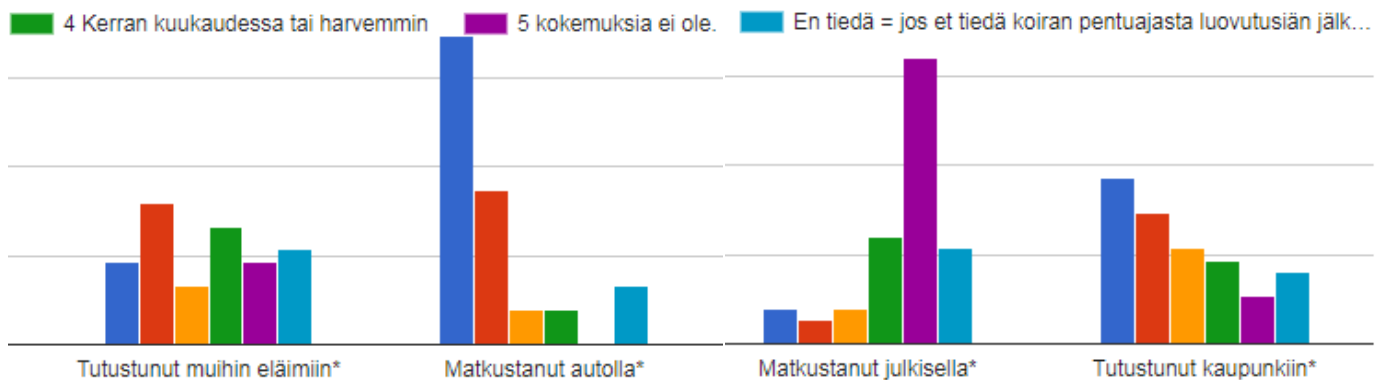
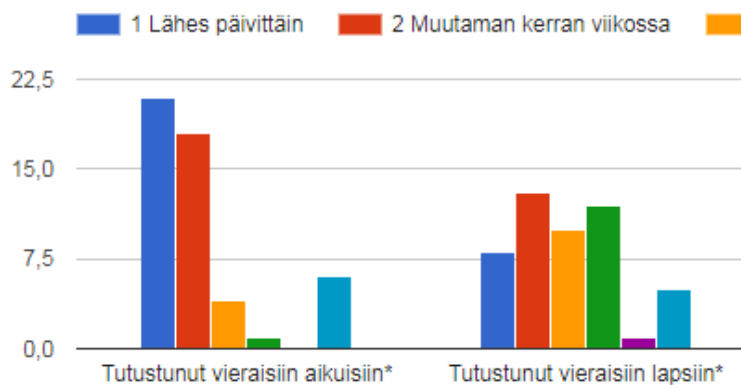
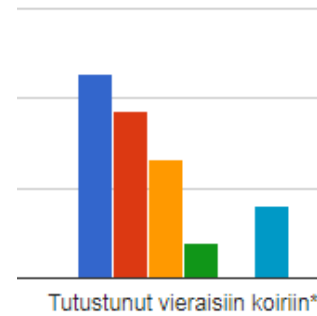
Minkä ikäisenä pentu on tullut sinulle?*

50 vastausta

72 % oli opettanut pennulle yksinoloa ja 43 % oli käynyt pentukurssilla tai vastaavalla. Sosiaalistamisesta vastattiin seuraavanlaisesti:

3 Muutaman kerran kuussa

Vastausten perusteella sisäsiisteyden kanssa ei ole ongelmia: 97% koirista on sisäsiistejä. Yksi kertoo 9 kk ikäisenä tulleen koiran sisäsiistiksi oppimisessa menneen kauan. Kahden "Ei"-vastauksen antajan lisäselvitys:

"Ollut aiemmin sisäsiisti mutta nyt ensimmäisen juoksun alkamisen jälkeen pissannut kerran kynnysmatolle ja useaan kertaan keittiön sohvalle, koira tuli meille juoksun alkaessa, joten en tiedä johtuuko kodin vaihdosta vai juoksusta.???"

"Juoksujen aikaan pissaa satunnaisesti sisään. On myös merkannut paikkoja, esim. sängyn meidän ollessa matkoilla ja koiranhoitajan ollessa kotona."

Dogo argentinoja näkee jatkuvasti etsimässä uutta kotia "pitovaikeuksien vuoksi". Dogo argentino kiintyy voimakkaasti perheeseensä eikä kodin vaihtaminen ole välttämättä ongelmatonta. Kyselyssä halusimme tietää myös kodinvaihtajien tilanteesta, mutta vastaajien joukossa olleiden kodinvaihtajien pieni määrä ei anna luotettavaa tulosta. Näiden kodinvaihtajien joukosta 3 koiraa oli vaihtanut kotia luonne- tai käytösongelman vuoksi:

"Yksinolo, henkilökohtaiset ongelmat. "

"Hihnan toisessa päässä oli ongelma"

"En muista enää mikä syy oli edellisen omistajan luopumiseen"

Uskomme, että suurin syy uuden kodin etsintään on väsyminen ison ja aktiivisen koiran pitämiseen; pennun ottaja ei ole aivan täysin tiennyt, mihin on ryhtymässä. Elämäntilanteiden muuttuessa ison koiran mukana pitäminen on myös monesti haastavaa, joka saattaa osaltaan vaikuttaa dogo argentinojenkin kodinvaihtamistarpeeseen.

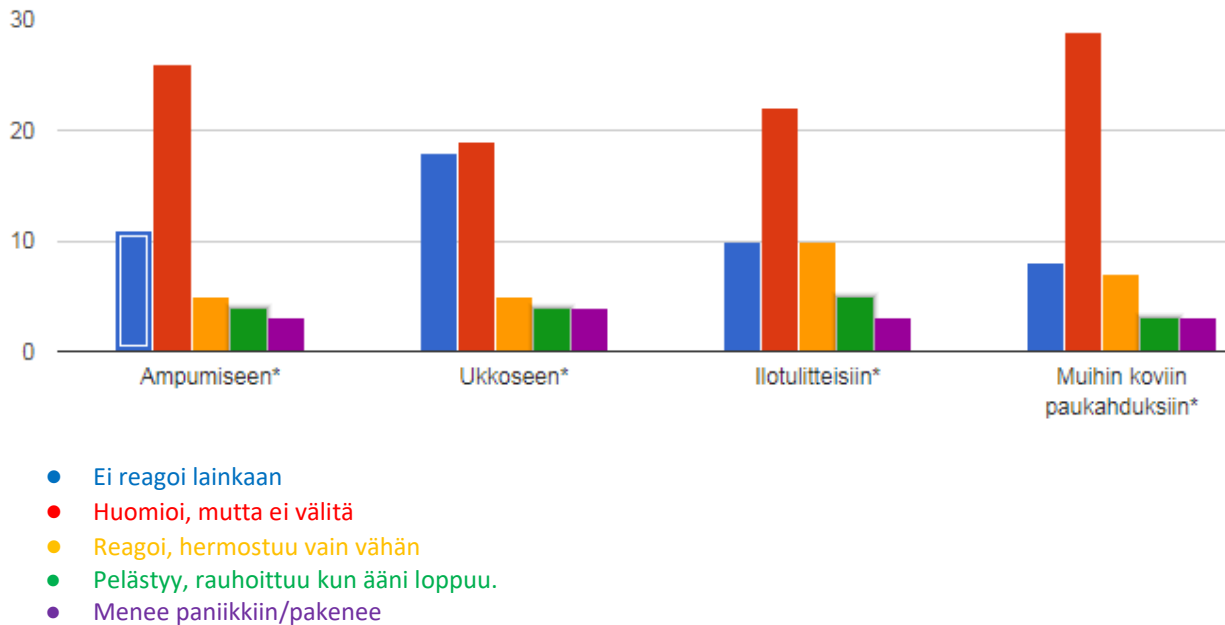
Seuraavaksi kysyttiin koiran kuulosta ja reagoimisesta ääniin. Vaikka dogo argentinojen BAER-testimäärät ovat voimakkaassa laskussa, oli ilahduttavaa, että 45 koiraa 50:tä oli testattu. Näistä 1 oli toispuoleisesti kuuleva, kaikki muut kuulivat molemmin korvin. Koirien reagointi ääniin vastaa hyvin luonnetestitulosten keskiarvoa 2,36, eli laukauskokemattoman ja laukausvarman välimaastoa: koirat eivät reagoi tai huomioivat äänen, mutta eivät välitä siitä. Vastausten perusteella mahdollinen ääniärsytys voimistui koiran vanhetessa tai ääniarkuuden laukaisi jokin yksittäinen tapahtuma. 3 vastaajan koirat reagoivat ääniin voimakkaasti. Näistä kolmesta yksi lopetettiin äänipelon vuoksi ja yhden vastauksen todenmukaisuutta on syytä epäillä. 5 vastaajaa käytti äänipelkoihin lääkehoitoa: Alprox, Calmex ja DAP koettiin helpottavan oireita. Feromonista ja homeopatiasta ei ollut apua. Vastaajien kommentteja ääniarkuudesta:

"Olin auto-onnettomuudessa koiran kanssa v.2010, jonka jälkeen koirasta on tullut paukkuherkkä ja hiukan säikky."

"Metsässä juoksi kaverikoiran kanssa vapaana, puolustusvoimien ampuma-alueen lähistöllä (niin kuin joka päivä ennen tätä myös), yhtäkkiä kohti tuli kaksi moottorikelkkaa ja samaan aikaan toisaalta kuului tykin laukaus, koira piiloutui lumikuoppaan ja pelkäsi tämän jälkeen kaikki kovia ääniä."

"Uuden vuoden raketti paukahti vieressä."

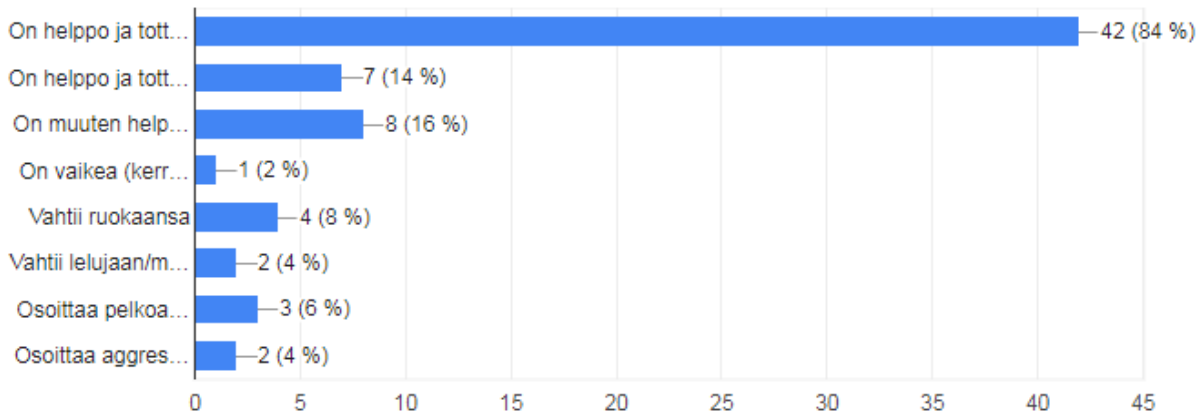
"Oli hoidossa uudenvuodenaattona, säikähti läheltä ammuttua rakettia. Myös vanhempi koira tartutti paukkuarkuutta."

Dogo argentino on ihmisrakas rotu ja aggressiivisuus ihmistä kohtaan on erittäin epätoivottavaa ja harvinaista. Kysymykseen ”Miten koirasi suhtautuu omaan perheeseen kotona?” vastasi 84 % koiran olevan ”helppo ja tottelevainen kaikkia kohtaan”. 30 % vastasi, että koira on helppo ja tottelevainen muuten, mutta hoitotoimenpiteissä tai lapsia kohtaan tottelevaisuutta voi joutua kyseenalaistamaan. Vastauksissa on mukana myös epärehelliseksi kokemamme vastaaja, joka tässä kysymyksessä valitsi kaikki vastausvaihtoehdot; näin ollen aggressiivisuutta osoittanee vain yksi vastaajista; lisätiedoissa kerrotaan koiran vihaavan kissoja. 3 vastaajaa kertoi lisätiedoissa koiran vahtivan ruokaansa tai luitaan ihmisiltä ja/tai kissoilta. Kysymykseen ”Pelkääkö joku perheessä koira tai jotain tilannetta koiran kanssa?” 100 % vastauksista oli ”Ei”.

Miten koirasi suhtautuu omaan perheeseen kotona? Voit valita useamman kohdan.*

50 vastausta

- On helppo ja tottelevainen kaikkia kohtaan
- On helppo ja tottelevainen aikuisille, mutta ei kuuntele lapsia
- On muuten helppo, mutta ei tykkää hoitotoimenpiteistä (harjaus, kynsien leikkaus ym.)
- On vaikea (kerro lisää)
- Vahtii ruokaansa
- Vahtii lelujaan/muuta (kerro lisää)
- Osoittaa pelkoa jotain kohtaan (kerro lisää)
- Osoittaa aggressiivisuutta jotain kohtaan (kerro lisää)

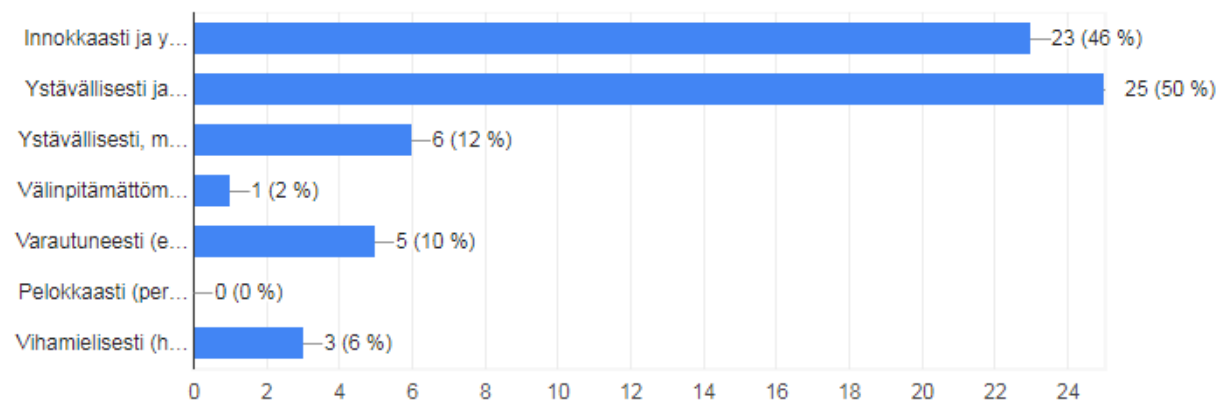
Koira-aggressiivisuus ja etenkin samaa sukupuolta olevia kohtaan näkyy vastauksissa kysyttäessä ” Käyttäytyykö koira uhkaavasti tai vihamielisesti perheen muita koiria kohtaan?”. 17,8 % on vastannut ”kyllä”, ja lisätiedoissa näkyy aggressiivisen käyttäytymisen kohdistuvan ruoan tai luiden läsnäoloon tai perheen toisen koiran samaan sukupuoleen ja kastrointiin.

Luonnetestien keskiarvo luokse päästävydessä on 2,4; siis luokse päästävä ja aavistuksen pidätyväinen (enemmän a-arvioiteja kuin b). Tämän kyselyn vastaukset tukivat luonnetestien keskiarvoa, kun kysyttiin koiran suhtautumisesta vieraisiin ihmisiin kotona ja kodin ulkopuolella. Kotiin tulevat vieraat otettiin vastaan innokkaasti, ystävällisesti ja avoimesti. Vieraiden asetuttua aloilleen myös koirat ottivat paikan ja jäivät tarkkailemaan tilannetta. Vauvat, pienet lapset ja juopuneet henkilöt muuttivat koiran käyttäytymistä, joskin 70 % vastasi, ettei koiran suhtautumiseen vaikuta mikään henkilön olemuksessa tai sukupuolella.

Tottumattomuus pieniin lapsiin sekä kotipiirissä korostunut vahtiminen oli yleisimpiä muutoksia koiran käytöksessä vertailtaessa käyttäytymistä kotona ja kodin ulkopuolella.

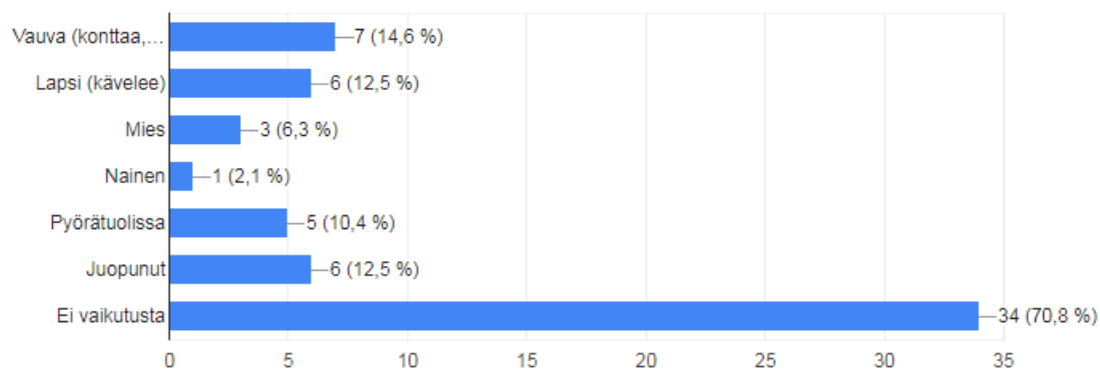
Miten koirasi suhtautuu kotiin tuleviin vieraisiin ihmisiin? *

50 vastausta

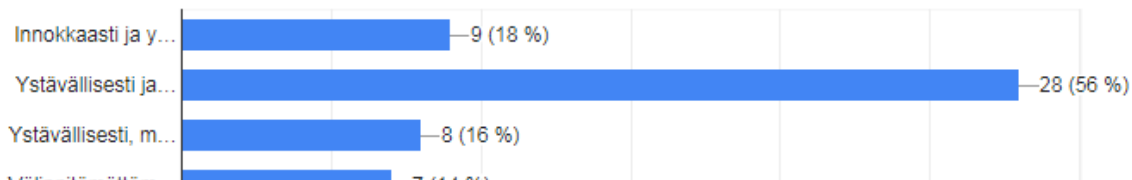
Vaikuttaako koiran reagoitiin se, onko kotiin tuleva vieras ihminen

48 vastausta

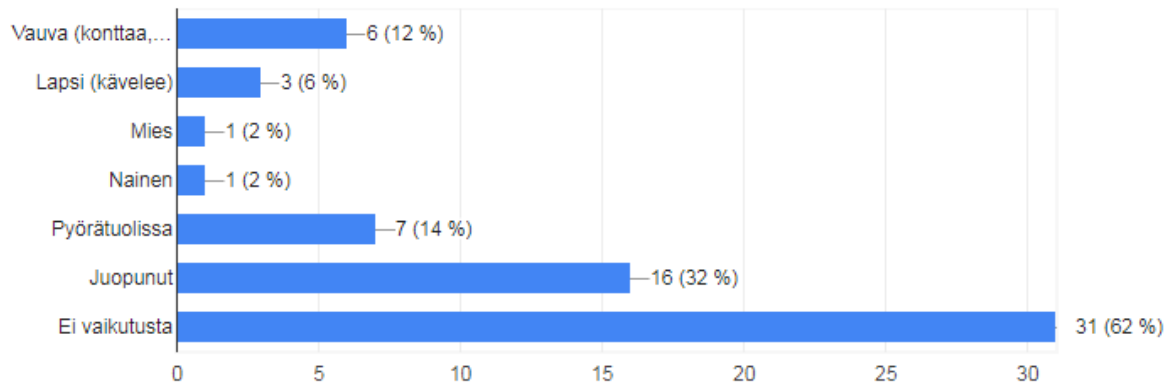
Miten koirasi käyttäytyy kodin ulkopuolella kohdatessaan vieraita ihmisiä?*

50 vastausta

Vaikuttaako koiran reagointiin se, onko vastaantuleva vieras ihminen

50 vastausta

10 % - siis 5 koiraa - oli vastausten mukaan purrut ihmistä (näissä mukana jälleen epäilyttävä vastaus). Yksi näykkäisy tapahtui, kun kasvattaja avusti narttua synnytyksessä jumiin jääneen pennun kanssa. Toinen kertoo koiran rähähtäneen lapselle, jossa yhteydessä lapseen tuli naarmu hampaasta. Aiemmin hyvin törkyisiä ja ristiriitaisia vastauksia antanut henkilö kertoo näin:

"Kaupan oven edessä puri jotain mummoa. ei tullut poliisi juttua. vaimoa näykkii aina (mulkuu rotu pitäisi kieltää kokonaan)."

Kaksi vastaajista uskoo koiran purevan tiettyssä tilanteessa:

"Koira on kosketusherkkä ja varautunut vieraita kohtaan. Kyseiset luonteenpiirteet tekevät koirasta salakavalan - määrättyyn asti antaa rapsutella, mutta liiallinen vieraan/puolivieraan rapsuttelu saattaa johtaa puolustukseen ja puremiseen."

"Nuorempana yritti hypätä vastaantulijan hihaan kiinni, ei osoittanut mitään aggressiivisia merkkejä. Meni ohi koulutuksella. Yksin autossa ollessaan puree varmasti, jos joku työntää kätensä liian lähelle."

Entä kun vastaan tulee vieras koira? Vastuuntuntoiset kasvattajat suosittelevat dogo argentinon kumppaniksi aina vastakkaista sukupuolta olevaa koiraa. Poikkeuksia toki löytyy ja dogoja elää laumoissa myös Suomessa;

jopa samaa sukupuolta olevat dogot ovat pärjänneet keskenään muutamassa suomalaisessa kodissa. Pääsääntöisesti dogo kuitenkin provosoituu melko herkästi ja lukee hihnan toisessa päässä tapahtuvaa jännitystä herkästi, kuten myös vastaantulevan koiran eleitä. Vastauksista onkin pääteltävissä, että vastaajien dogot reagoivat samaa sukupuolta oleviin ja/tai vastaavat rähiseviin vastaantulijoihin.

Noin neljäsosa dogoista suhtautuu vieraisiin koiriin vihamielisesti.

Asia tulee huomioida jalostuskäytössä; jalostuskäyttöön siis vain varauksella koiraa, joka osoittaa aggressiota provosoimattomia koiria kohtaan, eikä koskaan sellaisen kanssa, jossa näitä piirteitä hallitsemattomasti on. Jos aggressiivisuus on provosoimatonta, tai hyvin pienestä ärsykkeestä, koira ei sovellu jalostuskäyttöön.

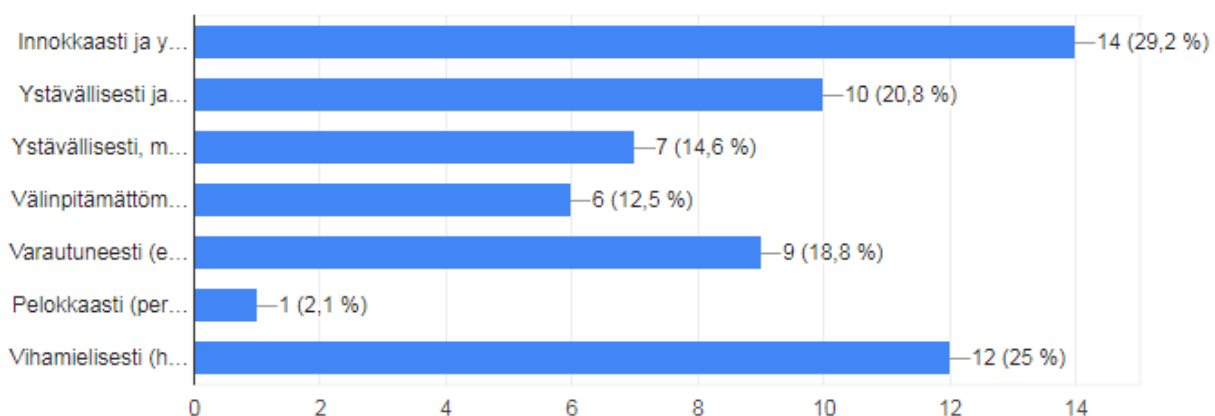
Aggressiivisuus ei ole yksi ominaisuus, vaan koirilla on monia erilaisia hyökkääviä käyttäytymismalleja, jotka ilmenevät erilaisissa tilanteissa. Koirat metsästävät ja yrittävät samalla pitää itsensä vahingoittumattomana. Ne voivat puolustaa ruokaansa etenkin, jos se on herkullista tai siitä on puute. Tutut koirat muodostavat yhteisiä tapoja toimia ja välttävät siten monet riidat. Vieraat koirat ajautuvat tuttuja useammin törmäyskurssille. Itsevarma ja riitoja välttävä koirakin saattaa joutua puolustautumaan, jos sen kimppuun hyökätään.

Harva koira on aggressiivinen joka tilanteessa, vaan käytös liittyy meneillään olevaan tilanteeseen. Joskus kyse on opitusta hyökkäävyydestä.

Jos aggressiivisuudesta on haittaa, tärkeintä on ensin tunnistaa, mistä aggressiivisuuden muodosta on kyse. Käytöksen taustalla olevan syyn selvittäminen on välttämätöntä, sillä ilman sitä ongelmaa ei saada ratkaistua pysyvästi. Sellaiset koulutusneuvot, joissa kaikkeen hyökkäävyyteen suhtaudutaan samalla tavalla, ovat tuomittuja epäonnistumaan. Joku koira saattaa esimerkiksi haukkua toisille koirille päästäkseen niistä eroon, toinen taas päästäkseen lähemmäs niitä. Kumpakin tilannetta korjataan eri tavoin.
(<https://www.hankikoira.fi/koiratietoa/koiran-kayttaytyminen/aggressiivisuus-ja-sen-eri-tyypit>)

Miten koirasi käyttäytyy kodin ulkopuolella kohdatessaan vieraita koiria? *

48 vastausta

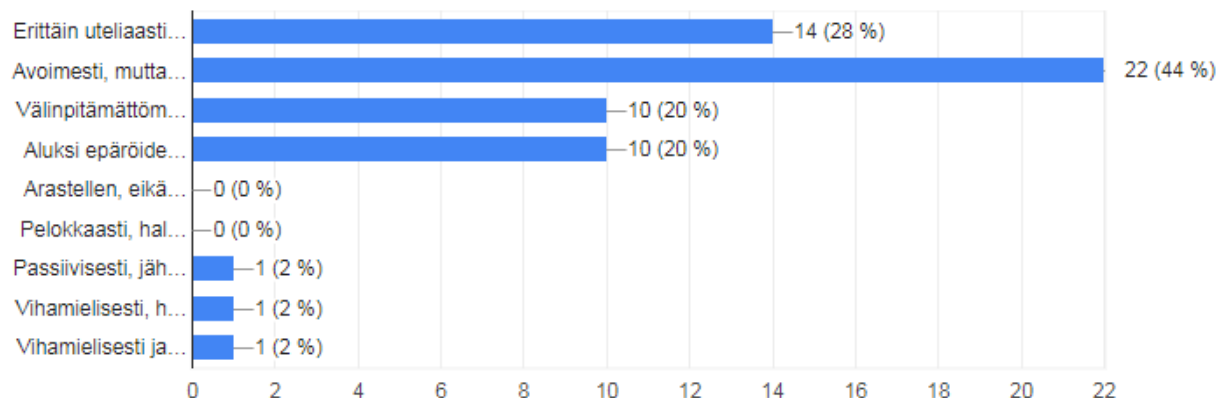

- Varautuneesti (ei tee tuttavuutta tai tutustuu varoen)
- Innokkaasti ja ystävällisesti (hakee huomiota innokkaasti)
- Ystävällisesti ja avoimesti (tekee tuttavuutta)
- Ystävällisesti, mutta hieman pidättyväisesti (tutustuu varoen)
- Välinpitämättömästi (ei tee tuttavuutta)
- Varautuneesti (ei tee tuttavuutta tai tutustuu varoen),
- Pelokkaasti (perääntyy tai yrittää paeta)
- Vihamielisesti (haukkuu tai murisee, yrittää purra tai hyökätä)

Uusiin asioihin dogot suhtautuvat avoimesti ja kiinnostuneesti. Jos koira säikähtää, se menee 80 % vastaajista omatoimisesti katsomaan, mitä tapahtui. 62 % koirista ei enää myöhemmin muista tapahtunutta, 38 % muistaa, mutta ei epäröi. Ohimenevään liikenteeseen dogot eivät juuri reagoi, joskin huomioivat. Tulokset vastaavat hyvin luonnetestien keskiarvoja: maineestaan huolimatta dogot ovat pääsääntöisesti hieman pehmeän ja kovan välimaastossa (luonnetestien keskiarvoinen pistemäärä 1,51), ovat kohtuullisen vilkkaita (1,85) ja terävyydeltään suuria ilman jäljelle jääviä hyökkäyshaluja (1,74). Luonnetestien mukaan dogojen toimintakyky on kohtuullista (0,91), jota myös kyselyn vastaukset osoittavat. Melkein 80 % kertoi koiran käytöksen muuttuneen. Kolme kertoo steriloinnin vaikuttaneen positiivisesti koiran yleisvireeseen ja leikkisyyteen. Osalla koira-aggressiivisuus on vanhemmiten lisääntynyt, osalla vähentynyt. Vanhemmiten dogot ovat myös rauhoittuneet nuoruusiän häsläyksistään.

Miten koirasi reagoi kodin ulkopuolella kohdatessaan uusia asioita?*

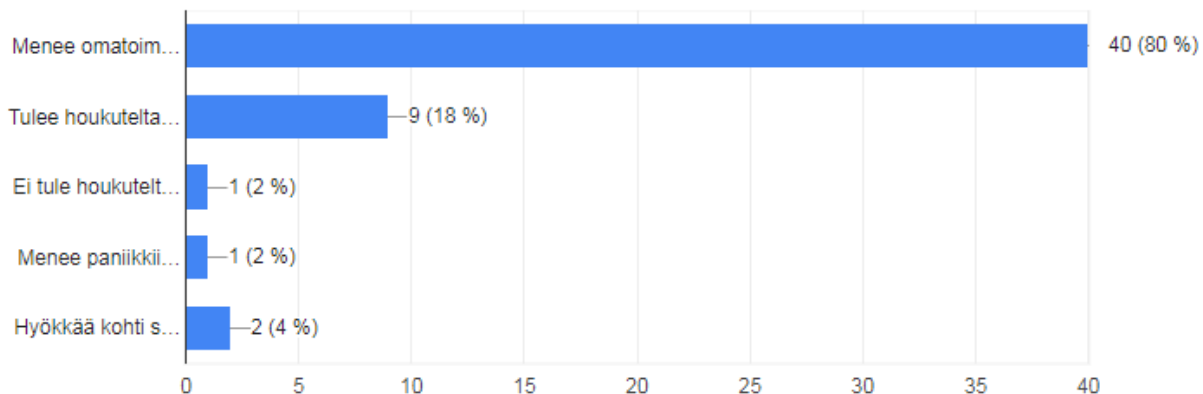
50 vastausta

- Erittäin uteliaasti, innokkaasti
- Avoimesti, mutta rauhallisesti
- Välinpitämättömästi, rauhallisesti
- Aluksi epäröiden, mutta uteliaisuus voittaa
- Pelokkaasti, haluaa paeta
- Passiivisesti, jähmettyy paikalleen
- Vihamielisesti, haukkuu ja hyökkii
- Vihamielisesti ja pelokkaasti, haukkuu ja yrittää paeta

Miten koirasi suhtautuu, jos sille tapahtuu jokin epämiellyttävä asia, se esimerkiksi säikähtää jotain? Heti tapahtuman jälkeen:*

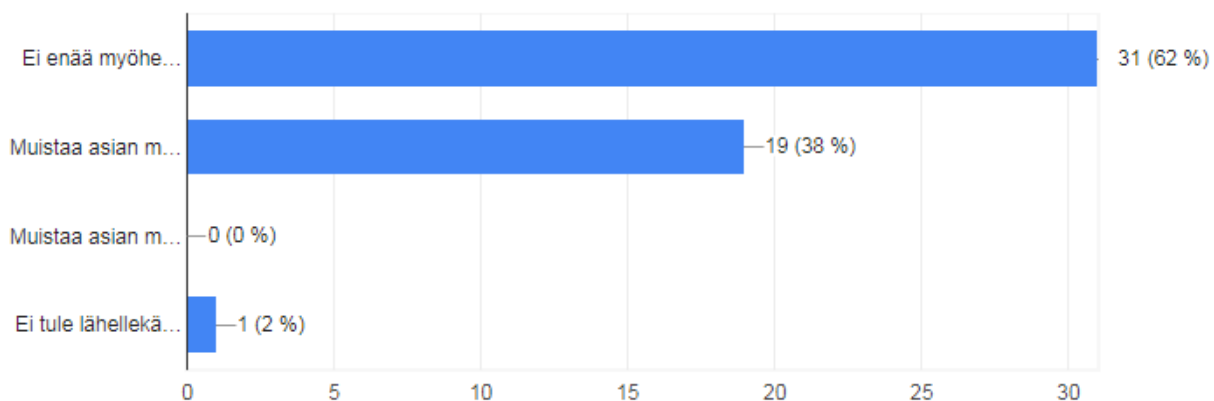
50 vastausta

- Menee omatoimisesti katsomaan mikä se oli
- Tulee houkuteltaessa katsomaan säikähtämäänsä asiaa
- Ei tule houkuteltaessakaan katsomaan, haluaa pois
- Menee paniikkiin ja pakenee
- Hyökkää kohti säikähtämäänsä asiaa

Myöhemmin samassa paikassa:*

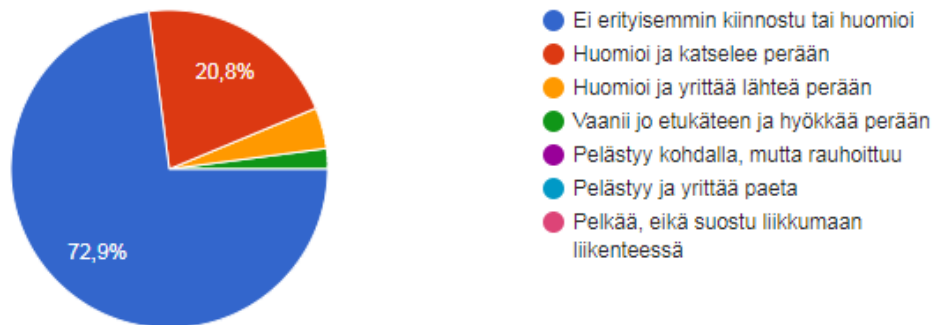
50 vastausta

- Ei enää myöhemmin reagoi samassa paikassa mitenkään
- Muistaa asian myöhemmin samassa paikassa, mutta ei alun jälkeen epäröi
- Muistaa asian myöhemmin samassa paikassa ja haluaa pois
- Ei tule lähellekään samaa paikkaa

Miten koirasi reagoi ohimenevään liikenteeseen; mopot, moottoripyörät, autot jne.?*

48 vastausta

Luonne- ja käytöskysely ei tuonut tietoon mitään yllätyksiä, vaan vastaukset vastasivat hyvin sitä kuvaa, mitä kasvattajat ja harrastajat ovat dogo argentinoistaan kertoneet. Yhdistys tulee jatkamaan kyselyä ja toivoo seuraavaan tavoiteohjelmaan mennessä vähintään saman verran uusia vastauksia. Kyselyn vastaukset ilman yksilöiviä henkilötietoja on luettavissa yhdistyksen nettisivuilta osoitteesta <https://www.dogoclub.fi/luonne>

Rodun luonneprofiili on tehty. Yhdistyksen hallitus on sen hyväksynyt kokouksessaan 7.10.2018. Luonneprofiili oli Kennelliiton Käyttäytymisen arviointi -työryhmän tarkastettavana.

Luonnetesti

Jalostustyötä ajatellen ja rodunomaisten käyttötarkoitusten puuttuessa dogo argentinojen luonteiden testaaminen on erittäin tärkeää. Kuitenkaan suomalainen luonnetesti ei ole paras vaihtoehto kertomaan dogo argentinon metsästysominaisuuksista. Tällä hetkellä se on kuitenkin ainoa virallinen luonnetestausmuoto ja siksi tärkeä koirien luonteita arvioitaessa sekä verrattaessa dogo argentinojen luonteita muihin rotuihin. Ajateltaessa dogo argentinoo palveluskoirarotuna, testaus on ensiarvoisen tärkeää ja kaikille suositeltavaa.

Dogo argentinoja on luonnetestattu 1.8.2017 mennessä kaikkiaan 88 yksilöä ja pistemäärät vaihtelivat -53 ja +238 pisteen välillä. Ääripään arvoja on vähän; yksi miinusmerkinen tulos, 7 suoritusta alle +75 pisteen, 11 suoritusta yli +200 pisteen. Kolme luonnetestiä on jouduttu keskeyttämään. Yhden syyksi on ilmoitettu hyökkäävyys, mikä on erittäin poikkeuksellista; toinen joutui nuorena pahaan auto-onnettomuuteen, joka omistajan mukaan jätti jälkensä koiraan pysyvästi. Kolmas keskeytettiin koiran paineistuessa testistä turhan paljon.

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulosta antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille. (Suomen Kennelliitto: <http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/luonnetesti/etusivu.htm>)

Periaatteessa luonnetesti etsii kaikissa suorituksissa reaktioita, ja toisilla koirilla nämä saadaan näkyviin huomattavasti pienemmillä ärsykkeillä kuin toisilla. Tämä on aiheuttanut paljonkin kiistelyä testityleisön joukossa, kun toisille koirille esimerkiksi puolustushalua testattaessa testituomarin hyökkäys ohjaajaa kohden loppuu jo hyvin aikaisin, ja toisen koiran tapauksessa hyökkäävä tuomari saattaa jopa käydä fyysisestikin ohjaajaan käsiksi. Mikäli koira selkeästi jo hyökkäyksen alkuvaiheessa ilmaisee alistuvansa ja halunsa paeta, on täysin turhaa rasittaa koira tarpeettomasti jatkamalla uhkaa. Yksi testituomarin tärkeimmistä tehtävistä, jonka aina tulee voittaa yleisön viihdyttäminen, on estää koira liiallinen rasittaminen. Sama koskee kaikkia testitilanteita, koira määrää aina suorituksen voiman. (<http://www.dogsports-online.com/lte/esittely.htm>)

Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään kahden ja enintään kuuden vuoden ikäisiä sekä Kennelliiton määräysten mukaisesti rokotettuja ja tunnistusmerkittyjä. Kivesvikainen uros saa osallistua testiin. (Suomen Kennelliitto: <http://www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/luonnetesti/etusivu.htm>)

Testattavat ominaisuudet

Suomalaisen luonnetestin tuloksissa arvioidaan koira yhdeksän eri ominaisuuden suhteen. (<http://www.dogsports-online.com/lte/esittely.htm>)

1) Toimintakyky

Eräs testin tärkeimmistä tuloksista. Toimintakyvyn arvosana kuvaa koiran kykyä tehdä ratkaisuja erilaisissa sille uusissa tilanteissa. Toimintakykyä ilmaisee yhtä lailla puolustautuminen kuin pakokin, toimintakyvyttömyys ilmenee koiran pyrkiessä joko mitätöimään tilanteen, tai sen muutoin jähmettyessä paikalleen mitään tekemättömäksi.

Toimintakyvyn testaamiseen on luonnetestissä kaksi erikoiskoetta: KELKKAKOE, jossa vedetään esim. kelkalle kyhättyä epämääräistä ihmistä muistuttavaa hahmoa hiljalleen kohti koira. Hahmo vedetään lopuksi aivan ohjaajan luo. Koiran tulee pelätä hahmoa ja väistää sitä - varsinainen toimintakyky mitataan kelkan pysähtyttyä: miten nopeasti koira tulee tutkimaan sille pelottavaa "mörköä".

Sekä nk. PIMEÄ HUONE, jossa ohjaaja menee koira peräänsä kutsuen heikosti valaistuun tilaan (kellari tms.). Koira jää toisen tuomarin kanssa ulkopuolelle odottamaan, kunnes ohjaaja on poistunut, ja se päästetään hetken kuluttua sisään. Koiran tulisi etsiä ohjaaja pimeästä ilman apua (kutsu tms.). Tässä kokeessa ei etsimiseen kulutettu aika merkitse mitään, kunhan koira liikkuu - toimii - koko ajan. Tästä osasuorituksesta puuttuu kelkkakokeeseen oleellisesti kuuluva uhka.

2) Terävyys

Terävyys on koiran taipumusta reagoida aggressiivisesti sitä uhkaavaa ihmistä kohtaan. Mitä terävämpi koira on, sitä pienemmästä ärsytyksestä se käyttäytyy aggressiivisesti. Terävyyden arviointiin on luonnetestissä oma erikoiskokeensa: Koira kiinnitetään lyhyellä taluttimella seinään tms. ja ohjaaja poistuu näkyvistä. Koiran rauhoituttua alkaa toinen testituomareista lähestyä sitä ensin epäröiden, ja lopuksi selkeän uhkaavasti. Saavuttuaan koiran luo tuomari lopettaa uhkaamisen ja alkaa puhua koiralle ystävällisesti. Koiran tulee lopettaa kaikki aggressiivinen tai pelokas käyttäytyminen ja antaa nyt ystävällisen hyökkääjän koskea itseensä.

3) Puolustushalu

Puolustushalu on koiran perinnöllinen halu puolustaa laumaansa. Tätä kuten muitakin ominaisuuksia arvioitaessa pyritään luonnetestissä arvioimaan nimenomaan halua, ei opittua kykyä. Koiran toiminnan

voimakkuus sen puolustaessa ohjaajaansa ei vaikuta arvosanaan, tärkeämpää on mm. sen asema ohjaajaan ja hyökkääjään nähden. Kun koira pyrkii pysymään ohjaajan ja hyökkääjän välissä osoittamatta minkäänlaista aggressiivisuutta, voidaan katsoa sillä selvästi olevan puolustushalua, kun taas voimakkaastikin ohjaajan selän takaa haukkuva ja muriseva koira saattaa omata puutteita tässä ominaisuudessa. Puolustushalua testataan suorittamalla hyökkäys koiran kanssa kulkevaa ohjaajaa kohti.

4) Taisteluhalu

Taisteluhalu on koiran perinnöllinen halu käyttää ruumistaan leikkimieliseen (tai todelliseen) taisteluun saavuttaakseen haluamansa päämäärän. Tämä ilmenee useimmiten leikkimishaluna. Väsyessään fyysisesti koira jatkaa toimintaa nimenomaan taisteluhalunsa avulla.

Luonnetestissä taisteluhalua mitataan erikoiskokeella, jossa tuomari leikkii koiran kanssa kepillä, rätillä tms. Kun koira kiinnostuu lelusta, aloitetaan taisteluleikki, joka lopuksi lopetetaan "kesken", jotta nähdään haluaako koira vielä jatkaa sitä oma-aloitteisesti. Kaikki koirat eivät ole tottuneet leikkimään ihmisen kanssa, tai ovat perusluonteeltaan pidättyväisiä vierasta kohtaan, joten niiden ei voi odottaakaan leikkivän vieraan ihmisen kanssa. Tässä tilanteessa annetaan ohjaajan yrittää leikkiä koiransa kanssa. Vaikka koira ei leikkisi ollenkaan, näkyy taisteluhalu muissakin luonnetestin osasuorituksissa (esim. kelkkakokeessa). Pelkkä leikkiminen ei ratkaise annettavaa arvosanaa.

5) Hermorakenne

Koiran hermojen vahvuus on sen tärkeimpiä jokapäiväiseen elämään vaikuttavia tekijöitä. Tämä ominaisuus ei ole mitenkään omistajan vaikutettavissa. Syntyään hermoheikkoa koiraa ei voi esimerkiksi pentuajan totuttamisella parantaa. Samoin perimältään hyvähermoinen koira kestää merkittävästi enemmän "kolhuja" elämässään niiden vaikuttamatta sen käyttäytymiseen.

Hermorakennetta tarkkaillaan koko luonnetestin ajan. Optimissaan koiran tulisi kohdata järkkymättä kaikki testiin kuuluvat oudot tilanteet.

6) Temperamentti

Temperamentti on koiran kyky havainnoida ympäristöään ja toimia sen mukaisesti. Kyse ei ole ainoastaan sen nopeudesta reagoida, vaan optimissaan koiran tulisi havaita kaikki siihen vaikuttavat ympäristön tapahtumat ilman viivettä ja reagoida niihin. Temperamentin ollessa liian korkealla, häiritsevät kaikki ympäristön

tapahtumat sen keskittymistä tilanteisiin. Temperamentin arviointiin on oma erikoiskokeensa: Ohjaajan kanssa kulkevan koiran perään lasketaan esimerkiksi telineellä oleva kivillä tms. täytetty tynnyri, jolla pyritään aikaansaamaan koiralle takaa-ajotilanne. Koiran väistöliikkeen voima ja hallinta kuvaavat sen temperamenttia.

7) Kovuus

Kovuudella tarkoitetaan koiran taipumusta muistaa sille epämiellyttäviä (ja muitakin) kokemuksia ja välttää niiden kohtaamista uudelleen. Tämä ominaisuus on ratkaisevassa asemassa koiran käyttäytymisen ilmenemiseen. Perimältään pehmeän koiran näkyvä käyttäytyminen muuttuu etenkin sen elämän alkuvaiheessa paljonkin kokemusten perusteella, kun taas kova koira ei anna näiden vaikuttaa käytökseensä.

Luonnetestissä koiran kovuutta tarkaillaan koko testin ajan, ja lisäksi sille on oma erikoiskokeensa: Ohjaajan kanssa kulkeva koira pelästytetään esimerkiksi kulman takaa äkkiä sen eteen avatun sateenvarjon avulla. Koiraa ei päästetä selvittämään mitä tapahtui, vaan ohjaaja vie sen pois paikalta heti varjon avautumisen

jälkeen. Hetken päästä ohjaaja palaa koiran kanssa tapahtumapaikalle. Pehmeä koira ei tule vapaaehtoisesti uudelleen paikalle, vaan tarvitsee houkuttelemista - kova koira puolestaan ei muista tapahtunutta, vaan kulkee reippaasti uudelleen tapahtumapaikalle.

8) Luoksepäästävyys

Luoksepäästävyyttä mitataan koiran suhtautumisella vieraaseen, ystävällisesti käyttäytyvään ihmiseen. Koiran tulisi antaa tämän ottaa kontakti ja koskea itseensä.

9) Suhtautuminen ampumiseen

Luonnetestiin kuuluu aina kaksi 9 mm pistoolilla ammuttua laukausta. Koiran tulisi säilyttää toimintakykynsä laukauksista huolimatta. Laukaukset ammutaan testin viimeisenä osiona, jotta mahdollisesti ampumiseen voimakkaasti reagoivien koirien muut ominaisuudet saadaan arvioitua ilman laukausten aiheuttamaa painetta.

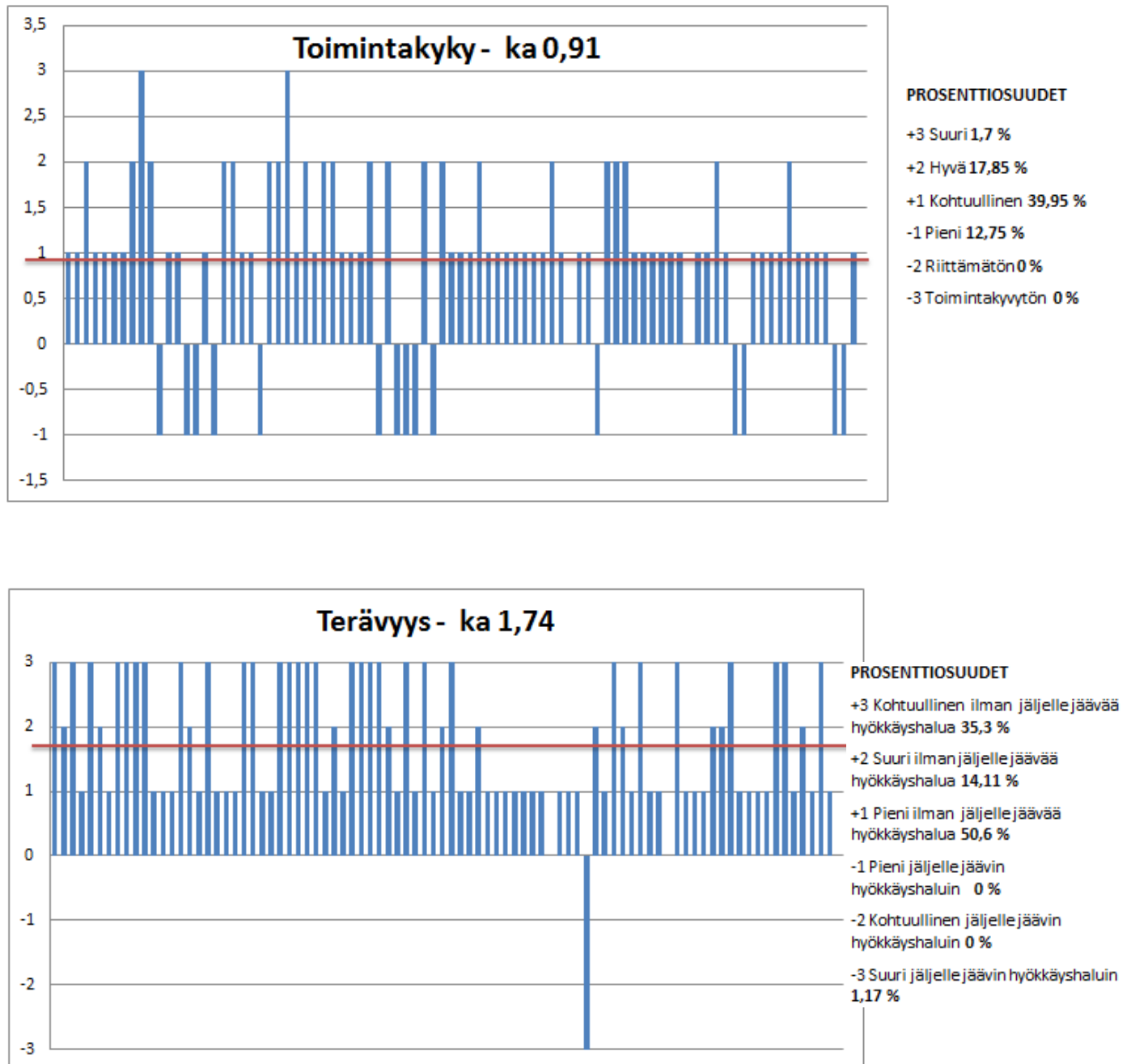
Testin tulokset

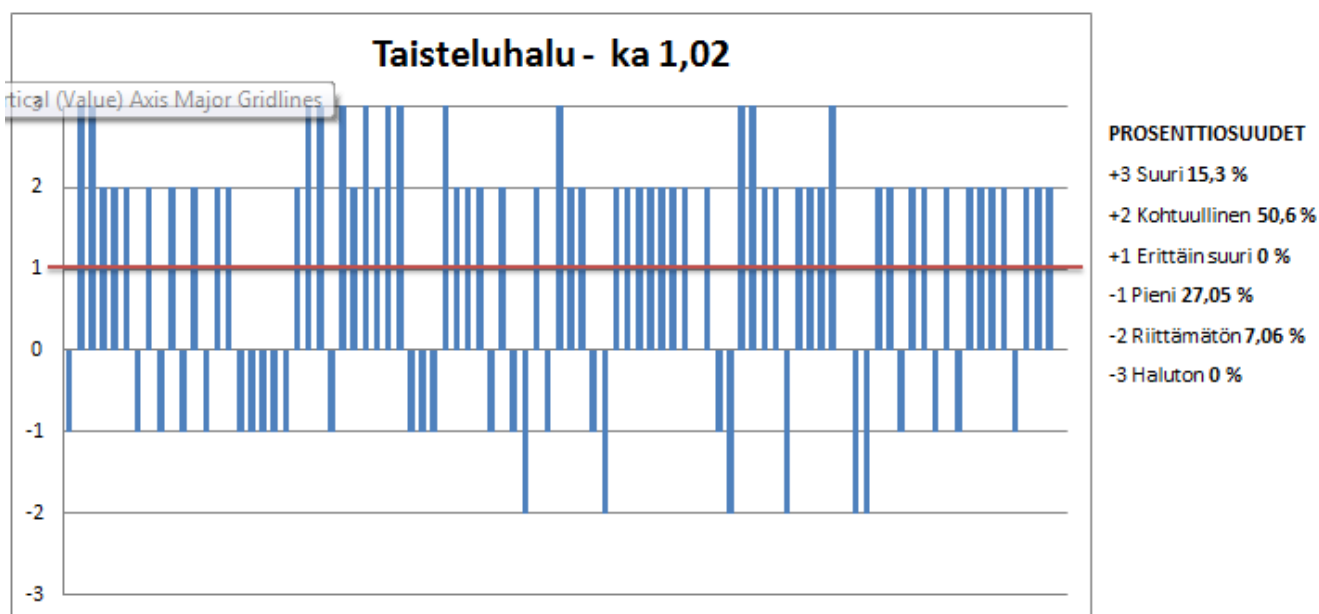
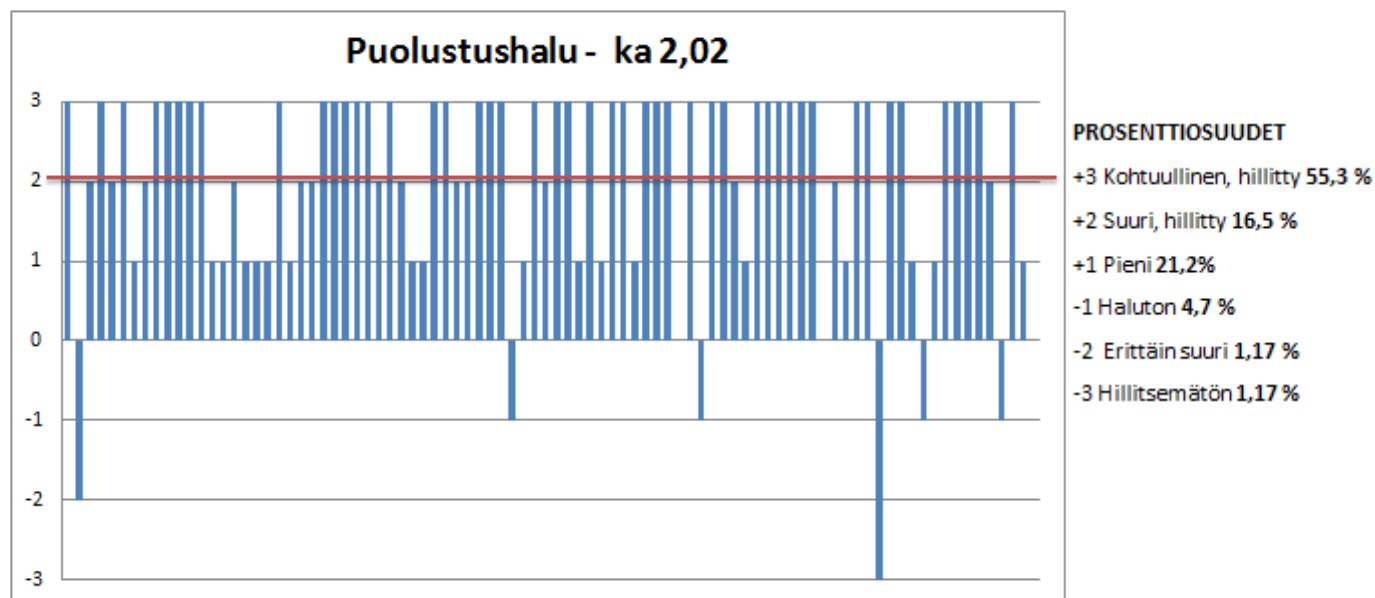
Edellä luetellut ominaisuudet arvioidaan kuusiportaisella asteikolla +3 ... -3, jolla negatiiviset arvosanat ilmentävät ei-toivottua käyttäytymistä. Useimmissa arvosanoissa testin kannalta korkein arvosana +3 ei suoraan kuvaa testattavan ominaisuuden suurinta tasoa tai voimaa, esimerkiksi puolustushalun +3 arvosana annetaan kohtuullista halua osoittavalle koiralle - suuri tai erittäin suuri hillitsemätön puolustushalu alentaa arvosanaa. Vain toimintakyvyn ja hermorakenteen arvostelussa korkein arvosana vastaa ominaisuuden suurinta voimakkuutta. Kullekin ominaisuudelle on lisäksi määritetty kerroin (1-35), jolla kerrottuna annetut arvosanat muodostavat testin loppupisteet. Kertoimet on määritetty testattavien ominaisuuksien koulutettavuuden peittämiseksi: esimerkiksi koiralle helposti koulutettavan puolustushalun kertoimenä on 1, kun taas hermorakenteen kerroin on 35. Poikkeuksena on suhtautuminen ampumiseen, joka arvioidaan vain asteikolla + ja -. Miinus ilmaisee koiran suhtautuneen voimakkaan pelokkaasti ampumiseen.

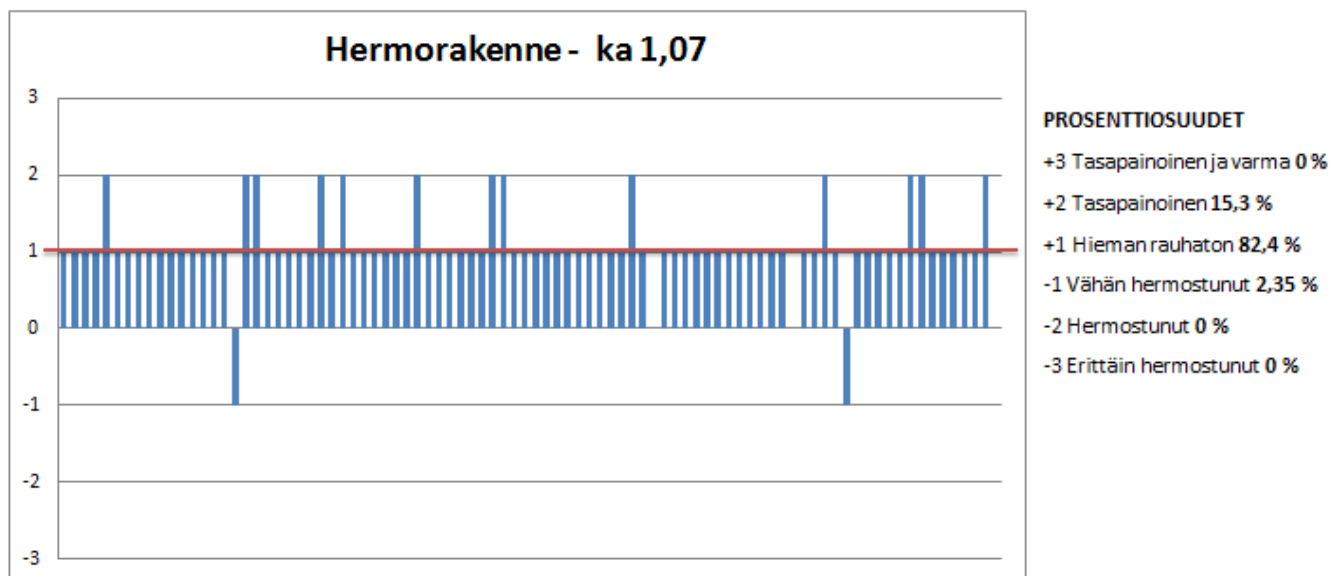
Testin tulos on luettava eri osa-alueiden arvosanoista. Testituloksia tarkasteltaessa tulee aina muistaa rodun alkuperäinen tarkoitus, ja verrata tuloksia sen vaatimuksiin. Esimerkiksi suurikokoisille seurakoiraroduille testin optimiarvot (suuri taisteluhalu, vilkas temperamentti, kohtuullinen terävyys jne.) eivät kuulu, eikä niitä tule testituloksessa toivoakaan. (<http://www.dogsports-online.com/lte/esittely.htm>)

Luonnetestien tulokset osa-alueittain selityksineen (1.8.2017)

Keskiarvo esitetty punaisella viivalla

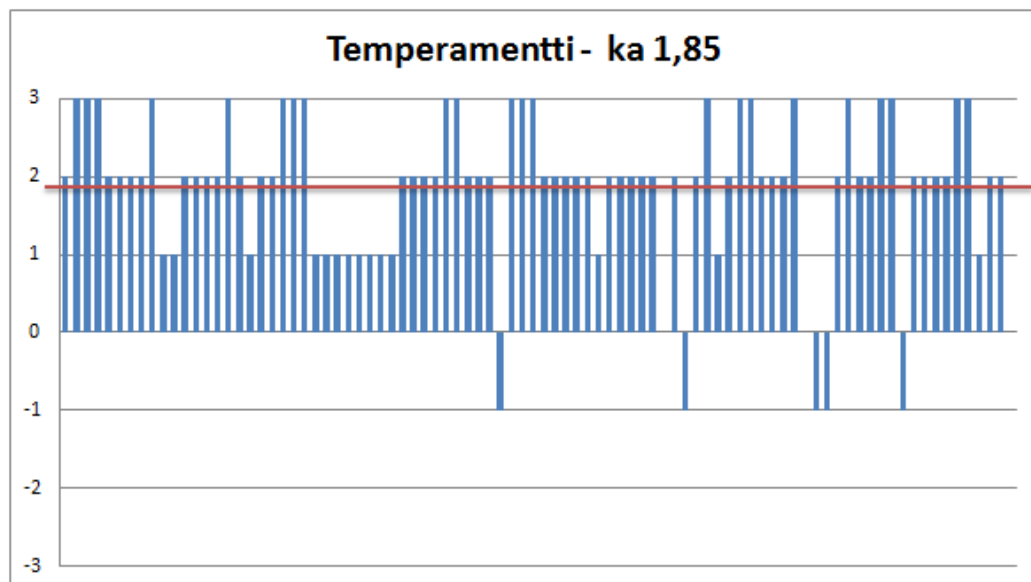

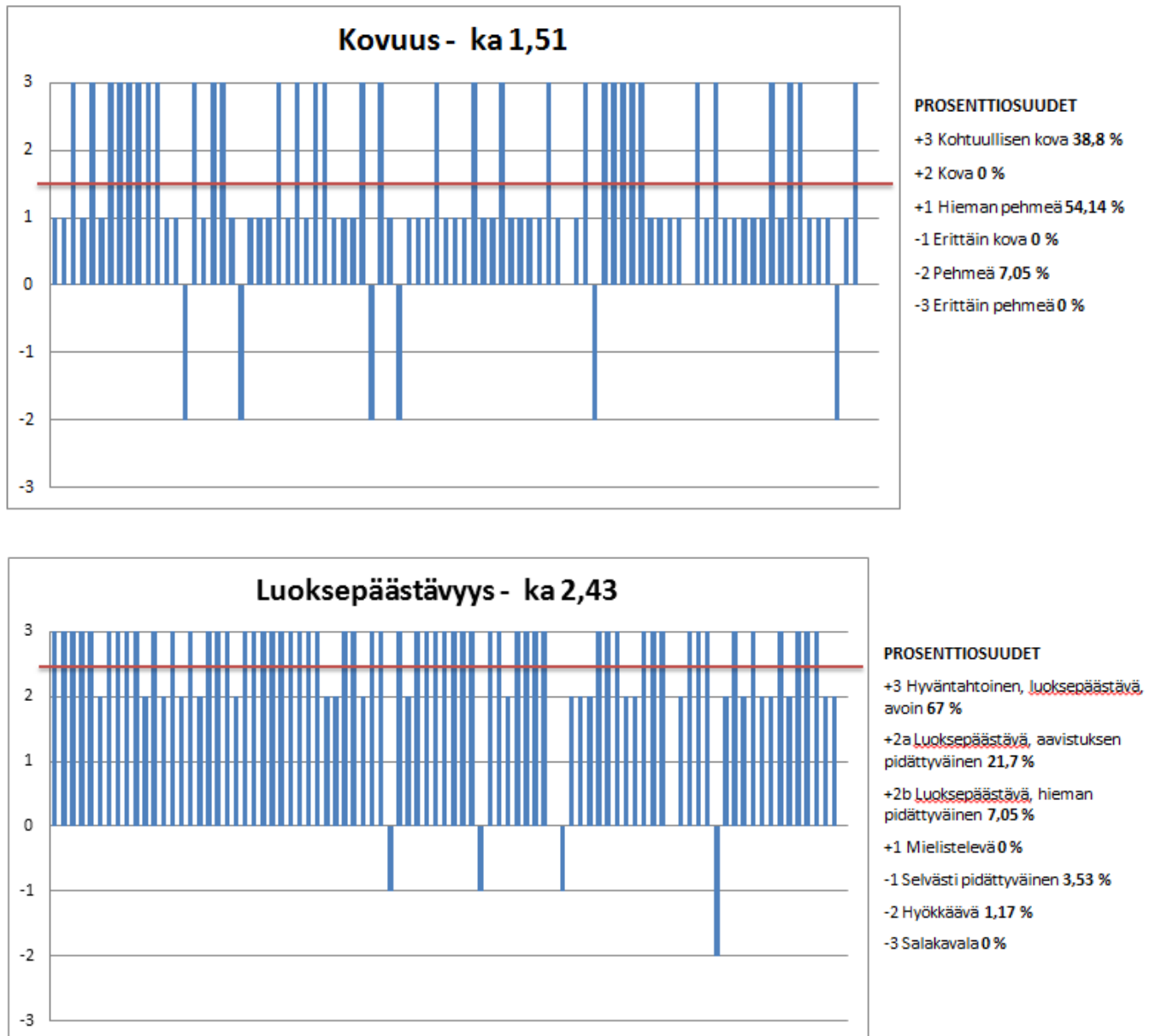

PROSENTTIOSUUEDET

- +3 Vilkas 25,9 %
- +2 Kohtuullisen vilkas 51,77 %
- +1 Erittäin vilkas 16,5 %
- 1a Häiritsevän vilkas 0 %
- 1b Hieman välinpitämätön 4,7%
- 1c Impulsiivinen 1,17 %
- 2 Välinpitämätön 0 %
- 3 Apaattinen 0 %

Testit on tehty hyvin pitkällä aikavälillä ja koirat edustavat eri sukulinjoja ja usea on tuontikoira, ensimmäinen testattu koira on jo vuodelta 1996. Rotua harrastavan yhdistyksen tiedotuksen johdosta testaus onkin yleistynyt tämän vuosituhannen kuluessa – vajaassa 10 vuodessa luonnetestattujen koirien määrä on lähes kolminkertaistunut; vuoden 2008 loppuun mennessä testattuja koiria oli 35 kpl ja 1.8.2017 mennessä 88. Yhdistys on järjestänyt luonnetestejä vuosina 2007, 2011, 2012, 2015 ja 2017. Dogo argentinoja on luonnetestattu 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 90 yksilöä ja pistemäärät vaihtelivat -53 ja +238 pisteen välillä.

2010-2020 aikavälillä on luonnetestattu 66, joista kolmella LTE-. Kolme luonnetestiä on jouduttu keskeyttämään. Yhden syyksi on ilmoitettu hyökkäävyys, mikä on erittäin poikkeuksellista; toinen on omistajan kertoman mukaan joutunut nuorena pahaan auto-onnettomuuteen, joka on jätti jälkensä koiraan pysyvästi.

Kolmas keskeytettiin koiran paineistuessa testistä turhan paljon.

Luonnetestiin osallistuneiden määrät 2010-2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
LTE	3 tulosta	6 tulosta	8 tulosta	10 tulosta	4 tulosta	6 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	6 tulosta	7 tulosta	7 tulosta
LTE0											
LTE-				1 tulosta		1 tulosta				1 tulosta	
Yhteensä	3 tulosta	6 tulosta	8 tulosta	11 tulosta	4 tulosta	7 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	6 tulosta	8 tulosta	7 tulosta

Osa-aluekohtaisista keskiarvoista on huomattavissa, että luonnetestien valossa dogot ovat luoksepäästäviä. Kovuudessa 54 % hieman pehmeitä ja 39 % kohtuullisen kovia. Kohtuullinen toimintakyky ja erittäin suuri taisteluhalu ovat dogo argentinon kaltaiselle metsästyskoiralle välttämättömiä ominaisuuksia, kuten myös kohtuullisen vilkas temperamentti; metsällä koiran on myös huomioitava ympärillä tapahtuvia asioita, mutta pystyttävä keskittymään työhönsä. Puolustushalu ja terävyys on keskimääräisesti suurta, mutta hillittyä (puolustushalu) ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua (terävyys). Dogo argentino siis puolustaa paitsi omistajaansa, mutta myös itseään. Hermorakenne on hieman rauhaton. Dogoilla tämä esiintyy monesti erilaisena ääntelyä ja läähätyksenä, etenkin kuormituksen jatkuessa.

Rotua harrastava yhdistys toivoo yhä enemmän koiria luonnetestattaviksi ja tähän kannustetaan järjestämällä luonnetestejä, joihin etusijalla ovat dogo argentinot. Vuodesta 2015 alkaen yhdistys on myös korvannut jäsenilleen 10 euroa luonnetesti- ja luonnekuvausmaksuista, jos koira on testattu muussa kuin yhdistyksen järjestämässä testissä. Tavoitteena on, että valtaosa jalostuskoirista luonnetestattaisiin tai -kuvattaisiin, mieluiten jo ennen jalostuskäyttöä. Tulevaisuuden haasteisiin kuuluu myös rodun luonneprofiilin tekeminen ja luonnetestauksen/-kuvauksen saaminen mukaan valioarvo- tai jalostussääntöihin.

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvaus (Mental beskrivning Hund) on toinen suositeltava tapa testata dogo argentinojen luonnetta ja käyttäytymistä puolueettomasti alan asiantuntijoilla. MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduttain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. Osallistumisoikeus on Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin merkityillä puhdasrotuisilla koirilla, jotka ovat vähintään 18 kuukauden ikäisiä. Koiran tulee täyttää Kennelliiton kulloinkin voimassa olevat rokotus-, tunnistusmerkintä- ja antidopingsäännösten vaatimukset. Koira voi osallistua MH-kokeeseen vain yhden kerran. (www.kennelliitto.fi/FI/toiminta/kokeet/MHluonnekuvaus/mh_luonnekuvaus.htm)

MH-luonnekuvauksen osioihin ja arvosteluun voi tutustua MH-luonnekuvauksen järjestämisohjeessa Suomen Kennelliiton internetsivuilla. pdf. Rotua harrastava yhdistys tähtää tulevaisuudessa myös pätevyityjen MH-toimihenkilöiden kouluttamiseen ja luonnekuvauksen järjestämiseen.

MH-kokeisiin on vaikea päästä; kokeita on halukkaisiin nähden vähän ja yhdistyksillä ei ole tarpeeksi MH-kuvaukseen tarvittavia toimihenkilöitä. Kokeen järjestäminen on suhteellisen kallista yhdistykselle, sillä

toimihenkilöitä tarvitaan useampi luonnetestiin verrattuna. Näin ollen myös osallistumismaksut ovat verrattain korkeita, joka karsii halukkaita osallistujia. MH-kuvauskäynnit on kuitenkin hiuksenhienossa nousussa ja 1.8.2017 mennessä on kuvattu 8 dogo argentinoa, lisäksi yksi keskeytettiin ohjaajan pyynnöstä poikkeuksellisen rajuissa sääolosuhteissa. Testattujen sukupuolijakauma on 5 narttua ja 3 urosta. Toivomme, että seuraavaan tavoiteohjelmaan mennessä luonnekuvauksia on niin paljon, että niiden tuloksista voidaan tehdä yhteenvetoa tyypillisistä luonteenpiirteistä. Seuraavaan taulukkoon on merkitty eri osasuoritusten tulosten lukumäärä.

	1	2	3	4	5
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	Välttää kontaktia, väistää	Hyväksyy kontaktin vastaamatta siihen, ei väistä	Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen 8	Mielistelevä kontaktinotossa, hyppii, vinkuu, haukkuu, jne.
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähden vieraan ihmisen mukaan / Ei kokeilla	Lähtee mukaan haluttomasti 1	Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TO:sta 4	Lähtee mukaan halukkaasti, kiinnostuu TO:sta 3	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TO:sta
1c. KONTAKTI Käsittely	Torjuu murisemalla ja/tai yrittää purra	Väistää tai hakee tukea ohjaajasta 2	Hyväksyy käsittelyn 3	Hyväksyy ja ottaa kontaktia 3	Hyväksyy ja vastaa liioitellulla kontaktilla
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta 1	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta 1	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/vähenee 3	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen 2	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen 3
2b. LEIKKI 1 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen 2	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla 3	Tarttuu heti koko suulla 2	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista 1
2c. LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	Ei tartu esineeseen 4	Tarttuu viiveellä - irrottaa/pitää, ei vedä vastaan	Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/ korjailee otetta 3	Tarttuu heti koko suulla, vetää vastaan kunnes TO irrottaa 1	Tarttuu heti koko suulla, vetää tempoo, ravistaa - kunnes TO irrottaa
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita 1/3	Aloittaa, mutta keskeyttää 1/0	Aloittaa etenemisen hitaasti, voi lisätä vauhtia, seuraa koko matkan saalista 4/2	Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille 2/3	Aloittaa heti kovalla vauhdilla juosten saaliin ohi, voi kääntyä saaliille
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saaliista/ Ei juokse perään 2/3	Ei tartu, nuuskii saalista 5/2	Tarttuu saaliiseen epäroiden tai viiveellä 0/2	Tarttuu heti saaliiseen, mutta irrottaa	Tarttuu heti saaliiseen, pitää sitä suussaan vähintään 3 sekuntia 1/1
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, kiinnostumaton, passiivinen	Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata 1	Tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen, yksittäisiä toimintoja 4	Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyy vähitellen 2	Toiminnot vaihtelevat nopeasti osion aikana/ Rauhaton koko ajan 1
5a. ETÄLEIKKI Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta 1	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja 6	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöryityksiä 1	Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia lähtöryityksiä
5b. ETÄLEIKKI Uhka/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä 7	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. ja toisessa osassa 1	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. ja toisessa osassa.
5c. ETÄLEIKKI Utelaisuus	Ei saavu avustajan luo 4	Saapuu linjalle aktiivisen avustajan luo 1	Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo 2	Saapuu avustajan luo epäroiden tai viiveellä	Saapuu avustajan luo suoraan ilman apua 1
5d. ETÄLEIKKI Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta 4	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta 3	Leikkii - voi tarttua varovasti, mutta ei vedä	Tarttuu, vetää vastaan, voi irrottaa ja tarttua uudelleen	Tarttuu, vetää vastaan, ei irrota 1
5e. ETÄLEIKKI Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta 6	Kiinnostuu, mutta keskeyttää	On kiinnostunut leikkivästä avustajasta 1	Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta 1	Houkuttelee myös passiivista avustajaa leikkimään

6a. YLLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	Kyykistyy ja pysähtyy 3	Väistää kääntämättä pois katsetaan haalarista 4	Pakenee enintään 5 metriä 1	Pakenee enemmän kuin 5 metriä
6b. YLLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä 4	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä 2	Osoittaa useita uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä 2	Osoittaa useita uhkauseleitä ja hyökkäyksiä, voi purra
6c. YLLÄTYS Utelaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laskettu maahan/ <i>Ei mene ajoissa</i> 1	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja hokuttelee koiraa 3	Menee haalarin luo, kun ohjaaja seisoo sen edessä 2	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin 2	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua

6d. YLLÄTYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihtelua tai väistämistä 8	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
6e. YLLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta haalariin 3	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohituskerralla 3	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohituskerralla 2	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti 2	Kyykistyy ja pysähtyy	Väistää kääntämättä pois katsetaan 5	Pakenee enintään 5 metriä	Pakenee enemmän kuin 5 metriä 1
7b. ÄÄNIHERKKYYS Utelaisuus	Ei mene katsomaan 1	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja hokuttelee koiraa 3	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja seisoo sen vieressä	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	Menee räminälaitteen luo ilman apua 4
7c. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä 6	Pieni niaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla 1	Pieni niaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen 1	Niaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
7d. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan 7	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla 1	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta väh. kahdella ohitus- kerralla	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa väh. Kahdella ohituskerralla
8a. AAVEET Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä 3	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä 2	Osoittaa useita uhkauseleitä 3	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	Osoittaa uhkauseleitä ja useampia hyökkäyksiä
8b. AAVEET Tarkkaavaisuus	Yksittäisiä vilkaisuja, ja sen jälkeen ei kiinnostusta/ <i>Ei kiinnostu lainkaan</i> 1	Katselee aaveita silloin tällöin 1	Tarkkailee aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai koko ajan toista 3	Tarkkailee aaveita, lyhyitä taukoja 3	Tarkkailee molempia aaveita koko osion ajan
8c. AAVEET Pelko	On ohjaajan edessä tai sivulla 3	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa 2	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, vaihtelee paon ja kontrollin välillä 1	On enimmäkseen ohjaajan takana, vaihtelee paon ja kontrollin välillä 1	Peruuttaa enemmän kuin taluttimen mitan tai lähtee paikalta / <i>Pakenee</i> 1
8d. AAVEET Utelaisuus	Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta hupun pois / <i>Ei mene ajoissa</i>	Menee katsomaan, kun ohjaaja puhuu avustajan kanssa ja hokuttelee koiraa 1	Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan vieressä 2	Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puoleenväliin 2	Menee katsomaan ilman apua 3
8e. AAVEET Kontaktinotto aaveeseen	Torjuu kontaktia/ <i>Ei mene ajoissa</i>	Hyväksyy avustajan tarjoaman kontaktin, mutta ei vastaa siihen	Vastaa avustajan tarjoamaan kontaktiin	Ottaa itse kontaktia avustajaan 8	Innostunutta kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppii tai vinkuu

9a. LEIKKI 2 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/vähenee	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
		2	4	1	1
9b. LEIKKI 2 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	Tarttuu heti koko suulla	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista
	1	1	6		
10. AMPUMINEN	Ei häirinny, havaitsee nopeasti ja sen jälkeen täysin välinpitämätön	Häiritsevyyttä lisääntyy leikin/passiivisuuden aikana, sen jälkeen välinpitämätön	Kiinnostuu laukauksista, yleisöstä tms, mutta palaa leikkiin/passiivisuuteen	Keskeyttää leikin/ passiiv., lukkiutuu yleisöä, laukauksia tms kohden, ei palaa leikkiin/passiivisuuteen	Häiriintynyt, pelokas / Yrittää paeta / Ohjaaja luopuu ampumisesta
	2	3		3	

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Dogo argentino on suurriistan metsästyksen jalostettu metsästyskoira. Dogo argentinon metsästystapa on pysäyttävä, eli koira jäljestää, ajaa ja pysäyttää saaliseläimen mahdollistaen metsästäjien pääsyn saaliin luo. Pysäyttäminen tapahtuu kiinni pitämällä, eli koira pyrkii ottamaan saaliista tiukan puruotteon ja pitää sen paikallaan. Koirat metsästävät yleensä laumassa, sillä vaarallinen villisika voi painaa moninkertaisesti dogoon nähden. Rotua käytetään edelleen muualla maailmassa (mm. Argentiina ja muu Etelä-Amerikka, USA, Venäjä, eräät Kaukoidän maat, sekä eräät Itä-Euroopan maat) sen alkuperäiseen käyttötarkoitukseen ajavana ja kiinnipitävänä metsästyskoirana. Maahamme on tuotu lukuisia yksilöitä, joiden vanhempia on käytetty tai käytetään edelleen tähän tarkoitukseen. Suomessa on syntynyt pentueita, joissa vanhempina on ulkomaisia metsästyskoiria. Dogo argentino ei sovellu metsästystylinsä vuoksi metsästyksen Suomessa, sillä kiinnipitävä ajotapa ei ole maassamme laillinen. Siksi monet rodun luonteenpiirteet jäävät käyttämättä ja hyödyntämättä nykyisten käyttötarkoitusten puitteissa maassamme.

Dogo argentinon osalta mikään Suomessa sallittava testi tai koemuoto ei varsinaisesti tuo esiin rodunomaista luonnetta. Käyttäytymistarpeiden tyydytys tapahtuu nykyisin ennemminkin tarjoamalla koirille monipuolista liikuntaa ja eri harrastusten kautta.

Rotua pidetään tänä päivänä maassamme ja monissa Euroopan maissa lähinnä seura, palvelus- ja vartiokoirana. Yleensä maailmalla rotua ei ole systemaattisesti käytetty muihin käyttötarkoituksiin, kuin metsästyksen ja vartiointiin. Erilaisten lajien harrastaminen on vielä lapsenkengissä, mutta Pohjoismaissa, etenkin Ruotsissa, jälki, haku ja metsäjätki ovat olleet suosittuja harrastuksia; virallisia koetuloksia on kuitenkin vain muutama. Ruotsin tapaan Suomessa on hyödynnetty rodun ominaisuuksia enemmän kuin useimmissa muissa maissa. Etelä- ja Pohjois-Amerikassa sekä Etelä- ja Itä-Euroopassa rotu koetaan käyttötarkoitukseltaan edelleenkin ensisijaisesti metsästyskoiraksi ja sen käyttö tässä tarkoituksessa on aktiivista.

Rotu soveltuu moniin harrastuksiin ja kotikoiraksikin luonteenpiirteidensä ansioista hyvin. Dogo argentinon rotumääritelmässään korostetaan, että koiran tulee olla avoin ja luokse päästävä ja tätä ominaisuutta on vaalittava ehdottomasti. Niin kotimaisten kokemusten, kuin luonnetestien perusteella voidaan todeta, että nykyäänkin luonteen selvimpiä piirteitä ovat ystävällisyys ja hyväntahtoisuus. Myös reaktioherkkyys ja terävyys ovat rodulle kuuluvia luonteenpiirteitä. Sen vuoksi rodusta ei pidä väkisin tehdä pelkästään kaikille sopivaa ja helppoa kotikoiraa. Etenkin dogo argentinon kohdalla koiranpidolla ja tapakasvatuksella on äärimmäisen suuri merkitys yksilön luonteen muodostumiselle. Rodusta haaveilevia pennunostajia tulisi perehdyttää rodun kaikkiin ominaispiirteisiin ja varmistua siitä, että ostaja nimenomaan toivoo koiraltaan dogo argentinolle luonteenomaisia piirteitä.

Tällä hetkellä ei ole vielä tarpeeksi näyttöä siitä, mihin kaikkiin lajeihin ja käyttötarkoituksiin dogo argentino todella soveltuu Suomessa. Rodulla on niin kotimaisten kuin ulkomaistenkin kokemusten mukaan monia käyttöominaisuuksia, mutta ne täytyy harrastajien tuoda esille ja kaikkien nähtäville. Suomessa dogo argentinot harrastavat pääsääntöisesti ”puskissa”; kokeisiin ja kilpailuihin osallistuu vain muutama koirakko, vaikka harrastajia tiedetään olevan paljon enemmän. Uskallus lähteä kokeisiin ja kilpailuihin on kuitenkin selkeästi kasvamassa, sillä edellisen tavoiteohjelman kirjoittamisen jälkeen koekäynnit ovat kolminkertaistuneet.

Kaiken kaikkiaan 25 dogo argentinoa on läpäissyt käyttäytymiskokeen 1.8.2017 mennessä. Palveluskoirakoeoikeudet saatiin vuoden 2009 alusta. Rodussa on kaksi erittäin monitoimista narttukoiraa: JK3 HK2EK2 TK2BH Forticos Dona Derosa sekä HK3 EK2 BH Escarto's Noeliaa, jolla on myös harjoiteltu vesipelastusta. Vuonna 2017 saimme ensimmäisen virallisen vesipelastusdogon Chainbreaker's Dalton Bron suoritettua soveltuvuuskokeen.

MEJÄ sopii dogolle harrastuksena erittäin hyvin, mutta todella pienet harrastajamäärät ja kokeisiin pääsyn vaikeus asettavat haasteita lajissa menestymiselle.

Pelastuskoiraharrastus on ollut pitkän dogo argentino -harrastajien suosiossa. Pelastuskoirapuolelta on saavutettu ensimmäiset tulokset jo vuodelta 2000 ja 2001 rauniokokeesta. Lisäksi vuonna 2008 on Tigidas Enchant suorittanut IPO-R PESO / PESO1 eli IPOR on kansainvälisen pelastuskoirakokeen soveltuvuuskokeen jälkikokeen saaden RH-E koulutustunnuksen. Lisäksi sama koirakko on kansallisissa kokeissa suorittanut PEKO / PERA A eli rauniokoe A:n hyväksytysti ja PEKO / PEJÄ PEJÄ-H pelastusjälkikokeen hyväksytysti. Vuonna 2013 Finnland vom Knausserwald on suorittanut pelastushaussa hakukokeet A ja B hyväksytysti. Lukuisia muita koirakkoja harrastaa pelastushakua ja -jälkeä sekä raunioetsintää, joita toivottavasti nähtäisiin myös koekentillä.

Tottelevaisuuskokeissa on käynyt viisi koirakkoa, joista kaksi on saavuttanut koulutustunnuksen. Ihan ensimmäisen rally-tokon koulutustunnuksen saavutti Rose Spirit's White Flash vuonna 2016. Lisäksi Suomesta löytyy kaksi järjestyksenvalvontakokeen läpäissyttä dogo argentinoa. Rodun ensimmäinen etsijäkoira valmistui 2013.

Taulukko 10. Käyttäytymiskoetulokset, BH, 25 kpl

Rek. nro	Nimi	Sukupuoli	Tulos	Paikka ja aika	Tuomari
FIN44221/01	AMORE	uros	PAKK1 BH	Nokia, 29.8.2004	HEINO AIMO
FIN44724/03	ARADO	uros	PAKK1 BH	Hämeenlinna, 29.4.2006	KAINAMO JARMO
FIN21316/02	BATIKMARS DELLA VAL CURONE	uros	PAKK1 BH	Raisio, 2.10.2004	LEMPINEN SIRKKA
FIN54928/06	BLANCO DEMONIO DESPERADO	uros	PAKK1 BH	Sastamala 23.10.2010	HEINILÄ JANI
FI14031/12	BLANCO PIRATA TUMI	Uros	PAKK1 BH	Rauma, 19.9.2015	KOISTINEN AULIS
FIN41284/06	ESCARTO'S HEMULEN	uros	PAKK1 BH	Lahti 31.8.2010	HARJULA OSSI
FIN23945/05	ESCARTO'S JACQUITA	narttu	PAKK1 BH	Kouvola, 29.9.2007	HÄKKINEN VESA
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	narttu	PAKK1 BH	Mänttä 8.5.2009	NOPANEN TIMO
FIN26067/08	ESCARTO'S QIANA	narttu	PAKK1 BH	Lieksa 4.6.2012	PÖRSTI-LACKMAN RHEA
ÖH2BDGA532	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	narttu	PAKK1 BH	Kuopio 20.4.2013	KORHONEN MARKKU
FIN12840/01	JEVIL'S NICO	uros	PAKK1 BH	Lohja, 6.5.2003	MÖNKKÖNEN MAIKKU
FIN39525/04	KERBEROS BLANCO SALVADOR	uros	PAKK1 BH	Lahti, 2.6.2008	TIKKANEN LEILA
FIN40128/03	NARAYA	narttu	PAKK1 BH	Kouvola, 29.9.2007	HÄKKINEN VESA
FIN19108/98	NIGHT-DOG'S ROSEBUD	narttu	PAKK1 BH	Hamina, 8.5.2004	MÄKELÄ LAURA
FIN62539/08	PERRO PELEA CÓRDOBES SANTANA	uros	PAKK1 BH	Helsinki 4.10.2009	REINIKAINEN ANNA-LIISA
FIN50726/08	ROSE SPIRIT'S WHITE DELIGHT	uros	PAKK1 BH	Kouvola 28.9.2013	RAUKKO TIINA
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	uros	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA

FIN36962/07	ROSE SPIRIT'S YA YA'S GIRL	narttu	PAKK1 BH	Kotka 8.8.2012	MÄKELÄ LAURA
FIN36964/07	ROSE SPIRIT'S YAWA	uros	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA
FIN36965/07	ROSE SPIRIT'S YELLOW RAMBLER	narttu	PAKK1 BH	Lahti 8.6.2009	TIKKANEN LEILA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	uros	PAKK1 BH	Kotka, 14.10.2006	HÄKKINEN VESA
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	narttu	PAKK1 BH	Kotka 11.9.2010	MÄKELÄ LAURA
FIN24600/05	ROSE SPIRIT'S ZURELLA	narttu	PAKK1 BH	Kotka, 18.6.2007	HÄKKINEN VESA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	narttu	PAKK1 BH	Lahti, 2.8.2007	TIKKANEN LEILA
FIN38442/04	ZAPATILLA	narttu	PAKK1 BH	Espoo, 11.11.2006	REINIKAINEN ANNA-LIISA

Taulukko 11. Koekäynnit ja -tulokset, yht. 89 kpl vuoteen 2017

Rekisterinro	Nimi	Koemuoto ja -luokka	Koulutus-tunnus	Pisteet	Paikka & Aika	Tuomari
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		184,5	Hollola 23.9.2006	KURTTI JUHA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		163	Janakkala 20.8.2006	PACKALÉN MARITA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO1		170	Janakkala 25.2.2006	SERE TUIJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO ALO2		157	Helsinki 2.4.2006	BJÖRKLUND RALF
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		87	Laukaa 28.8.2010	PURANEN MARKO
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		61	Tampere 22.7.2007	LAISI HARRI
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO0		98,5	Janakkala 28.8.2005	PUOLAKKA REIJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		102	Hyvinkää 21.8.2010	HARJULA OSSI
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		138,5	Hollola 12.2.2006	PUOLAKKA REIJA
FIN44724/03	ARADO	TOKO AVO3		116,5	Hollola 11.2.2006	PUOLAKKA REIJA
FIN54928/06	BLANCO DEMONIO DESPERADO	TOKO ALO1		168	Ikaalinen 7.9.2012	STÉN ILKKA
FI14031/12	BLANCO PIRATA TUMI	TOKO ALO1		174	Pori 19.10.2014	KURTTI JUHA
FI14031/12	BLANCO PIRATA TUMI	TOKO AVO2		224	Pori, 12.11.2016	STÉN ILKKA
FI11603/13	CHAINBREAKER'S DALTON BRO	VEPE ALO0		64	Hyvinkää, 16.7.2017	DUNDERFELT PASI
FI11603/13	CHAINBREAKER'S DALTON BRO	VEPE SOVE1		71	Hyvinkää, 15.7.2017	DUNDERFELT PASI
FI15072/12	ESCARTO'S FRAN DE STEPAN	MEJÄ-AVO3		26	Mynämäki, 14.8.2016	HEIKNIEMI JUHANI
FI15072/12	ESCARTO'S FRAN DE STEPAN	MEJÄ-AVO2		33	Tammela, 6.6.2017	JÄRVINIEMI JESSIKA
FI15072/12	ESCARTO'S FRAN DE STEPAN	MEJÄ-AVO3		23	Mynämäki, 23.4.2017	NUOLIKOSKI SARI
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-ALO1	HK1	274	Keuruu 7.11.2009	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-AVO1	HK2	277	Uurainen 22.8.2010	KAJAS MAIIJA-LIISA
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-AVO2	HK2	264	Keuruu 20.5.2010	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VO10		227	Hämeenkyrö 14.5.2011	HEINILÄ JANI
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VO11	HK3	289	Keuruu 6.11.2010	LÖNNMARK ISMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAHA-VO13	HK3	231	Nokia 18.9.2011	HEINO AIMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-ALO0		115	Mänttä 27.9.2009	NOPANEN TIMO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-ALO2	JK1	269	Uurainen 13.5.2010	HEINILÄ JANI
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-AVO0		131	Jämsä 11.9.2010	REKORIUS REIJO
FIN12480/07	ESCARTO'S NOELIA	PAJÄ-AVO1	JK2	287	Nokia 22.5.2011	SANDELIN MIA
	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	PEJÄ-A HYL			Joensuu, 13.6.2013	KOISTINEN MATTI
	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	PEJÄ-A HYL			Lapua, 20.7.2013	AULA ALLAN
	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	PEHA-A HYV			Kouvola, 2.8.2013	KANSIKAS ARI
	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	PEHA-A HYL			Kuopio, 2.6.2013	KOISTINEN EIIJA
	FINNLAND VOM KNAUSSERWALD	PEHA-B HYV			Kokkola, 8.9.2013	ANTTONEN KARI
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAHA-1 ALO0		191	Lempäälä 7.9.2013	SANDELIN MIA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAHA-1 ALO1	HK1	277	Tampere 6.10.2013	KALLIO KRISTIINA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAEK-1 2	EK1	249	Lempäälä, 25.5.2014	KALLIO LEA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAJÄ-1 2	JK1	266	Mänttä, 10.8.2014	KURTTI JUHA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAEK-2 2	EK2	246	Jämijärvi, 25.10.2015	SANDELIN MIA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAJÄ-2 0		237	Hämeenkyrö, 17.5.2015	KÖPPÄ VIRVE
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAJÄ-2 3	JK2	231	Tampere, 16.8.2015	SAVOLAINEN MERVI
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAJÄ-2 0		126	Mänttä, 8.8.2015	KURTTI JUHA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAEK-3 -		142		TOIVOLA TAPIO
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAJÄ-3 2	JK3	267	Säköylä, 25.9.2016	SALMINEN MARI

FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	PAHA-2 2	HK2	258	Lempäälä, 22.5.2016	KALLIO MIKAEL
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO AVO2		155,5	Lempäälä, 27.6.2015	HEINO TIINA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO AVO0	TK2	163,5	Tampere, 30.6.2015	RÄSÄNEN RIITTA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO AVO1		170	Huittinen, 31.5.2015	HEINO TIINA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO ALO1		171,5	Ylöjärvi, 7.2.2015	RÄSÄNEN RIITTA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO AVO1		182	Mänttä, 10.6.2015	KURTTI JUHA
FI57559/10	FORTICOS DONA DEROSA	TOKO AVO2		157,5	Lempäälä, 12.5.2015	RÄSÄNEN RIITTA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1	TK1	178,5	Huittinen 9.9.2012	KURTTI JUHA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1		180	Pori 19.2.2012	KURTTI JUHA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO1		187,5	Pori 27.11.2011	HEINO TIINA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO2		149	Pori 26.8.2012	STÉN ILKKA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO2		153	Pori 11.3.2012	STÉN ILKKA
EJ42861/03	KERBEROS BLANCO ETERNIDAD	TOKO ALO3		136,5	Ulvila 17.8.2011	HEINO TIINA
FI23505/12	LUNA	RT-ALO0			LPS, 28.11.2015	PEKKALA ANNA
FI49107/12	ROSE SPIRIT'S TALISMAN	MEJÄ-AVO0		0	Mynämäki 4.5.2013	AALTONEN MARKO
FI49107/12	ROSE SPIRIT'S TALISMAN	MEJÄ-AVO0			Mynämäki, 4.5.2014	AALTONEN MARKO
FI49107/12	ROSE SPIRIT'S TALISMAN	MEJÄ-AVO1		45	Mynämäki, 14.8.2016	HEIKNIEMI JUHANI
FI49107/12	ROSE SPIRIT'S TALISMAN	MEJÄ-AVO1		40	Kirkkonummi, 2.10.2016	HENTTU TUOVI
FI49109/12	ROSE SPIRIT'S TASTE OF HONEY	MEJÄ-AVO0			Mynämäki, 17.8.2014	AALTONEN MARKO
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	RT-ALOHYV		93	Vantaa, 5.9.2015	HÄMÄLÄINEN TIINA
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	RT-ALOHYV	RTK1	89	Ylöjärvi, 4.10.2015	HARJU IIRIS
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	RT-AVO0			Kouvola, 10.10.2015	PETÄJÄ KIRSI
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	RT-AVO0			Riihimäki, 14.11.2015	PIRTTIMAA HANNELE
FIN50724/08	ROSE SPIRIT'S WHITE FLASH	RT-ALOHYV		87	Kouvola, 12.7.2015	PEKKALA ANNA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		49	Hämeenlinna 22.5.2011	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		91	Hamina 3.10.2010	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		223	Lahti 31.10.2009	ORAVASAARI TERO
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		204	Hamina 11.7.2009	RANTANEN JARNO
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		102	Kouvola 27.6.2009	PAASONEN OLLI
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		208	Hamina 6.6.2009	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		214	Lohja 6.12.2006	MÄKINEN KARI
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		76	Kotka 26.10.2013	HÄKKINEN VESA
FIN24601/05	ROSE SPIRIT'S ZORA	PAHA-ALO0		79	Hyvinkää 12.11.2006	HURME MARJA
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	PASU1-P		148	Riihimäki 5.9.2011	RAPILA PENTTI
FIN24599/05	ROSE SPIRIT'S ZORINA	PASU1-T		214	Riihimäki 26.9.2011	ORAVASAARI TERO
FI20549/13	TIGIDAS BELLEZA	MEJÄ-AVO0			Savitaipale, 27.7.2014	LINDFORS TUIRE
FI20549/13	TIGIDAS BELLEZA	MEJÄ-AVO0			Mynämäki, 3.5.2015	AALTONEN MARKO
FI20549/13	TIGIDAS BELLEZA	MEJÄ-VOI0			Mikkeli, 4.9.2016	PEKKARINEN ESA
FI20549/13	TIGIDAS BELLEZA	MEJÄ-VOI3		23	Mynämäki, 14.8.2016	HEIKNIEMI JUHANI
FI20549/13	TIGIDAS BELLEZA	MEJÄ-VOI0			Tammela, 28.5.2017	VIITAMÄKI KAROLIINA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	IPO-R PEJÄ-A P		151	Helsinki 14.9.2008	LANKINEN JORMA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	IPO-R PESO1	RH-E	154	Raisio 20.4.2008	LANKINEN JORMA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-H			Pohja 27.7.2008	MAKKONEN KAUKO
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-R			Kiikala 15.6.2008	LUUKKONEN ESA
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PEJÄ-T			Hamina 7.6.2008	SUNI JOUNI
FIN47902/05	TIGIDAS ENCHANT	PERA-A H			Hamina 5.7.2008	LANKINEN JORMA

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Dogo Argentino Club Finland ry pyrkii järjestämään vuosittain rodun pääerikoisnäyttelyn. Näyttelyn tuomareiksi on kutsuttu rodun erikoistuomareita ja kasvattajia Argentiinasta, Espanjasta ja Italiasta. Parhaimmillaan erikoisnäyttelyssä on ollut yli 80 koira. Viime vuosina osallistujamäärä on tasoittunut n. 40 koiraan. Muita

rodun erikoisnäyttelyitä on rotujärjestön, Suomen Seurakoirayhdistys ry:n järjestämä näyttely sekä Palveluskoiraliiton järjestämä erikoisnäyttely Palveluskoiratapahtuman yhteydessä.

Näyttelyissä käyvien dogo argentinojen osalta voidaan todeta valtaosan olevan käsiteltävissä.

Yhdistys ei ole järjestänyt jalostustarkastuksia.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Dogo Argentino Club Finland ry käynnisti vuoden 2014 alussa rodun ensimmäisen luonne- ja käytöskyselyn (s. 23). Ennen kyselyä kotikäyttäytymistä ja lisääntymistä ei ollut raportoitu, vaan tieto oli pitkälti koirien omistajien ja kasvattajien kertomuksille perustuvaa. Seuraavaan jalostuksen tavoiteohjelmaan on tarjolla toivottavasti lisää tutkittua tietoa dogo argentinojen käyttäytymisestä kyselyn perusteella.

Sisätiloissa rotutyyppillinen ja tapakasvatettu dogo argentino on rauhallinen ja huomaamaton eikä vaadi omistajaltaan huomioita; yleensä se makaa paikallaan tarkkaillen perheen toimintoja tai nukkuu sikeästi omalla pedillään. Aktiviteettien pariin siirryttäessä dogo ikään kuin herää eloon ja on pyydettyä valmis toimintaan saman tien.

Nuori dogo argentino on usein hyvin energinen ja aktiivinen, joten esim. koti-irtaimiston tuhoilta ei aina voida välttyä. Jotkut omistajat ovat kertoneet myös eriasteisesta eroahdistuksesta, joka usein kuitenkin helpottuu koiran aikuistuesssa. Eroahdistuksen oireita on mm. koiran levoton käytös, voimakaskin vinkuminen, ulvonta ja haukkuminen, irtaimiston tuhoaminen ja läähättäminen. Joillain koirilla eroahdistusta ilmenee vain niiden jäädessä yksin vieraisiin paikkoihin, esim. hotelleihin.

Dogo argentino vahtii reviiriään voimakkaasti, mutta vahtiminen on pääasiassa haukkumalla ilmaisemista ja joskus tunkeilijan pysäyttämistä ilman kiinni käymistä. Kohtuullinen tai suuri saalisvietti, sekä riistavietti asettavat rajoituksia koiran ulkoiluttamiselle vapaana sekä vaativat johdonmukaista luoksetulon opettamista sekä sen säännöllistä vahvistamista ja ylläpitämistä. Dogo argentinon omistajalta vaaditaan ennakkointikykyä, jotta yllättävät tilanteet saadaan minimoitua.

Dogo argentino oppii nopeasti asioita ja kun oikea motivointikeino löytyy, ei sen kouluttaminen yhteiskuntakelpoiseksi ole kohtuuttoman vaikeaa. Ikävä kyllä dogo oppii nopeasti myös väärät käyttäytymismallit ja nopeana sekä voimakkaana koirana voi aiheuttaa omistajalleen "harmaita hiuksia". Liian pehmeitä koiria ei pidä suosia jalostuksessa, sillä luonteeltaan pehmeät koirat eivät unohda kokemaansa, hyvää eikä huonoa. On kiinnitettävä erityistä huomiota, ettei jalostukseen käytetä arkoja tai pelkääviä yksilöitä. Arkuutta ei kuitenkaan tulisi sekoittaa pidättyväsyyteen.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Lisääntyminen on yleensä dogoilla ongelmatonta. Kiimaväli on yleensä 6-8 kk. Astutustilanteet eivät tuota ongelmia, vaan tapahtuvat luonnollisesti. Keinosiemennystä käytetään hyvin harvoin. Keisarinleikkauksia on vähän ja synnytykset tapahtuvat yleensä ajallaan ja luonnollisesti. Nartut hoitavat pentunsa hyvin ja itsenäisesti. Yliseksuaalisuutta ei juuri esiinny. Osa omistajista on raportoinut narttujen valeraskauksista ja jotkut heistä kokevat valeraskauden ongelmalliseksi.

Dogo Argentino Club Finland ry. julkaisi 2014 alussa pentueseurantalomakkeen, jossa kasvattajia pyydetään vastaamaan lisääntymisaiheisiin kysymyksiin. Tavoitteena on ollut parantaa kokonais kuvaa lisääntymisestä ja lisääntymiskäyttäytymisestä. Vastauksia ei ole analysoitu.

Pelot ja ääniherkkyys

Rotutyypillinen dogo argentino on peloton ja rohkea. Ääniherkyyden ei ole raportoitu olevan ongelma dogo argentinojen keskuudessa; tätä tukee myös luonnetesti- ja MH-luonnekuvaustulokset, joissa ei ole tavattu yhtään laukausaltista tai –arkaa koiraa. Luonne- ja käytöstutkimus (s.23) osoitti myös, että dogot eivät pääsääntöisesti ole ääniherkkiä, mutta tutkimukseen oli vastannut myös yksi erittäin ääniherkän koiran omistaja. Koira jouduttiin lopettamaan äänipelon vuoksi. Myös muutamista matkapahoinvoivista dogoista on kerrottu; matkapahoinvointi esiintyy kuolaamisena ja oksentamisena autossa. Arka tai pelokas dogo argentino ei ole lainkaan rotutyypillinen, eikä tällaista koira saa käyttää jalostukseen.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Vanhetessaan dogo argentinot yleensä rauhoittuvat voimakkaasti; voidaan puhua ”arvokkaasta vanhenemisesta”, sillä vanhat dogo argentinot ovat yleensä arvonsa tuntevia, elämäkokemuksen viisastuttamia koiravanhuksia. Varsinaisia ikään liittyviä käytöshäiriöitä ei ole raportoitu lainkaan. Jotkin koirat ovat muuttuneet vanhemmiten hieman ääniherkemmiksi alkaen esim. läähättämään ukonilmalla. Piilevä sairaus, kuten kivuliaat kasvaimet, voivat aiheuttaa häiriökäyttäytymistä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Dogo argentinossa ei ole sellaisia rakenteellisia seikkoja, jotka voivat vaikuttaa käyttäytymiseen. Terveysongelmat, kuten kuurous tai toispuoleinen kuurous, iho-ongelmat, selkäsairaudet tai niveldysplasiat vaikuttavat koiran arkielämään vaihtelevasti. Näistä kerrotaan lisää osiossa ”4.3 Terveys ja lisääntyminen”.

Dogo argentinoina ei myöskään ole sellaisia anatomisia piirteitä, jotka aiheuttaisivat ongelmia lisääntymiskäyttäytymisessä.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Vähäisen, olemassa olevan dokumentoidun tiedon sekä koirien omistajilta saadun dokumentoimattoman tiedon perusteella keskeisimmät ongelmakohdat dogo argentinojen luonteessa ja käyttäytymisessä liittyvät sen ”murrosikään”. Yleisimpiä dogo argentinojen käytösongelmia ovat kodin irtaimiston tuhoaminen, remmirähjäminen sekä koira-aggressiivisuus, joka yleensä ilmenee saman sukupuolen edustajaa kohtaan. Koiran aikuistuessaa ja itsevarmuuden lisääntyessä suurin osa ongelmakäyttäytymisestä kuitenkin häviää. Koiran peruskoulutuksen tarpeellisuutta ei voi olla painottamatta liikaa.

Arkoja, provosoimatta koira-aggressiivisia tai pelokkaita yksilöitä on tavattu aika ajoin. Rodun kasvattajien on kiinnitettävä erityistä huomiota, että jalostukseen ei käytetä arkoja yksilöitä. Luonne on dogo argentinojen tärkeimpiä vaalittavia ominaisuuksia, eikä ulkoisesti dogon näköinen koira ole dogo argentino, mikäli se on arka, ihmisaggressiivinen tai pelokas.

Koira-aggressiivisuuteenkin tulisi kiinnittää enemmän huomiota; koiran tulisi suhtautua vieraisiin koiriin neutraalisti tai ystävällisesti, koska monissa harrastuksissa niitä on kovin lähellä.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Lonkkanivelen ja kyynärnivelen kasvuhäiriö

Lonkka- ja kyynärniveldysplasia ovat koirien yleisimpiä perinnöllisiä sairauksia. Nämä nivelen kasvuhäiriöt kehittyvät nopean kasvun aikana; nivelen osat muodostuvat toisiinsa nähden yhteen sopimattomiksi, mikä aiheuttaa niiden hankautumista toisiaan vasten. Nivel kuluu ja kuluminen johtaa vähitellen nivelrikkoon. Epämuodostunut ja kulunut nivel aiheuttaa koiralle kipua ja koiran liikkuminen vaikeutuu. Vakavimmissa tapauksissa nivelrikon edetessä koira invalidisoituu täysin.

Lonkkaniveldysplasiassa lonkkanivelen nivelmalja on synnynnäisesti liian matala, jolloin reisiluun pää ei saa riittävästi tukea ja nivelestä tulee epävaka. Epävakauden seurauksena nivelmaljan reunoille ja nivelpussin kiinnityskohtaan reisiluun kaulan ympärille reisiluun pään viereen alkaa muodostua rusto- ja luulisää. Reisiluun pääkin muuttuu enemmän ja vähemmän epämuodostuneeksi toisaalta dysplasia-asteesta, toisaalta koiran painosta riippuen.

Kyynärniveldysplasia jakautuu useampaan vauriotyyppiin, jotka voivat esiintyä joko yhdessä tai erikseen:

- 1) Häiriö luunmuodostuksessa (osteokondroosi) on lähinnä nivelen tai kasvuruston luutumishäiriö, joka ilmenee yhdessä tai useammassa nivelessä (olkapää-, kyynär-, polvi- ja kinnernivelessä sekä selkärangassa).
- 2) Luutumaton kyynärpään uloke (processus anconeus) aiheutuu siitä, että sairaudessa kyynärluun kärki ei kiinnity normaalisti muuhun kyynärluun yläosaan. Luultavasti sen vuoksi, että kyynärluun nivelpinta ja olkaluun nivelnastat kasvavat eri tavalla.
- 3) Kyynärluun sisemmän varisliisäkkeen (processus coronoideus medialis) irtopala. Nivelpinnan eri osat eivät kasva samaan tahtiin, jolloin kyynärluun nivelpinta on hieman korkeammalla kuin varttinaluun pinta. Tällainen nivelpinta vaurioituu rasituksessa herkästi.

Sekä lonkka- että kyynärdysplasia periytyvät kvantitatiivisesti eli niihin vaikuttaa suuri määrä geenejä sekä monet ympäristötekijät. Sairastumiselle altistavia ympäristötekijöitä ovat mm. liian nopea kasvu, pentuajan liiallinen rasitus, ylipaino pentuaikana ja vääränlainen ruokinta. Ilman perinnöllistä taipumusta muutoksia ei saada aikaan pelkällä liikaruokinnalla, mutta jos taipumuksia on, muutoksia voidaan pahentaa.

Lonkka- ja kyynärdysplasian periytymisasteet vaihtelevat eri tutkimuksissa, mutta joka tapauksessa ne periytyvät vähintään kohtalaisesti, joten lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöt olisivat vähennettävissä jalostusvalinnan avulla. Valtaosalla eritoutuisista koirista periytymisasteen arviot ovat kirjallisuuden mukaan 20 %:n tienoilla, mikä tarkoittaa sitä, että koirien välillä todetuista nivelten rakenne-eroista 20 % on perinnöllisistä tekijöistä johtuvia ja 80 % ympäristön aiheuttamia. Ominaisuuden periytymisaste (h²) kuvaa sitä, kuinka suuri osuus eläinten välisistä eroista kyseisessä ominaisuudessa johtuu perinnöllisistä tekijöistä. Periytymisaste ei ole vakio, vaan se vaihtelee populaation ja ominaisuuden mukaan riippuen perinnöllisen muuntelun ja ympäristötekijöiden vaikutusten määrästä.

Näissä monitekijäisissä sairauksissa, joihin lonkka- ja kyynärdysplasiakin kuuluu, yksilön sairastumisen ajatellaan olevan seurausta geneettisten tekijöiden ja ympäristövaikutusten yhteisvaikutuksesta, joka voi olla hyvinkin monimutkainen. Monitekijäisen sairauden ollessa kyseessä mikään geeni yksinään ei siis riitä selittämään yksilön sairastumista, ja geenien sijainnin lisäksi monet analyysin kannalta keskeiset parametrit ovat tuntemattomia. Tällaisia parametrejä ovat esimerkiksi vaikuttavien geenien lukumäärä, yksittäisten geenien vaikutusten voimakkuus, ympäristötekijöiden vaikutus ja eri tekijöiden yhteisvaikutukset (Ollikainen & Uimari 2004). On myös mahdollista, että lonkka- ja kyynärdysplasiaan vaikuttaa jokin suurivaikutteinen geeni monien pienivaikutteisten ohella. Mahdollisen yksittäisen geeniparin vaikutuksen selvittäminen valottaisi lonkka- ja kyynärdysplasiaan johtavia fysiologisia prosesseja, jotka ovat luultavasti samat kaikilla eläinlajeilla. Suurivaikutteisen geenin paikantaminen mahdollistaisi myös jalostusvalinnan, joka olisi yksinkertaisempaa ja varmempaa kuin valinta monen geeniparin suhteen. Sopivan merkkigeenin löytyessä lonkka- ja kyynärdysplasian vähentämiseen perustuva jalostusvalinta voisi tulevaisuudessa tapahtua DNA-testeillä (Mäki 2001).

Taulukko 12. Lonkkakuvaustulokset vuosina 2016–2020 syntyneet

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2006	64	1	1	5	8	1	16
2007	68	1	2	4	7	2	16
2008	58	0	2	8	8	0	18
2009	71	3	1	2	7	1	14
2010	23	3	1	0	2	0	6
2011	30	0	2	2	4	1	9
2012	56	1	0	4	5	1	11
2013	25	1	0	3	4	0	8
2014	25	0	1	4	2	0	7
2015	29	0	0	1	4	1	6
2016	35	0	5	5	3	0	13
2017	26	1	0	3	1	1	6
2018	42	0	2	4	4	0	10
2019	27	0	0	1	3	1	5
2020	19	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	598	11	17	46	62	9	145

Taulukko 13. Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 2006-2020 syntyneet

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2006	25%	6%	6%	31%	50%	6%
2007	24%	6%	12%	25%	44%	12%
2008	31%	0%	11%	44%	44%	0%
2009	20%	21%	7%	14%	50%	7%
2010	26%	50%	17%	0%	33%	0%
2011	30%	0%	22%	22%	44%	11%
2012	20%	9%	0%	36%	45%	9%

2013	32%	12%	0%	38%	50%	0%
2014	28%	0%	14%	57%	29%	0%
2015	21%	0%	0%	17%	67%	17%
2016	37%	0%	38%	38%	23%	0%
2017	23%	17%	0%	50%	17%	17%
2018	24%	0%	20%	40%	40%	0%
2019	19%	0%	0%	20%	60%	20%
2020	0%					
Yhteensä	24%	8%	12%	32%	43%	6%

Suomessa lonkkakuvatuilla dogo argentinoilla on hyvin suuri lonkkaniveldysplasian esiintymistiheys. Terveitä (A-B) on vain 20 %. D-lonkkaisten kohdalla on tapahtunut hienoista parannusta. 15 vuotta sitten D-lonkkaisten osuus oli 52 %, joten määrä on selkeästi laskusuunnassa. Asteikon huonoimpien lonkkatulosten osuus (D 43% ja E 6%) on kuitenkin lähes puolet kuvattujen koirien määrästä.

PEVISA-ohjelma on poistanut jalostuksesta E-lonkkaiset yksilöt vuodesta 2001 lähtien. Tilastojen valossa dogo argentinojen lonkkaterveys on todella huono.

Tällä hetkellä voimassa oleva PEVISA estää kahden D-lonkkaisen yhdistämisen keskenään. Suomen Kennelliiton tiukentama rajoitus vaikuttaa merkittävästi kotimaisten jalostuskoirien käyttöön, sillä tervelonkkaisia ja muuten jalostuskelpoisia yksilöitä on vain muutama kappale.

On erittäin vaikeaa vaikuttaa ratkaisevasti tämän hetkiseen dogo argentinon lonkkaniveldysplasiatilanteeseen jalostusvalinnoilla, kun suurin osa jalostukseen sopivista koirista on D-lonkkaisia. Rotujärjestön ja rotua harrastavan yhdistyksen suositus on, että kasvattajat suosisivat yhdistelmiä, joissa toisen vanhemmista ollessa C- tai D-lonkkainen, olisi toisella vanhemmista terveet lonkat (A tai B). PEVISA kieltää kahden D-lonkkaisen koiran yhdistelmää jalostuksessa. Tässä vaiheessa kuitenkin ei vielä voida suositella tehtäväksi ainoastaan yhdistelmiä, missä toinen yksilö on täysin tervelonkkainen. Tämä rajoittaisi jalostusvalinnan lähes olemattomiin. PEVISA:n tiukentaminen johtaisi tehollisen populaatiokoon jyrkkään laskuun, mikä osaltaan lisää sisäsiitoksen määrää kannassa. Hieman tilastot ovat kuitenkin toisaalta parantuneet viime vuosina, sillä E-lonkkaisten määrä ei ole lisääntynyt ja viime vuosina myös A- ja B-lonkkaisia koiria on löytynyt. Myös D-lonkkaisten prosentuaalinen määrä on laskenut. Toivottavasti tulevien vuosien aikana suotuisa kehitys jatkuu ja voidaan siirtää rajaamaan yhdistelmiä tarkemmin.

Ulkomaisilla ulkomailla kuvatuilla dogo argentinoilla on tavattu lähinnä A- ja B-lonkkia. Esimerkiksi Ruotsin jalostustietokannassa on luettavissa näitä tuloksia: <http://kennet.skk.se/hunddata>. Valitettavasti monessa Euroopan maassa rodun kuvausmäärät ovat lähinnä marginaalisia. Suomessa on tavattu täällä kuvatuista dogo argentinoista vain 14 kpl A-lonkkaisia yli kahteenkymmeneen vuoteen, vaikka kantamme perustuu tuontikoiriin alkaen 1989.

Suomalaisen kokemuksen mukaan suuri osa dogo argentinoista elää tervettä elämää lonkkaniveldysplasiastaan huolimatta. Huolenamme ovat ne koirat, jotka kärsivät pitkälle edenneestä nivelrikosta. Oireina ovat jäykkyys, kivuliaisuus liikkeessä, liikerajoitteisuus sekä ontuminen. Yleensä oireet ilmenevät vanhenevilla dogo argentinoilla sillä nivelrikkomuutoksen pahenevat ajan kanssa, mutta jokunen nuori yksilö kärsii samoista oireista. Lonkkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko on mainittu kuolinsyyksi kahdella koiralla Suomen Kennelliiton KoiraNetin kuolinsyytilaistoissa. Toisen koiran kuvaustulokset olivat E/D, toista koiraa ei ole kuvattu. On mahdollista, että muitakin dogo argentinoja on

lopetettu lonkkaniveldysplasian ja/tai nivelrikon vuoksi, mutta syytä ei ole kirjattu KoiraNetiin.

Kuolinsytilastoissa on myös käytös- tai käyttäytymishäiriöiden takia lopetettuja koiria. Näiden koirien joukossa voi olla koiria, joiden käytös- ja käyttäytymishäiriöt johtuvat lonkkaniveldysplasian aiheuttamasta kivusta.

Tavoitteenamme on saada suurempi osa kannasta lonkkakuvattua ja kattavampi kuva rodun kokonaistilanteesta Suomessa. Tähän saakka koirista on kuvattu yleensä vain jalostukseen suunnitellut koirat. Jatkossa yhdistys pyrkii kannustamaan koirien kuvauttamista esimerkiksi järjestämällä joukkokuvaustilaisuuksia ja valistamalla omistajia kuvaustulosten tärkeydestä koko rodun tulevaisuudelle. Toivomme modernin genetiikan tutkimuksen tuovan valoa lonkkaniveldysplasian periytymismekanismiin ja tätä kautta voisimme vaikuttaa rotomme tilanteeseen. Jalostusvalinnat olisivat tuolloin aivan uudella pohjalla lonkkaniveldysplasian osalta.

Taulukko 13. Kyynärnivelkuvaustulokset vuosina 2006-2020 syntyneet

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2006	64	16	0	0	0	16
2007	68	15	1	0	0	16
2008	58	15	1	0	0	16
2009	71	13	0	0	1	14
2010	23	6	0	0	0	6
2011	30	7	1	0	1	9
2012	56	10	0	1	0	11
2013	25	8	0	0	0	8
2014	25	6	1	0	0	7
2015	29	6	0	0	0	6
2016	35	10	2	1	0	13
2017	26	6	0	0	0	6
2018	42	9	1	0	0	10
2019	27	3	2	0	0	5
2020	19	0	0	0	0	0
Yhteensä	598	130	9	2	2	143

Taulukko 14. Kyynärnivelkuvaustulokset prosentteina vuosina 2006-2020 syntyneet

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2006	25%	100%	0%	0%	0%
2007	24%	94%	6%	0%	0%
2008	28%	94%	6%	0%	0%
2009	20%	93%	0%	0%	7%
2010	26%	100%	0%	0%	0%
2011	30%	78%	11%	0%	11%
2012	20%	91%	0%	9%	0%
2013	32%	100%	0%	0%	0%
2014	28%	86%	14%	0%	0%

2015	21%	100%	0%	0%	0%
2016	37%	77%	15%	8%	0%
2017	23%	100%	0%	0%	0%
2018	24%	90%	10%	0%	0%
2019	19%	60%	40%	0%	0%
2020	0%				
Yhteensä	24%	91%	6%	1%	1%

Samat syyt edesauttavat sekä kyynärniveldysplasian että lonkkaniveldysplasian synnyssä. Näyttää siltä, että Suomessa kuvatuilla dogo argentinoilla nämä kaksi ominaisuutta eivät korreloi keskenään. Kuvatuilla dogo argentinoilla 91%:lla on täysin terveet kyynärpäät. Asteen 2 ja 3 kyynäriä on kuvattu yhteensä neljällä koiralla.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Kuurous

Dogo argentinoilla esiintyy jonkin verran kuuroutta. Perinnöllinen, synnynnäinen, aistisoluista johtuva kuurous on yhdistyneenä karvan valkoiseen väriin ja sitä on havaittu muillakin valkoisilla koiraroduilla ja mm. valkoisilla kissoilla. Dogo argentinon kohdalla ei löydy tutkimustuloksia rodun kuulo-ongelmien syntymekanismista. Pentu voi olla syntyessään kuuro tai menettää kuulonsa ensimmäisten elinviikkojen aikana. Kuurous voi olla molemminpuolista tai toispuoleista. Molemminpuolisesti kuurot pennut suositellaan lopetettavaksi ennen luovutusikää. Näin vakava puute koiran aisteissa yhdistettynä voimakkaaseen luonteeseen on hyvin vaikea yhdistelmä hallittavaksi kokeneellekin koiranomistajalle. Kasvattajat ovatkin lopettaneet kuurot pennut ja toispuoleinen kuurous, "puolikuurous", ei kokemusten perusteella vaikuta koiran luonteeseen tai käytökseen. Myöskään toispuolisen kuurouden ja minkään muun elimellisen sairauden ei ole yhdessä koettu aiheuttavan ongelmia koiran pidossa. Pentua ostettaessa on huolehdittava, että sen vanhemmilla ja pennulla itsellään on kuulotestaustulos.

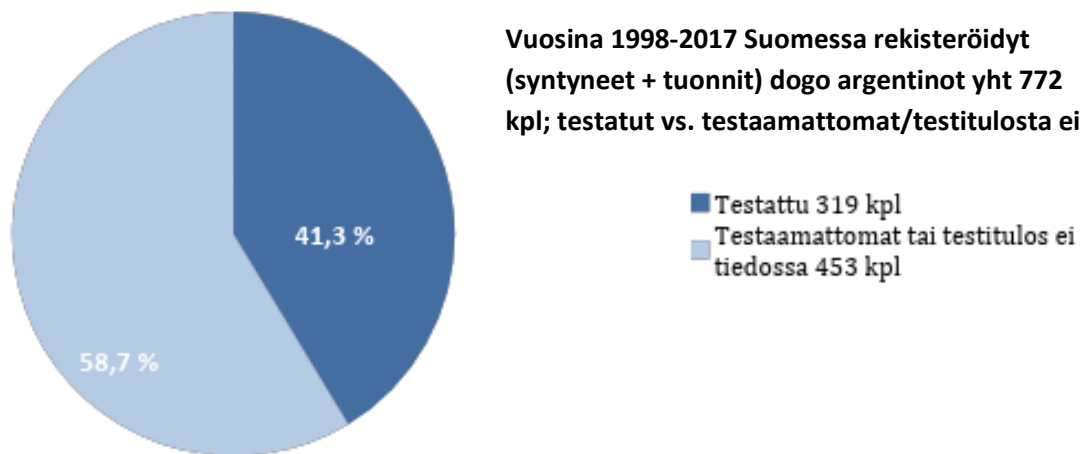
Kuuroa tai puolikuuroa koiraa ei jalostukseen tule käyttää, vaan jalostuskoiriksi suositellaan vain täysin kuulevia yksilöitä. Puolikuuroutta ei voi aukottomasti todeta ilman kuulotestausta. Kuulon epäsuorassa arvioinnissa käytetään nk. BAER-menetelmää (brain stem auditory evoked response). Se tehdään rauhoituksessa tai anestesiassa. Testissä eläimen korviin johdetaan naksutusääntä ja päänahkaan sekä korvien lähelle asetettavien elektrodien avulla tutkitaan aivojen sähköistä vastetta näille ärsykeille. Suositus on testata pennut ja jalostukseen käytettävät koirat tähän erikoistuneen eläinneurologin toimesta.

Dogo Argentino Club Finland ry:n jäsenkasvattajien toivotaan BAER-testaavan kaikki kotimaiset jalostuskoiransa ja syntyneet pentueensa ennen luovutusta. Testaus on aloitettu dogo argentinojen parissa vuonna 1998, ensimmäisinä vuosina testattiin lähinnä kuuroiksi epäiltyjä koiria. Vuosituhannen vaihteen jälkeen siirryttiin nopeassa tahdissa testaamaan kaikki jalostukseen käytetyt kotimaiset koirat (myös tuontikoirat) ja syntyneet pentueet ennen luovutusta. Näin voidaan mahdollisimman kattavasti seurata yhdistelmiä suunnitellussa vanhempien kuulotilannetta ja pentujen testaamisen jälkeen kuulon periytyvyyttä eri yhdistelmissä. Valitettavasti viime vuosina BAER-testaus on vähentynyt eikä yhdistys ole saanut tietoa testituloksista.

Suositus on, että puolikuuroa koiraa ei tulisi käyttää jalostukseen. Puolikuuron koiran jalostuskäyttö on kyseenalaista ja vaatii harkintaa, mutta toistaiseksi sitä ei ole kielletty geenipoolin laajuuden säilyttämisen vuoksi. Ottaen huomioon, että kahden täysin kuulevan yhdistelmästä saattaa syntyä toisinaan täysin kuuroja pentuja, sekä puolikuuron ja täysin kuulevan yhdistelmästä täysin kuulevia pentuja, olisi hyvin radikaalia kieltää esim. muilta osin täysin jalostuskelpoisen, luustoltaan terveen ja tutkitusti hyväluonteisen puolikuuron yksilön jalostuskäyttö kokonaan täysin kuulevaan yhdistettynä. Systemaattisella testauksella voidaan estää kuurojen pentujen luovuttaminen uusiin koteihin, kokematon kasvattaja ei välttämättä huomaa kuuroa pentua kuulevien sisarusien joukosta.

HUOM! Kuulotutkimusten osalta ei ole vielä 2020 vuoteen asti päivitettyä taulukkoa.

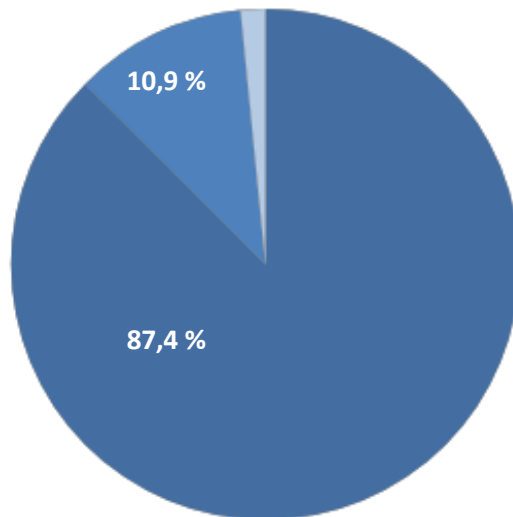
Taulukko 17. Ilmoitetut BAER-testit 1998 – 2017

Tilastosta voidaan huomata, että reilu 40 % kaikista tarkasteluajalla rekisteröidystä 772 dogo argentinosta on kuulotestattu ja tulos on ilmoitettu rotua harrastavalle yhdistykselle. Tilastossa ovat mukana kaikki kasvattajien ilmoittamat syntyneet pennut, osa kasvattajista ei rekisteröi täysin kuuroksi testattuja, lopetettuja pentuja. Oletettavaa on, että myös osa niistä 58,7 prosentista koiria, joiden tulos ei ole tiedossa, on kuitenkin testattu. Kasvattajat ovat jo vuosien ajan osoittaneet huomattavaa sitoutumista testaukseen ja kantavat vastuunsa kuuloasiassa kiitettävästi. Edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna kuulotestattujen, Suomessa syntyneiden koirien osuus on laskussa; edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa yli puolet 1998-2013 välisenä aikana rekisteröidyistä dogo argentinoista ilmoitettiin kuulotestatuiksi.

Taulukko 18. Ilmoitetut BAER-testit, testien tulos

1,5 %

Vuosina 1998-2017 Suomessa rekisteröidyt (syntyneet + tuonnit) dogo argentinot yhteensä 772 kpl; testin tulos

- Täysin kuulevat 279 kpl
- Toispuoleisesti kuulevat 35 kpl
- Kuurot 5 kpl

Tiedossa olevista testatuista pennuista 87,4 % on molemmien korvin täysin kuulevia, 10,9 % toispuoleisesti kuulevia ja 1,5 % kuuroja. Vuoden 2008 jälkeen ei ole testattu yhtään kuuroa pentua. Lukemat ovat melko pitkälti samat kuin edellisessä jalostuksen tavoiteohjelmassa: molemmien korvin kuuleviksi testattiin tuolloin 86 %, toispuoleisesti kuulevia 12 % ja kuuroja 2 %. Testitulosten mukaan dogo argentinoiden kohdalla kuulo-ongelma on hiuksenhienossa laskussa. On kuitenkin huomioitava, että tilastosta puuttuu lähes puolet Suomessa syntyneistä testaamattomista pennuista.

Yhdistyksen saamissa tiedoissa ei kuulotestattujen pentujen joukossa ole havaittu yhtäkään sinisilmäistä koiraa tai koiraa, jonka toinen silmä olisi sininen. Tiedossa kuitenkin on, että vuonna 1998 ja 2000 syntyneissä pentueissa on molemmissa ollut ainakin yksi sinisilmäinen narttu ja mahdollisesti jokin toinen sinisilmäinen yksilö. Näistä pentueista ei ole tiedossa kuulotestaustuloksia, kuin yhden 1998 syntyneen koiran osalta, joka oli kuuro.

Tiedossamme on, että osa kasvattajista on luopunut BAER-testauksesta sekä pentujen, että jalostuskoirien osalta. Syiksi on ilmoitettu ”omat luotettavat menetelmät kuulon tutkimiseen”, testauksen kallis hinta ja testejä tekevien eläinlääkäriasemien vähyys. Rotua harrastava yhdistys ponnistelee BAER-testausten jatkumisen puolesta, sillä toistaiseksi se on ainoa luotettava tapa tutkia koiran kuuloa. Yhdistyksen on kampanjoitava BAER-testaamisen puolesta ja saatava kuulotestausten trendi kasvuun. Tavoitteena on kuulotestauksen saattaminen osaksi rodun PEVISA-ohjelmaa.

Aiempia kyselyitä:

Terveyskyselyn 2005 tulokset

Vuonna 2005 Dogo Argentino Club ry teki jäsenistönsä parissa terveyskyselyn, jonka tuloksena saatiin tiedot 38 dogo argentinon terveydentilasta. Kyselyä jaettiin omistajille lähinnä kasvattajien toimesta ja voimme olettaa noin 100 omistajan saaneen kyselyn. Karkeasti arvioiden kyselyn jakelu kattoi noin puolet maamme kaikista

dogo argentinoista. Vastausprosentti oli siis 30-40 % luokkaa. Kappalemäärä on kuitenkin niin pieni, että tutkimuksen tuloksia ei voida pitää rodun tilannetta luotettavasti kuvaavana.

Kyselyyn vastanneet kertoivat iho-oireilujen esiintymisestä jonkin verran. Reilu 30 % vastanneista kertoi koirallaan olleen nuorena iho-oireiluja ja 20 % kertoi niitä olevan pysyvästi. Tässä määrässä on kaikki iho-oireiksi laskettava, pienestä punoituksesta vakavampiin iho-ongelmiin. 40 % vastanneista kertoi koirallaan olleen vähintään 2 korvatulehdusta tai silmätulehdusta. 20 % vastanneista kertoi koirallaan olevan ongelmia kynsien suhteen, ne lohkeilevat tai halkeavat helposti.

Muita terveystarkastuksessa esille tulleita sairauksia olivat olkanivelen kasvuhäiriö, epilepsia, kardiomyopatia (l. sydänlihaksen rappeuma), anaalirauhasvaivoja ja eturauhasvaivoja. Näitä sairauksia oli todettu yhdellä tai kahdella koiralla. Kardiomyopatia on vakava sydänsairaus, jonka esiintymisestä dogo argentinolla ei ole olemassa tutkittua tietoa. Terveystarkastuksen myötä on saatu tietoa yhdestä tapauksesta maassamme, muita tapauksia ei ole raportoitu.

Yksittäisen koiran terveystietoja ei valitettavasti ole mahdollista saada muista lähteistä kuin koirien omistajilta tai kasvattajilta. Tietosuojalaki sekä laki eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta estävät eläinlääkäreitä tai patologeja antamasta potilaistaan yksilöityä tietoa rotuyhdistyksille tai muille tahoille. Koska rotu on harvinainen ja omistajia vähän, ovat yksittäiset tapaukset helposti yhdistettävissä yksilöityihin koiriin omistajineen. Tulevaisuudessa on kuitenkin suunnitteilla eläinlääkäreille ja patologeille suunnattu kysely rodun terveystilanteesta ammattilaisen silmin nähtynä. Dogo Argentino Club Finland ry:n tiedossa on, että eläinten neurologiaan ja vaikeisiin ortopedisiin tapauksiin erikoistunut Eläinsairaala Aisti Vantaalta ei ole operoinut yhtäkään dogo argentinota tuki- ja liikuntaelinten sairauksien takia. Valtaosa BAER-testeistä tehdään tänä päivänä kyseisessä paikassa.

Terveystarkastuksen 2008 tulokset

Yhdistys lanseerasi uuden terveystarkastuksen vuonna 2008. Valitettavasti kaikki kyselyn vastaukset menetettiin kyselyn tuloksia analysoineen henkilön tietokoneen vaurioituttua. Terveystarkastuksen uusinta on suunnitteilla.

Immunologiset häiriöt

Allergiat ja atopiat

Dogo argentinot ovat alttiita allergioille ja atopioille. Allergiassa elimistö herkistyy erilaisille aineille joko suun, ihon tai hengityksen kautta. Allergia voi ilmetä ruoka-aine tai kosketusallergiana tai atopiana. Atopiassa elimistö on herkistynyt erilaisille ympäristöallergeeneille, esim. pölyille, jotka pääsevät elimistöön hengitysteiden kautta.

Allerginen reaktio on elimistön yliherkkyysoire. Usein allergiaoireet ilmenevät ihon punoituksena ja kutinana erityisesti talpeissa, kainaloissa, vatsassa, varpaiden väleissä ja hännän juuressa. Koirilla voi esiintyä karvanlähtöä, korvatulehduksia tai ihottumia. Allergiseen reagointiin voi myös liittyä mahalaukun ja suoliston ärsytystä, nenän limakalvojen turvotusta, erilaisia silmäoireita, kuten tulehduksia ja punoitusta sekä aivastelua.

Atopian selvittämiseksi on käytössä sekä veri- että ihotestejä, joilla pyritään löytämään ne allergeenit, joille koira on herkistynyt. Atopian hoito on hankalaa, koska useimpia allergeeneja on lähes mahdotonta välttää, kuten erilaisia siitepölyjä, homesienten itiöitä tai huonepölyä. Hoitona käytetään kortisoni- ja antihistamiinilääkitystä, rasvahappoja ja siedätyshoitoa sekä antibioottia tulehduksen hoitoon.

Allergian diagnosointi on vaikeaa ja usein myös kallista, eikä läheskään kaikkia iho- tai karvapeiteongelmia diagnosoida allergioiksi. Koska allergiatapumusta pidetään voimakkaasti periytyvänä, selvästi allergista tai

atooppista yksilöä ei saa käyttää jalostukseen. Ihmisistä tehtyjen tutkimusten mukaan jälkeläisellä on 75- 100 % riski sairastua allergiaan, jos molemmat vanhemmat ovat allergisia. Jos toinen vanhemmista on allerginen, jälkeläisen riski sairastua on 50-75 %. Täysin terveiden vanhempienkin jälkeläisten riski sairastua allergiaan on jopa 25 %. Allergista ja voimakkaasti iho-oireilevaa dogo argentinoa ei saa käyttää jalostukseen. Myös rodun tuomarikoulutusmateriaalissa toivotaan tuomareiden kiinnittävän huomiota dogo argentinojen ihon kuntoon koiranäyttelyissä.

Kolme dogo argentinoa on Suomen Kennelliiton KoiraNetin mukaan lopetettu ruoka-aineallergian, atopian ja/tai allergisen atooppisen ihotulehduksen vuoksi alle 5-vuotiaina.

Koiran atopia

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atoopikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympärys), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-atopia>

Iho- ja karvapeiteongelmat

Dogo argentinot ovat alttiita erilaisille iho- ja karvapeiteongelmille, jotka vaihtelevat vähäisistä kosmeettisista haitoista lääkitystä vaativiin tulehduksiin tai kutinoihin. Yhtenä syynä eräänlaiseen herkkyYTEEN on varmasti rodun valkoinen väri ja tätä kautta hyvin vaalea iho. Kaikkiin iho- tai karvapeitevaivoihin ei löydy selvää syytä.

Usein vähäiset ongelmat liittyvät koiran nuoruuteen (hormonitoimintaan) ja häviävät kokonaan tai osittain iän myötä. Satunnaisia kutinoita, korvatulehduksia tai tassujen nuolemisia esiintyy. Jatkuvia tai vuosittaisia ongelmia on raportoitu. Usein iho-oireiden yhteydessä ilmenee ihon hiivatulehdusta, joka joskus on tulehduksen aiheuttaja, joskus ns. lisäoire jostain vakavammasta.

Karvatupentulehdus

Rodun yksi yleisimmistä karvapeiteongelmista on karvatupentulehdus. Karvatupentulehdukset ovat usein nuorten koirien ja erityisesti uroksien ongelma. Karvatupentulehdistä esiintyy eniten pään ja selän alueella, mutta pahimmillaan se voi levitä muuallekin kuten kylkiin ja raajoihin. Karvatupentulehdus ei yleensä vaivaa koiraa eli se ei kutise. Karvatupentulehdus voi aiheutua esimerkiksi pienen pintanaarmun kautta ihon alle päässeestä tulehduksesta, joka leviää räjähdysmäisesti.

Mikäli karvatupentulehdukseen liittyy kutinaa tai muita tulehduksia, on syytä epäillä allergiaa tulehduksen aiheuttajaksi. Rajoitetulla, pienellä alueella esiintyvä karvatupentulehdus ei vaadi mitään erityistä hoitoa, vaan paranee ajan myötä. Paranemista voi kuitenkin edistää rasvahappolisilla ja pitämällä mahdollisesti märkivät ruvet kuivina ja puhdistettuina. Jos tulehdus leviää laajalle alueelle, saattaa pitkä antibioottikuuri olla tarpeen.

Furunkuloosi

Pinnallisen karvatupentulehduksen lisäksi esiintyy joskus myös syvää ihotulehdistä eli furunkuloosia. Furunkuloosi ilmenee useimmiten varpaiden välien märkäpaiseina. Furunkuloosin syytä on vaikea löytää. Joskus taustalta paljastuu jokin allergia, mutta varsinaista syytä oireiluun ei aina löydy. Furunkuloosin hoito on hankalaa, koska kerran puhjettuaan se helposti kroonistuu. Hoitona käytetään antibioottikuureja, kortisonia, antiseptisia pesuja sekä erilaisia voiteita. Furunkuloosi tapauksia löytyy myös dogo argentinojen parista, mutta taudin varma diagnosointi on kuitenkin usein hankalaa, koska tapauksiin usein liittyy myös ihon hiivatulehdus.

Korvatulehdukset

Dogo argentinoilla esiintyy jonkin verran korvatulehduksia. Osalla koirista näitä esiintyy vain pentuaikana ja oireilu loppuu koiran aikuistuesssa. Korvaongelmien vakavuus vaihtelee muutamista tulehduksista vuodessa krooniseen esiintymiseen, joka vaatii lähes jatkuvaa lääkitystä. Usein oireilun syynä on hiivan aiheuttama tulehdus, mutta myös bakteerit voivat aiheuttaa tulehduksia. Osaan oireilusta voidaan osoittaa selvä syy, atopia tai allergia, mutta aina selvää syytä ei löydy. Joskus selitystä joudutaan etsimään esim. ahtaasta korvakäytävästä tai luppakorvista, jolloin korvakäytävä ei pääse tuulettumaan. Ongelman vakavuudesta ja toistuvuudesta riippuu, miten korvatulehduksia sairastaneitten koirien jalostuskäyttöön pitäisi suhtautua; jatkuvasti tai toistuvasti korvatulehduksia sairastavia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen. (Ongelma usein on yhteydessä allergiaan ja/atopiaan, eikä atooppista ja/allergista koiraa saa käyttää jalostukseen.)

Muita tavattuja sairauksia

Märkäinen kohtutulehdus eli pyometra

Pyometrassa kohtu laajenee ja täyttyy märkäisellä eritteellä. Infektio kohdun seinämässä on seurausta hormonaalisista muutoksista. Pyometra on vakava sairaus, joka hoitamattomana johtaa yleensä kuolemaan. Pyometraa voi esiintyä myös nuorista keski-ikäisiin koiriin, mutta yleisin se on vanhoilla koirilla. Kiimakerroksessa tyypillisin aika pyometralle on noin 1-2 kuukautta juoksun jälkeen.

Pyometran ensisijainen hoito on kohdun ja munasarjojen kirurginen poisto. Arvokkailla jalostuseläimillä voidaan yrittää lisääntymiskyvyn pelastamista prostaglandiini- ja antibioottihoidolla, mutta onnistumisen mahdollisuudet eivät ole kovin hyvät. Märkäkohtu on melko yleinen sairaus monilla roduilla.

Eturauhasongelmat

Suurentunut eturauhanen on keski-ikäisten ja vanhojen uroskoirien ongelma. Rauhasen reaktion voi aiheuttaa hyvänlaatuinen solujen lisääntyminen, kasvainsolujen lisääntyminen (pahanlaatuinen muutos), rakkulamuodostukset eturauhasessa tai tulehdusmuutokset (akuutit bakteeritulehdukset tai paiseen muodostuminen eturauhaseen). Eturauhanen sijaitsee alavatsassa, virtsarakon takana, lantion etuosassa. Eturauhasvaivassa voi tulla virtsan ja veritippojen tiputtelua, virtsaamisvaikeutta, ulostamisvaikeutta ja litteää ulostetta, hyppäämishaluttomuutta, ohut virtsasuihku ja kävelykipuja. Eturauhasongelmia hoidetaan mm. Hormonikäsittelyillä ja kastroimalla. Eturauhasvaiva on koirilla hyvin yleinen sairaus ja aiheuttaa erilaisia, vaikeitakin oireita.

Perinnöllinen harmaakaihi

Perinnöllinen harmaakaihi on nuorella tai keski-ikäisellä koiralla esiintyvä silmän linssin samentuma joko yhdessä tai molemmissa silmissä. Perinnöllinen harmaakaihi on todettu tai epäilty perinnölliseksi jo yli 70 rodulla. Perinnöllinen kaihi periytyy tavallisimmin autosomaalisesti resessiivisesti (väistynä, sukupuolesta riippumaton), joskin dominoivasti periytyvää kaihia myös tavataan. Perinnöllinen kaihi usein ilmenee nuorella iällä, joskin poikkeuksia esiintyy rotujen ja rodun sisällä yksilöiden välillä. Vuonna 2005 maassamme on syntynyt pentue, jossa on raportoitu ensimmäiset harmaakaihitapaukset 2kpl, toistaiseksi muita ei ole löytynyt - toisaalta virallisia silmätutkimuksia on tehty erittäin vähän, vain 18 kappaletta vuosien 1993-2013 aikana.

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypothyroidism)

Kilpirauhasen vajaatoiminta on aineenvaihduntasairaus, joka johtuu kilpirauhasen surkastumasta, autoimmuunisairaudesta tai toimintahäiriöstä. Kilpirauhasen vajaatoiminnan voi myös aiheuttaa immunologinen tulehdus tai degeneroiva sairaus. Vuonna 2006 on todettu yksi kilpirauhasen vajaatoimintatapaus ikääntyvällä 8-vuotiaalla nartulla, 2012 4-vuotiaalla nartulla sekä 2013 3-vuotiaalla tuontinartulla. Muita tapauksia ei ole raportoitu Suomessa, mutta maailmalla kilpirauhasen vajaatoimintaa on viime vuosina todettu useassa maassa. Yhdistys seuraa tilannetta.

Demodikoosi eli sikaripunkki

Sikaripunkki on mikroskooppisen pieni ulkoloinen, joka elää koiran ihon karvatupessa. Leviäminen tapahtuu vain emolta pennulle ensimmäisten elinvuorokausien aikana, myöhemmin tauti ei tartu. Pieniä määriä sikaripunkkia voi esiintyä myös terveellä oireettomalla koiralla. Sikaripunkki aiheuttaa iho-oireita, joita ovat karvanlähtö, punoitus, hilseily, ihon tummuminen, tulehtuminen jne.

Paikallisen demodikoosin oireita ovat pienet ihomuutokset yleensä pään alueella tai raajoissa. Esiintyy tavallisesti alle vuoden ikäisillä koirilla, ja useimmiten paranee itsestään 1-2 kuukaudessa. Noin 10 prosentissa tauti etenee ja leviää yleistyneeksi demodikoosiksi. Sikaripunkkia voi esiintyä myös paikallisesti korvatulehduksen aiheuttajana. Pentuiän paikallinen demodikoosi voi levitä yleistyneeksi, jolloin esiintyy laajalle levinneitä ihottuma-alueita (hilseilyä, punoitusta, rupia, näppylöitä) ja yleisoireita (väsymys, kuumeilu, ruokahaluttomuus, imusolmukkeiden suurentuminen). Yleistyneenä demodikoosina pidetään tautia, jossa on viisi tai useampia paikallisia ihomuutoksia, tai koko yksittäisen ruumiinalueen iho on muuttunut tai ihottumamuutoksia on useammassa kuin yhdessä jalassa. Miksi joillekin yksilöille kehittyy yleistynyt sairaus, ei täysin tiedetä. Altistavina tekijöinä pidetään sisäloisia, kiima-aikoja, hormonaalisia sairauksia, glukokortikoidilääkityksiä ja kemoterapiaa. Sairaita yksilöitä tai niiden lähisukulaisia ei pidä käyttää jalostukseen.

Suomessa on raportoitu vuonna 2006 ensimmäinen yleistynyt demodikoosi dogo argentinolla. Koira on ulkomaantuonti, eikä sitä ole käytetty jalostukseen, eikä se ole merkittävästi sukua muille suomalaisille koirille.

Epilepsia

Epilepsiatapauksia on tiedossa 2 – 4 kappaletta ja pääsääntöisesti ne ovat esiintyneet tuontikoirilla, joita ei ole rekisteröity Suomeen. Vain yksi Suomessa syntynyt koira on diagnosoitu epileptikoksi. Vaikka varmaa tietoa näistä tapauksista ei ole, moni näistä epilepsiatapauksista on esiintynyt saman sukuisissa koirissa (sisarukset/puolisisarukset), mikä jo viittaa perinnölliseen muotoon sairaudesta. Suurin osa epilepsiadiagnoseista on tehty nuorilla koirilla 1 – 3 v., eikä kohtauksien aiheuttajaksi ole löytynyt selkeää syytä, jolloin sairaus on diagnosoitu idiopaattiseksi epilepsiaksi eli sisäsyntyiseksi epilepsiaksi.

Yleisin epilepsian aiheuttaja koirilla on idiopaattinen epilepsia, joka tarkoittaa, ettei aivoissa ole muuta sairautta, mutta joko tiedetään tai epäillään geneettistä taustaa epilepsialle. Rakenteellisessa epilepsiassa aivoissa on joko rakenteellinen sairaus tai vamma, joka puolestaan saa aikaan kohtaukset. Epileptikkoa ei tule käyttää jalostukseen ja epilepsian esiintyminen koiran sukulaisissa on syytä ottaa huomioon mahdollista koiran jalostuskäyttöä arvioitaessa.

Syöpäsairaudet

Syöpä on pahanlaatuisten kasvaintautien yleisnimitys. Erilaiset syövät ja kasvaimet ovat olleet viime vuosina vanhenevien dogo argentinoiden yleisin kuolinsyy. Vaikka perinnöllisyydestä ei ole tarkkaa tietoa, niiden on muilla roduilla havaittu esiintyvän tavallista useammin tietyissä linjoissa. Tämä tulee kasvattajien ottaa huomioon jalostusvalintoja tehtäessä.

Perinnölliset selkäsairaudet

Perinnölliset selkäsairaudet spondyloosi ja välimuotoinen lanneristinikama LTV ovat yksi huolestuttavimmista, uusista sairauksista dogo argentinoidilla. Uusi-sanan käyttö on sikäli ristiriitaista, että dogo argentinoiden selkiä on kuvattu todella vähän; yleensä vasta, kun epäilyjä koiran selkäterveydestä on herännyt. Näin ollen myös kuvatuista koirista kaikki on sairaita; 1-asteen lievä spondyloosi kaikilla viidellä kuvatulla sekä LTV 0-2. On huolestuttavaa, että spondyloosi- ja LTV-diagnoseja on saanut koiria, jotka edustavat eri sukulinjoja. Vuonna 2012 syntyneessä pentueessa on neljällä kuvatulla todettu 1-asteista spondyloosia ja LTV asteikolla 0-2. Pentueesta on kuvaamatta 3 koiraa, joten niiden selkäterveydestä ei ole tietoa. On hyvin mahdollista, että selkäongelmia on merkittävästi enemmän, kuin mitä tiedämme, koska koiria on kuvattu vain 5. Kuolinsyytilastoissa on myös käytös- tai käyttäytymishäiriöiden takia lopetettuja koiria. Näiden koirien joukossa voi olla koiria, joiden käytös- ja käyttäytymishäiriöt johtuvat selkäsairauksien aiheuttamasta kivusta.

Spondyloosin periytymismekanismia ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SP0) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiäisun vaikutuksen arvioimiseksi.

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa.

(<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>)

Taulukko 18: Dogo argentinojen spondyloosikuvaukset 2012-2020 syntyneiden osalta

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	Yhteensä
2012	56	0	4	0	0	0	4
2013	25	0	0	0	0	0	0
2014	25	1	2	0	0	0	3
2015	29	2	1	1	0	0	4
2016	35	7	1	1	0	0	9
2017	26	3	0	0	1	0	4
2018	42	1	2	2	0	0	5
2019	27	1	1	1	0	0	3
2020	19	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	284	15	11	5	1	0	32

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	4
2012	7%	0%	100%	0%	0%	0%
2013	0%					
2014	12%	33%	67%	0%	0%	0%
2015	14%	50%	25%	25%	0%	0%
2016	26%	78%	11%	11%	0%	0%
2017	15%	75%	0%	0%	25%	0%
2018	12%	20%	40%	40%	0%	0%
2019	11%	33%	33%	33%	0%	0%
2020	0%					
Yhteensä	11%	47%	34%	16%	3%	0%

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Suomen Kennelliiton KoiraNetin kuolinsyytilastoon on kirjattu 92 koira kuolleeksi; näistä 28 kuolinsyytä ei ole ilmoitettu. Tilaston mukaan vuosina 1993-2017 syntyneiden koirien yleisin kuolinsyy on kasvainsairaudet, syöpä, joiden vuoksi on lopetettu 12 koira. Koirat on lopetettu verrattain vanhoina, keskimääräisen eliniän ollen lähes 10 vuotta. Toiseksi yleisin kuolinsyy on luusto- ja nivelsairaus, joiden vuoksi on lopetettu 10 koira; kahdella syy on tarkennettu koskemaan lonkkaniveldysplasiaa. Kolmanneksi yleisin kuolinsyy on hyvin valitettavasti koiran lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi; 8 koira on päätetty lopettaa näiden syiden vuoksi. Käytös- tai käyttäytymishäiriöiden mahdollisia syitä ei ole tilastoista nähtävillä, mutta yhtenä mahdollisena syynä voidaan pitää lonkkaniveldysplasian tai selkäsairauden aiheuttamaa kipua.

Taulukko 19. Dogo argentinojen kuolinsyyt KoiraNet-jalostustietojärjestelmässä

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
-----------	-----------------	----------

Iho- ja korvasairaudet	4 vuotta 7 kuukautta	3
Atopia, allerginen atooppinen ihotulehdus	4 vuotta 10 kuukautta	2
Ruoka-aineallergia	4 vuotta 2 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 9 kuukautta	12
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 8 kuukautta	5
Lymfoma, imusolmukesyöpä	9 vuotta 5 kuukautta	2
Muu kasvainsairaus	9 vuotta 3 kuukautta	3
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	10 vuotta 11 kuukautta	2
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 10 kuukautta	3
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 6 kuukautta	4
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 7 kuukautta	8
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 6 kuukautta	3
Muu käytösongelma	4 vuotta 1 kuukautta	1
Pitovaikkeudet	2 vuotta 0 kuukautta	1
Salakavaluus tai arvaamattomuus	3 vuotta 2 kuukautta	3
Luusto- ja nivelsairaus	3 vuotta 11 kuukautta	10
Lonkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko	4 vuotta 0 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	4 vuotta 3 kuukautta	6
Muu luuston tai nivelten sairaus	0 vuotta 6 kuukautta	1
Nivelrikko, artroosi, muualla kuin lonkissa tai kyynärnivelissä	4 vuotta 10 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	5 vuotta 3 kuukautta	3
Mahalaukun kiertyminen	10 vuotta 9 kuukautta	1
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	2 vuotta 6 kuukautta	2
Muu sairaus, jota ei ole listalla	3 vuotta 2 kuukautta	2
Selkäsairaus	6 vuotta 1 kuukautta	1
Sisäeritysrauhasten sairaus	6 vuotta 2 kuukautta	1
Kilpirauhasen vajaatoiminta	6 vuotta 2 kuukautta	1

Sydänsairaus	7 vuotta 6 kuukautta	3
Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta	7 vuotta 6 kuukautta	3
Tapaturma tai liikennevahinko	4 vuotta 7 kuukautta	3
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	10 vuotta 10 kuukautta	9
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 6 kuukautta	2
Munuaisten vajaatoiminta	9 vuotta 6 kuukautta	2
Kuolinsyöttä ei ole ilmoitettu	6 vuotta 6 kuukautta	28
Kaikki yhteensä	6 vuotta 11 kuukautta	92

Vuoden 2013 loppupuolella yhdistys julkaisi internetsivuillaan lomakkeen, jonka avulla voi ilmoittaa koiran kuolinsyyn yhdistykselle. Toivomme, että helposti täytettävän lomakkeen avulla saamme lisää tietoa dogo argentinojen kuolinsyistä ja etenkin käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi lopetetuista koirista.

4.3.4 Lisääntyminen

Dogo argentinojen Suomessa vuosina syntyneiden pentueiden keskikoko on n. 6,6 pentua. Pienin pentue on vain yksi pentu, suurin 11 pentua. Tulee huomata, että näissä luvuissa on mukana vain rekisteröidyt pennut. Synnytyksessä tai ennen rekisteröintiä kuolleita pentuja ei näy missään tilastoissa, mutta kasvattajat eivät myöskään ole raportoineet ongelmista. Myöskään kuulotestauksen jälkeen kuuroksi todettuja tai muista syistä lopetettuja pentuja ei näy näissä luvuissa.

Pentukuolleisuutta esiintyy jonkin verran lähinnä suurissa yli 10 pennun pentueissa, joissa pienimmät pennut joko syntyvät kuolleina tai kuolevat ensimmäisen 12 tunnin aikana. Lisäksi jonkin verran tapahtuu onnettomuuksia, joissa emo vahingossa tukehduuttaa pennun makaamalla sen päällä. Muutama pentu on raportoitu lopetetun synnytyksen epämuodostuman, kuten kitalakihalkion tai raajojen epäluonnollisen asennon, vuoksi.

Pääosin dogo argentinot synnyttävät luonnollisesti ilman komplikaatioita. Muutamia pentueita on syntynyt hätäkeisarileikkauksella synnytyksen aikaisten komplikaatioiden vuoksi. Nämä tapaukset ovat kuitenkin äärimmäisen harvinaisia ja yleensä dogoemo hoitaakin synnytyksen alusta loppuun itsenäisesti.

Yleensä astutukset sujuvat luonnollisesti, eikä niissä ole raportoitu olevan ongelmia. Keinosiemennystä käytetään harvoin; tällöin on usein kyse jo menehtyneen uroksen pakastespermasta.

Tiinehtymisprosentteista ei ole tarkempaa tietoa.

Yhdistys ei ole aiemmin kerännyt lisääntymisestä ja lisääntymiskäyttäytymisestä tutkimustietoa, vaan tieto on kerätty kasvattajien kokemusten perusteella. Vuoden 2013 lopussa yhdistys julkaisi pentueseurantalomakkeen yhdistyksen kotisivuilla, jonka avulla kasvattajien toivotaan raportoivan säännöllisesti syntyneistä pentueista ja nartun tiinehtymisestä sekä synnytyksestä.

Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

Dogo argentinoilla on kirjallisuudessa mainittu samoja sairauksia kuin maassamme on esiintynyt. Huomattavaa on, että silmänsairauksia tai perinnöllisiä kuolemaan johtavia sairauksia ei mainita yleisenä ongelmana dogo argentinon terveyttä käsittelevässä kirjallisuudessa. Rotua käsittelevä kirjallisuus esittelee lähinnä rodun alkuperää sekä luonnetta, että ulkomuotoa. Sairauksia käsittelevä osuus on usein suppea eikä tutkittua tietoa juurikaan ole. Yleisimmin käytössä olevat terveystutkimukset ovat lonkka- ja kyynärniveldysplasiaa tutkivat röntgenkuvaukset. Monissa maissa kuvaus suoritetaan kuitenkin poikkeavalla tavalla suomalaiseen käytäntöön nähden (esim. seisoma-asennossa sivuprofilista), jolloin tulokset eivät ole suoraan vertailukelpoisia kotimaisten tulosten kanssa. Pääsääntöisesti tulokset lonkkaniveldysplasian osalta ovat kuitenkin terveitä; A tai O.

Kuten aiemmin on mainittu, kuuloa ei systemaattisesti testata monessakaan maassa. Iho-ongelmia on helppo raportoida internetissä nähtävien kuvien perusteella, mutta niiden syistä tai hoidosta ei voida kuin arvailla. Myöskään selkäterveydestä ei ole kerättyä faktaa.

On erittäin harmillista, että vain harva kennelliitto maailmalla julkaisee yhtä laadukkaasti jäseneltä tutkimusdataa, kuin Suomen Kennelliitto KoiraNet-jalostustietojärjestelmässä. Esimerkiksi Argentiinasta on lähestulkoon mahdotonta saada luotettavaa dataa koirien terveystilanteesta. Näin ollen tietomme perustuvat lähestulkoon pelkästään ulkomaisten kasvattajien ja omistajien vaihtamiin kokemuksiin.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Dogo argentinoilla ei ole sellaisia ulkomuotoon liittyviä anatomisia piirteitä, jotka altistaisivat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille. Ulkomuototuomareiden tulee kiinnittää huomiota koiranäyttelyissä arvosteltavien koirien ihon hyvinvointiin.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Dogo argentinon keskeisin terveysongelma on lonkkaniveldysplasia. Terveystilastot ovat erittäin huonot, eikä tilastojen valossa merkittävää parannusta ole tapahtunut. Jalostuksen tavoiteohjelman seuraavan päivituksen yhteydessä näemme, miten sairas-sairas-yhdistelmän (D+D) kieltäminen on vaikuttanut lonkkaniveldysplasian tilanteeseen. Kotimaisen, tervelonkkaisen jalostusmateriaalin puuttuessa ulkomaisten jalostuskoirien käyttö saattaa tulla kasvamaan.

Kuurous on toinen rodun keskeinen terveysongelma. Suomen Kennelliiton mielestä rotua harrastava yhdistys vähättelee kuurouden merkitystä terveysongelmana, mutta toispuoleisesti kuulevien dogo argentinojen kanssa elävät eivät ole raportoineet toispuoleisen kuurouden aiheuttamista vaikutuksista koirien elämänlaatuun. Näin ollen toispuoleinen kuurous ei yhdistyksen mielestä ole sellainen terveysongelma, jolla olisi merkittävä vaikutus koiran fyysiseen tai psyykkiseen hyvinvointiin. Vakavampina ongelmina pidämme eriasteisia ihosairauksia ja korvatulehduksia, joilla on suuri vaikutus dogo argentinojen elämänlaatuun ja päivittäiseen hyvinvointiin.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Dogo argentinojen uusi rotumääritelmä hyväksyttiin FCI:ssä 2.8.2012 ja Suomen Kennelliitossa 10.10.2012

Oleellisimpia eroja edelliseen rotumääritelmään ovat uudelleen määritelty koko ja paino. Uudessa rotumääritelmässä säkäkorkeus on urosten kohdalla hieman tuotu alaspäin edellisestä 62 – 68 cm ja lisäksi ihannekoko on määritelty: 60–68 cm, ihannekoko 64–65 cm. Narttujen kohdalla skaala on sama kuin aiemmin, ihannekoon määrittäminen on uutta: 60–65 cm, ihannekoko 62–64 cm. Painoksi on määritelty: Urokset n. 40–45 kg, nartut 40–43 kg. Painorajat vaikuttavat hyvin tiukoilta, koska niissä on hyvin vähän liikkumatilaa, ja nähtäväksi jää miten niitä voidaan käytännössä hyödyntää ulkomuotoarvostelussa.

Vakaviksi virheiksi ei enää lueta nuorilla koirilla runsasta nahan pigmenttiä ja/tai pieniä värillisten karvojen alueita. Lisäksi hylkääviin virheisiin aiemminkin määritelty pigmenttön kirsu on nyt määritelty tarkemmin: Täydellinen kirsupigmentin puute 2 vuotta täyttäneillä koirilla ja/tai ruskea kirsu. Myös pari muuta hylkäävää virhettä on täsmennetty tai lisätty edelliseen verrattuna: Enemmän kuin yksi värillinen laikku päässä ja/tai puutteellinen sukupuolileima. Varsinkin sukupuolileiman korostaminen on edistystä edelliseen rotumääritelmään verrattuna, kannassa on havaittavissa joitakin hyvin urosmaisia narttuja tai feminiinisen oloisia uroksia.

Dogo argentino on ulkomuodoltaan liioittelematon ja liikkuva. Sen rotumääritelmässä tai nykyisessä ulkomuodossa ei ole piirteitä, joita olisi ylen määrin ryhdytty jalostuksessa korostamaan. Ainoa tällaiseksi ajateltava piirre on rodun valkoinen väri, joka on käyttötarkoituksen mukainen alkuperäinen ominaisuus. Valkoinen koira erottuu helposti tummasta riistaeläimestä, mutta valkoisuuden haittapuolena ovat värin mukanaan tuomat ongelmat, kuten kuurous ja eräät ihosairaudet.

Suomessa rotumääritelmä ja rodun nykyinen ulkomuoto vastaavat hyvin toisiaan seuraavilla rotumääritelmän osa-alueilla:

YLEISVAIKUTELMA

Atleettinen, keskivahva, tyypiltään normaali ja mittasuhteiltaan tasapainoinen koira. Lihaksistoltaan vahvana ja ketteränä se antaa vaikutelman suuresta voimasta ja tarmosta, ilme on ystävällinen ja hyväntahtoinen. Koira on väriltään täysin valkoinen, kallo-osassa voi olla yksittäinen tumma laikku.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE

Hiljainen, ei koskaan hauku jäljellä; erinomainen hajuaisti ja vainu, innokas, eloisa, voimakas, lujaluonteinen ja erittäin rohkea. Ei koskaan saa olla aggressiivinen ihmisiä kohtaan; tähän ominaisuuteen on kiinnitettävä vakavaa huomiota. Rakastaa omistajaansa ehdottomasti ja vilpittömästi.

PÄÄ

- *Kirsu: Mustapigmenttinen. Hyvin avoimet sieraimet.*
- *Huulet: Tiiviit, mustapigmenttiset, ei koskaan riippuvat. Suupielet hieman löysät.*
- *Leuat / hampaat: Leuat ovat normaaliasentoiset, hyvin kehittyneet ja vahvat. Ei ylä- eikä alapurentaa. Hampaat terveet, suuret ja normaalisti kiinnittyneet. Täydellinen hampaisto on toivottava. Leikkaava purenta, tasapurenta hyväksytään.*
- *Posket: Suuret ja korostuneet; vahva nahka, ei poimuja. Hyvin kehittyneet purulihakset.*
- *Silmät: Keskikokoiset, mantelinmuotoiset, väriltään tummat tai pähkinänruskeat, silmäluomien reunat mieluiten mustapigmenttiset. Keskikorkealle ja etäälle toisistaan sijoittuneet. Ilmeen tulee olla eloisa ja älykäs mutta samalla erittäin tiukka.*
- *Korvat: Ylös ja sivuille kiinnittyneet, kallon leveydestä johtuen kaukana toisistaan.*

Typistämättömät korvat ovat keskipitkät, leveät, paksut, litteät ja kärjestään pyöristyneet. Korvien karvapeite on sileää ja lyhyempää kuin rungossa; pienet värilliset pilkut voidaan sallia. Typistämättömät korvat riippuvat peittäen poskien takaosan. Koiran ollessa tarkkaavainen korvat voivat olla puolipystyt. Alkujaan koiran korvat on typistetty pystyiksi ja kolmionmuotoisiksi, jolloin korvan pituus ei saa ylittää puolta luonnollisen korvan etureunan pituudesta. (Huom. Suomessa typistyskielto.)

KAULA

Paksu ja ylälinjaltaan hieman kaareva, kaulanahka on hyvin paksu ja muodostaa hieman poimuja, jotka eivät saa olla riippuvia. Kaulanahan joustavuus johtuu siitä, että ihonalainen kudος on tässä kohtaa löysempää kuin muualla rungossa.

RUNKO

- *Ylälinja: Säkä hieman korostunut ja ylälinja laskee kevyesti lantiota kohti. Aikuisella koiralla selkäranka pitkin kulkee uurre, joka johtuu voimakkaista selkälihaksista. Sivusta katsottuna ylälinjassa ei saa olla painumaa.*
- *Säkä: Voimakas, hyvin erottuva ja korkea.*
- *Selkä: Erittäin voimakas, hyvin erottuva lihaksisto.*
- *Rintakehä: Leveä ja syvä. Edestä ja sivusta katsoen rintalastan tulee olla kyynärpäiden tasolla, mikä antaa maksimaalisen tilan keuhkoille. Rintakehä on pitkä ja kylkiluut kohtuullisesti kaareutuneet.*
- *Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva kohoaa hieman, ei koskaan kuroudu jyrkästi. Voimakas ja lihaksikas.*

HÄNTÄ

Pitkä, korkeintaan kinnerniveleen ulottuva, paksu ja keskikorkealle kiinnittynyt. Koiran ollessa rauhallinen häntä riippuu rentona, liikkeessä se kohoaa loivalle kaarelle.

RAAJAT

- *Eturaajat:*
 - *Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat ja pystyasentoiset, varpaat lyhyet ja tiiviit.*
 - *Lavat: Viistot, voimakaslihaksiset mutta eivät liioitellut.*
 - *Olkavarret: Lapaluun pituiset, hyvin kulmautuneet.*
 - *Kyynärpäät: Vahvat ja rintakehän myötäiset. Kyynärpään nahka on paksumpaa ja joustavampaa kuin muualla mutta ei poimuinen eikä ryppyinen.*
 - *Kyynärvarret: Olkavarren pituiset ja pystysuorat; luut ja lihakset ovat vahvat.*
 - *Ranteet: Leveät ja samassa linjassa kuin kyynärvarret. Ranteen luut eivät ole ulkonevat eikä nahka poimuinen.*

- *Välikämmenet: Melko litteät, vahvaluustoiset ja sivusta katsoen hieman viistot mutta ei liioitellusti.*
- *Etukäpälät: Varpaat ovat lyhyet ja tiiviisti yhdessä. Päkiät ovat vahvat, paksut ja kestävät, mieluiten mustat.*
- **Takaraajat:**
 - *Yleisvaikutelma: Hyvin lihaksikkaat ja kohtuullisesti kulmautuneet, välijalka on lyhyt ja varpaat tiiviit. Ei kannuksia.*
 - *Reidet: Sopusuhtaiset; lihakset ovat hyvin kehittyneet ja näkyvät.*
 - *Polvet: Hyvä polvikulmaus.*
 - *Sääret: Hieman reittä lyhyemmät, vahvat ja lihaksikkaat.*
 - *Kintereet ja välijalat: Kintereen ja välijalan alue on lyhyt, vahva ja vakaa varmistaen takaraajan voimakkaan työnnön. Kinnernivel on vankka ja kantaluu selvästi havaittavissa. Välijalat ovat vankat, lähes tasapaksut ja pystysuorat. Ei kannuksia.*
 - *Takakäpälät: Muutoin kuin etukäpälät, mutta hieman pitemmät ja leveämmät.*

NAHKA

Kauttaaltaan samanlaista, paksua mutta joustavaa. Ihonalainen kudosis on puolilöysää ja joustavaa. Nahka ei muodosta ryppyjä tai poimuja paitsi kurkussa, missä ihonalainen kudosis on löysempää. Huulet ja silmäluomet ovat mieluiten mustapigmenttiset. Mustapigmenttinen nahka ei ole virhe.

KOKO JA PAINO:

- *Säkäkorkeus: Urokset 60–68 cm, ihannekoko 64–65 cm. Nartut 60–65 cm, ihannekoko 62–64 cm.*
- *Paino: Urokset n. 40–45 kg, nartut 40–43 kg.*

Seuraavissa rotumääritelmä osa-alueissa taas rodun nykyinen ulkomuotopääsääntöisesti kyllä vastaa määritelmää, mutta kannassamme poikkeamiakin on havaittavissa:

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA

Keskipitkä pää, kallo ja kuono yhtä pitkät. Säkäkorkeus hieman suurempi kuin korkeus lantion kohdalla. Rintakehän syvyys on vähintään 50 % säkäkorkeudesta. Rungon pituus on enintään 10 % säkäkorkeutta suurempi.

PÄÄ

Keskipitkä, vahva ja voimakas. Kallon ja kuonon linjat ovat yhdensuuntaiset.

- **KALLO-OSA:**
 - *Kallo: Tiivis, sivusta ja edestä katsottuna kupera, mikä johtuu hyvin kehittyneistä poski- ja kaulalihaksista.*

- *Niskakyhmy: Niskakyhmy jää voimakkaiden niskalihasten alle eikä siis erotu.*
- *Otsapenger: Selvästi erottuva, mutta ei syvä eikä jyrkkä.*
- *KUONO-OSA: Kallo-osan pituinen. Kulmakaarien etäisyys niskakyhmystä on yhtä suuri kuin kulmakaarien etäisyys leukanivelestä.*
 - *Kuono: Yhtä pitkä kuin kallo, ylälinja kovera.*

RUNKO

Suorakaiteen muotoinen. Rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on enintään 10 % säkäkorkeutta suurempi.

- *Lanne: Lyhyt, voimakas, hyvin lihaksikas.*
- *Lantio: Leveä ja voimakas, hieman viisto.*

LIIKKEET

Ketterät ja vakaat; niiden tulee olla tasapainoiset ja sulavat, voimakasta rakennetta ilmentävät. Liikkeet muuttuvat selvästi, kun koira havaitsee jotain kiinnostavaa; tällöin se ryhdistäytyy ja reagoi rodulle ominaisesti nopeasti ärsykkeisiin. Kävely on rauhallista ja ravi tehokasta, eturaajan askel on pitkä ja takaraajan työntö voimakas. Rodun koko energia ja voima ilmenee laukassa. Peitsaaminen on vakava virhe.

KARVAPEITE

- *Karva: Kauttaaltaan samanlaista, lyhyttä ja sileää, pituudeltaan keskimäärin 1,5–2 cm. Karvan tiheys ja paksuus vaihtelee ilmaston mukaan.*
- *Väri: Täysin valkoinen; ainoastaan yksi musta tai tumma laikku kallo-osassa tai toisen silmän tai korvan ympärillä voidaan sallia, edellyttäen että se on kooltaan suhteessa pään kokoon ja korkeintaan 10 % koko päästä. Kahdesta rakenteellisesti yhtä hyvistä yksilöstä valkoisempi tulee asettaa etusijalle.*

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- **VAKAVAT VIRHEET:**
 - Kevyt luusto tai heikosti kehittynyt lihaksisto
 - Vain osittain pigmentoitunut kirsu aikuisella koiralla
 - Pienet, heikot tai huonokuntoiset hampaat
 - Sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium tai ektropium)
 - Pyöreät silmät (johtuen silmäluomien rakenteesta), ulkonevat silmät; vaaleat tai

- keltaiset silmät
- Tynnyrimäinen tai kölimäinen rintakehä, litteät kyljet
- Puutteellinen rintakehän syvyys, joka ei ulotu kyynärpäihin
- Puutteelliset raajojen kulmaukset
- Takakorkeus
- Peitsaus
- Koira, jonka paino ei vastaa rotumääritelmää eikä ole suhteessa koiran kokoon
- **HYLKÄÄVÄT VIRHEET:**
 - Vihaisuus tai liiallinen arkuus
 - Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
 - Ylä- tai alapurenta
 - Kuurous
 - Puutteellinen rotutyyppi
 - Pitkäkarvaisuus
 - Täydellinen kirsupigmentin puute 2 vuotta täyttäneillä koirilla
 - Ruskea kirsu
 - Riippuvat huulet
 - Värilliset merkit rungon karvapeitteessä
 - Enemmän kuin yksi värillinen laikku päässä
 - Annettujen kokorajojen alitus tai ylitys
 - Keskenään eriväriset tai siniset silmät
 - Puutteellinen sukupuolileima

Suurimpina haasteina voidaan pitää oikean päätyypin harvinaisuutta sekä rungon mittasuhteiden hajontaa eri yksilöiden välillä. Rotumääritelmä määrittää nämä seikat hyvin selvästi, mutta ulkomuototuomarit ovat palkinneet ja kasvattajat jalostusvalinnoissaan myös suosineet joitakin vääryyksiä yksilöitä - jopa sellaisia, joilla on vakava tai hylkäävä virhe. Tämä onkin tulevaisuuden haaste: kouluttaa asiantuntijoita ja kasvattajia tunnistamaan oikeat ominaisuudet.

Elintärkeää on rodun säilyttäminen liikkuvana ja toimivana. Jalostusvalinnoissa tulisi huomioida valittavien yksilöiden liikkeet niin, että ne ovat rotutyyppilliset ja vaivattomat. Liikkeiltään rajoittuneita ja epätyypillisiä yksilöitä ei tulisi käyttää jalostukseen.

Rodun koirien näyttelykäynnit

2009-2019 välisenä aikana dogo argentinoilla on ollut Suomessa keskimäärin 1184 näyttelykäyntiä. Näyttelykäyntien määrä korreloituu melko hyvin syntyneisiin pentueisiin; koirien kanssa käydään ahkerimmin näyttelyissä 2-3-vuotiaiksi asti, jolloin koira valioituu, ja näyttelykäynnit vähenevät. Tämä on hyvin nähtävissä vuoden 2005 ”pentubuumin” aiheuttamana piikkinä näyttelykäynteihin vuosina 2007 ja 2008, jolloin tulosten määrä lähes tuplaantui aikaisempiin vuosiin. Vuonna 2009 dogo argentinoilla oli 298 näyttelykäyntiä. Vuosi vuodelta käyntien määrä on laskenut melko voimakkaasti ja pohja saavutettiin vuoden 2019 viidellä näyttelykäynnillä. Lieneekö syynä tähän syntyneiden pentueiden vähentynyt määrä sekä ilmoittautumismaksujen korotukset. Tästä asiasta ei ole tutkittua tietoa.

5 YHTEENVETO Aiemman Jalostuksen Tavoiteohjelman Toteutumisesta

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma tehtiin vuonna 2000. Se oli koostumukseltaan hyvin suppea ja vain suuntaa antava. Tuolloin pyrittiin saamaan PEVISA-tutkimuksien joukkoon myös kuulon testaaminen BAER-testillä kaikilta jalostuskoirilta. Tämä jäi kuitenkin toteuttamatta asian monimutkaisuuden vuoksi. Ensimmäinen tavoiteohjelma jäi kasvattajille tuntemattomaksi. Tähän ali-arvostusongelmaan pyrittiin löytämään ratkaisu uudella, monipuolisemmalla ja asiapitoisemmalla jalostuksen tavoiteohjelmalla, jonka tekemiseen valtaosa kasvattajista osallistui ja samalla sitoutui.

Edellinen jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu vuonna 2013. Sen voidaan arvioida toteutuneen melko hyvin; lonkkaniveldysplasiatilanteessa on näkyvissä hiuksenhienoa kehitystä terveempään suuntaan; luonnetestattujen koirien määrä on kasvanut voimakkaasti ja käyttökokeisiin on osallistunut useampi koira. Edellisen jalostuksen tavoiteohjelman päämäärän ja vision voidaan sanoa ainakin osin toteutuneen: Päämäärä ja visio: rotutyypillinen, luonteeltaan voimakas, vietikäs ja ulospäin suuntautuva, terve, ihmisystävällinen ja ylväs rotumääritelmän täyttävä dogo argentino. Terveys on tämän visioinnin suurin haaste, jonka kanssa tulemme jatkossa työskentelemään yhä voimakkaammin.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Populaation kokonaistila ja rakenne	Kasvattajien ja harrastajien valistaminen rodun vaativuudesta ja ominaispiirteistä	Järjestetty kolmiosainen luentosarja ”vaativat rodut arjessa”, luennoitsijana Tommy Wiren.
Rotutyypillisen luonteen säilyminen	Luonnetestien järjestäminen MH-luonnekuvauksen järjestäminen Käytöskyselyiden kokoaminen Luonneprofiilin muodostaminen	Järjestetty 4 luonnetestipäivää. Järjestetty 2 MH-luonnekuvausta. Aloitettu luonne- ja käytöskysely 2014, ensimmäiset 50 tulosta yhteenvetona tässä tavoiteohjelmassa. Rodun luonneprofiilin muodostaminen on kesken.
Lonkkanivelterveyden parantaminen	”Sairaalle tervettä”-suositus (C-D-lonkkaiselle A-B-lonkkaista)	Erittäin pieniä, mutta tuloksiltaan positiivisia muutoksia lonkkanivelterveydessä.
Rodun säilyminen rotutyypiltään yhtenäisenä	Ulkomuototuomareiden koulutus, kasvattajien ja harrastajien ymmärryksen lisääminen	Ulkomuototuomarikoulutuksiin päivitetty materiaali. Jäsenistölle avattu Facebook-ryhmä. Jalostustoimikunnan perustaminen.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Sairas-sairas-yhdistelmän (D+D) kieltäminen on kasvattanut jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuutta merkittävästi; tällä hetkellä tervelonkkaisia (A-B), muilta osin jalostukseen kelpaavia yksilöitä on vain muutama, urokset ja nartut yhteen laskettuna. Ulkomaisten, sekä tutkittujen että tutkimattomien jalostuskoirien käyttö tulee lisääntymään entisestään. C-lonkkaisten käytölle ei ole rajoituksia.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuositukset ja PEVISA ovat ajantasaiset.

6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Populaation kokonaistila ja rakenne

Kanta on laskusuhdanteinen ja viimeisen viiden vuoden aikana pentuja on syntynyt vuosittain keskimäärin 26.8 kpl, kun huippuvuosina 2005-2009 syntyi keskimäärin 65.8 pentua vuodessa. Kasvattajien tulisi pääsääntöisesti olla koiranomistajina kokeneempia ja tuntea rotu paremmin ennen kasvattamisen aloittamista. Lisäksi jalostukseen käytetyiltä yksilöiltä tulisi vaatia enemmän. Tavoitteena siis on kasvattajien ja harrastajien valistaminen rodun vaativuudesta ja ominaispiirteistä.

Populaation rakenteen suhteen tavoitteena on maassamme vielä esiintymättömien tuontikoiralinjojen saaminen jalostuskäyttöön. Samoin Suomessa jo olevien linjojen määrällistä jalostuskäyttöä tulisi harkita ja suunnitella etukäteen, jotta populaation geenipohja ei kaventuisi liiaksi. Tehollisen populaation osalta ei ole vielä analysoitu koirien välisiä sukulaisuussuhteita ja tämän kartoittaminen on lähitulevaisuuden tavoite.

Luonne

Tavoitteena on dogo argentinojen luonteiden pysyminen voimakkaina ja rotutyypillisinä. Toiminnassa myös pyritään valistamaan harrastajia, kasvattajia ja tuomareita rodun oikeantyyppisestä luonteesta. Luonteiden kehittymisen seuraaminen ja ohjaaminen jalostusvalinnoilla ovat olennainen osa tätä kehitystä.

Rotua harrastava yhdistys pyrkii omalta osaltaan välittämään tietoa luonteista ja luonnetestauksesta kasvattajille ja koiran omistajille erilaisten keskustelutilaisuuksien, kasvattajapäivien ja jäsenlehden välityksellä. Keskeisenä tavoitteena on painottaa kasvattajia kiinnittämään entistä enemmän huomiota jalostukseen käytettävien yksilöiden luonteisiin ja siihen, että jalostusvalinnat ovat aina monen eri asian kokonaisuuksia. Sekä luonne, terveys että ulkomuoto tulisi kaikki ottaa huomioon valintoja tehtäessä. Arkoja tai aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen. Koska pentujen sosiaalistaminen jo kasvattajan luona on tärkeää, rotua harrastava yhdistys suosittelee, että kasvattajalla olisi ainoastaan yksi alle 12-viikkoinen pentue kerrallaan.

Yhdistys järjestää vuosittain ainakin yhden luonnetestin tai MH-luonnekuvauksen, jonne etusijalla ovat dogo argentinot. Tavoitteena on, että valtaosa jalostuskoirista luonnetestattaisiin jo ennen jalostuskäyttöä. Näiden testien tulosten perusteella ja Suomen Kennelliiton luonnetyöryhmän avulla tulee luoda dogo argentinolle rotuprofiili seuraavaan tavoiteohjelmaan mennessä.

Uusia ulkomuototuomareita koulutettaessa pyritään painottamaan rodunomaisen ulkomuodon ja terveen rakenteen lisäksi erityisesti myös koiran luonnetta. Tuomareita kehoitetaan olemaan palkitsematta arkoja tai ihmiselle aggressiivisia koiria näyttelyissä, vaikka ne ulkomuodollisesti ja rakenteellisesti olisivat kuinka erinomaisia rotunsa edustajia tahansa.

Käyttöominaisuudet

Koska Suomessa ei voida metsästää rodulle ominaisella tavalla, tavoitteena on vaihtoehtoisten käyttötarkoitusten löytäminen. Käyttöominaisuuksiltaan dogo argentino on monipuolinen sekä toimiva kokonaisuus ja sen koulutettavuus on erinomainen. Tästä syystä rotu sopii erinomaisesti palveluskoiralajeihin sekä muihin aktiviteetteihin, mm. pelastuskoiralajeihin ja metsästyskoirien jälkikokeeseen. Tavoitteen tarkoituksena ei siis ole muuttaa rodun ominaispiirteitä, vaan valjastaa ne uusiin tarkoituksiin.

Terveys

Pyritään edistämään todettujen sairauksien tutkimista ja niiden leviämisen ehkäisyä sekä kartoittamaan kokonaistilannetta tarkemmin. Jotta saataisiin selville, mitä sairauksia rodussa esiintyy ja missä määrin, jatketaan tietojen keräämistä terveystutkimusten ja omistajailmoitusten avulla.

Kasvattajapäivillä ja jäsenlehden artikkeleilla tuodaan esille tietoa sairauksista ja pyritään vaikuttamaan kasvattajiin ja omistajiin tiedottamisen avulla. Tässä prosessissa on tärkeää motivoida omistajia ja kasvattajia teettämään terveystutkimuksia koirillaan. Tavoitteena on myös hankkia ulkomailta kattavampia tilastoja terveystilanteesta.

Rotua harrastavan yhdistyksen ensisijaisena tavoitteena on pyrkiä parantamaan koirien lonkkatuloksia. Tilastotietoa tutkimustuloksista on jo esitetty kasvattajille. Tulevien vuosien aikana voimme toivottavasti tuoda entistä enemmän esille suositusta, jossa kuvaustuloksiltaan sairaalle (C-D-lonkat) tulisi valita lonkkastatuksestaan terve (A-B) kumppani. Vielä kuitenkin kannassa ei ole juurikaan tervelonkkaisia yksilöitä, jotta tämän kaltaiset yhdistelmät olisivat enemmän sääntö kuin poikkeus. D-lonkkaisten koirien täydellistä jalostuskieltoa ei vielä voida toteuttaa; esimerkiksi vuosina 2012-2017 lausuttiin yhteensä 10 lonkka-arvosanaa A-B; näistä koirista 2-5-vuotiaita tätä tavoiteohjelmaa kirjoitettaessa (elokuu 2017) on vain kolme eli 2,2 % koko ikäluokasta (134 syntynyttä 2012-2015). Näistä koirista kahta on jo käytetty jalostukseen.

Ulkomaisilla jalostuskoirilla sekä ulkomailla kuvatuilla tuontikoirilla on lähes poikkeuksetta A- tai B-lonkat, mutta niiden kohdalla esimerkiksi kuulotutkimuksia ei ole järjestelmällisesti tehty, eikä mahdollisista immunologisista häiriöistä ole mitään tietoa. Sulkemalla jalostuksesta pois muuten täysin terveitä yksilöitä huonon lonkka-arvosanan vuoksi voidaan tulla tilanteeseen, jossa käytetään tervelonkkaisempaa, mutta muuten sairaampaa tai vähemmän tutkittua jalostuslinjaa. Vielä toistaiseksi olemmekin valitettavassa tilanteessa, jossa D-lonkkaisia koiria tulee sallia käytettäväksi jalostukseen. Toki näiden yksilöiden on muutoin oltava täysin terveitä ja kumppanin tulisi olla mahdollisimman tervelonkkainen. Seuraavaan jalostuksen tavoiteohjelmaan mennessä tulee tarkastella mahdollisuutta kieltää jalostus D-lonkkaisella koiralla kokonaan.

Dogo argentinojen selkäterveyteen ei ole aiemmin juuri kiinnitetty huomiota, eikä selkiä tutkita käytännössä juuri lainkaan; vapaaehtoisesti selkä on tutkittu vain muutamalta koiralta oireiden perusteella. Lähivuosina rodun selkäterveyden tutkimisen tärkeyttä tullaan painottamaan kasvattajille, jotta saisimme todellista tietoa tämänhetkisestä selkäterveydestä.

Erilaisten allergioiden ja autoimmuunisairauksien lisääntyminen on yksi huolenaihe myös Suomen dogo argentinoilla. Sairauksien vastustaminen on vaikeaa, mutta tiedottamisella pyritään saamaan kasvattajia kiinnittämään huomiota myös PEVISA:n ulkopuolisiin, koiran elämää hankaloittaviin sairauksiin. Rotujärjestön ohjeissa koiraa, joka kärsii voimakkaista iho-oireista tai allergioista, ei tule käyttää jalostukseen.

Valitettavasti ei ole tiedossa rodussa esiintyvän kuurouden syntymekanismia. Toivomme geneettisen tutkimustiedon tuovan lisää tietoa tähän. Kuurot pennut tulee lopettaa ja toispuoleisesti kuulevia voidaan käyttää jalostukseen vain erittäin painavasta syystä. Kasvattajien tulee testata kasvattiensa kuuloa systemaattisesti BAER-testillä.

Ulkomuoto

Koira on aina kokonaisuus ja jalostukseen vaikuttavia ominaisuuksia on paljon. Yksikään näistä ominaisuuksista ei saa ohjata jalostusta liian voimakkaasti. Rotumääritelmä kuvaa koiran ulkomuotoa ja tavoitteena on tasapainoinen, hyvin liikkuva koira. Tavoitteena on myös yhtenäistää tyyppiä ja välttää hylkäävien virheiden esiintymistä. Periaatteena on, etteivät pelkät näyttelytulokset toimi jalostuskäytön perusteina.

Ulkomuodon jalostuksessa toivotaan kasvattajien kiinnittävän huomiota dogo argentinon oikeaan tyyppiin sekä vahvaan ja liikkuvaan, mutta liioittelemattomaan rakenteeseen; uuden rotumääritelmän tiukentuneet kokorajoitukset toivottavasti edesauttavat tätä. Myös kasvattajien kykyyn tunnistaa vakavat ja hylkäävät virheet, sekä niiden merkitys on perehdyttävä syvällisesti. Kaikenlaiset ulkomuodolliset ylilyönnit, jotka vaarantavat rodun yksilöiden terveyden tai poikkeavat suuresti rotumääritelmästä, on pyrittävä karsimaan populaatiosta. Vältettäviä ovat esimerkiksi liian suuri koko, liian pieni koko, liiallinen vahvuus, joka tekee koirasta kömpelön, liian riippuvat huulet ja liian lyhyt kuono-osa, liikkeessä esiintyvä epäpuhtaus mm. peitsaaminen. Lanneosan oikeaan asentoon ja selkälinjaan tulee myös kiinnittää huomiota. Kasvattajia valistetaan oikean rakenteen ja sen mahdollistavan tehokkaan liikunnan merkityksestä kasvattajapäivillä sekä yhdistyksen lehteä apuna käyttäen.

Uusia ulkomuototuomareita koulutettaessa pyritään painottamaan rodunomaisen ulkomuodon ja terveen liikkuvan rakenteen merkitystä. Jalostustarkastuksia pyritään järjestämään pääerikoisnäyttelyn yhteydessä rodun erikoistuomarin arvostellessa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

	UROS	NARTTU	ULKOMAINEN JALOSTUSUROS
IKÄ	2-8	2-6 v	-
JÄLKEÄISMÄÄRÄ	Max. 27	Max. 27	-
SUKUSIITOS-%	0,00 – 6,25 %	0,00 – 6,25 %	0,00 – 6,25 %
ULKOMUOTO	Laatumaininta erinomainen	Laatumaininta erinomainen	-
TERVEYS	- täyttää PEVISA:n - kyynärät 0-1 astetta - BAER-testattu molemmin puolin kuulevaksi - ei vakavia immunologisia häiriöitä	- täyttää PEVISA:n - kyynärät 0-1 astetta - BAER-testattu molemmin puolin kuulevaksi - ei vakavia immunologisia häiriöitä	- Pysyvä poikkeuslupa ISA:sta (kahden ensimmäisen pentueen kohdalla) - Suosittelaaan FCI:n hyväksymää lonkkakuvaustulosta A tai B - tulisi suvultaan laajentaa Suomen geenipoolia (ns. uutta verta)

Muita suosituksia:

- Täysin kuuroa koiraa ei tule käyttää jalostukseen
- Kahta toispuoleisesti kuulevaa koiraa ei tule yhdistää jalostukseen.
- Allergioista tai kroonisista iho-oireista kärsivää koiraa ei saa käyttää jalostukseen
- Koiraa, joka on joskus elämänsä aikana kärsinyt sikaripunkista, ei saa käyttää jalostukseen
- Arkaa, hermostunutta tai vihaista koiraa ei saa käyttää jalostukseen
- Tuontinarttua ei tule tuoda maahan tiineenä
- Suositellaan jalostuskoirien luonnetestaamista ja/tai MH-luonnekuvaamista ennen jalostuskäyttöä
- Toisen vanhemmista ollessa C- tai D-lonkkainen, suositellaan toisella vanhemmista olevan terveet lonkat (A tai B).
- Syntyvien pentujen sukusiitosasteen tulisi olla maksimissaan 6,25 %

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Koiralla ei saa pentueen rekisteröintihetkellä olla enempää kuin 27 kappaletta jälkeläisiä rekisteröitynä Suomen Kennelliiton koirarekisteriin. Kuitenkin viimeinen jälkeläismäärän ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotua harrastavan yhdistyksen yhtenä tärkeimpänä tavoitteena on tehdä töitä sen eteen, että dogo argentinojen luonne säilyy rotumääritelmän mukaisena. Keskeisenä tavoitteena on painottaa kasvattajia kiinnittämään yhä vahvemmin huomiota jalostuskoirien luonteisiin ja testaamaan jalostukseen käytettävät koirat luonnetestillä tai MH-luonnekuvauksella. Yhdistys pyrkii painottamaan myös sitä, että jalostusvalinnat ovat aina monen eri asian kokonaisuuksia, ja jalostusvalintoja tehdessä on otettava huomioon paitsi ulkonäkö, myös terveys ja luonne. Arkoja, aggressiivisia tai hermostuneita koiria ei tule käyttää jalostukseen; ei myöskään allergisia tai kroonisista iho-ongelmista kärsiviä yksilöitä. Rotua harrastava yhdistys pyrkii levittämään tietoa luonteista ja luonnetestauksesta kasvattajille ja koirien omistajille erilaisten tilaisuuksien, jäsenlehden ja internetsivujen avulla. Säännöllisten luonnetestien ja MH-luonnekuvausten järjestämisellä halutaan kasvattaa luonnetestattujen koirien määrää ja madaltaa kasvattajien ja harrastajien kynnystä testata koiransa luonne. Edellisen tavoiteohjelman aikana käynnistetty projekti, jonka tavoitteena on muodostaa dogo argentinon ihanteellinen luonneprofiili, saatetaan loppuun jalostuksen tavoiteohjelman seuraavaan päivitykseen mennessä

Rotua harrastavan yhdistyksen ensisijaisena tavoitteena on pysäyttää lonkka- ja kyynärterveyden huononeminen ja pyrkiä parantamaan koirien lonkka- ja kyynärtuloksia. Yhdistys seuraa ja kerää tilastotietoa tutkimustuloksista ja suositellaan, että kuvaustuloksiltaan sairaalle (C-D-lonkat, 1-kyynärnivelet) tulisi valita lonkka- ja kyynärstatukseltaan terve (A-B, 0) kumppani. Rotua harrastava yhdistys pyrkii saamaan BAER-kuulotestattujen koirien määrän uudestaan kasvuun. Kasvattajia rohkaistaan testaamaan kaikki syntyneet pennut, eikä pelkästään jalostuskoiria. Kasvattajia rohkaistaan myös vaatimaan BAER-testitulosta ulkomaisilta jalostuskoirilta. Jotta saataisiin selville, mitä sairauksia rodussa esiintyy ja missä määrin, kerätään tietoa terveystarkastuksilla. Kasvattajilla ja koirien omistajilla on myös mahdollisuus ilmoittaa koiransa sairaudesta, kuolemasta ja pentueesta rotua harrastavan yhdistyksen internetsivuilta löytyvillä lomakkeilla. Näin toivotaan saavan tarkempaa tietoa yksittäisistä koirista ja kokonaisista pentueista. Kasvattajapäivillä ja jäsenlehden artikkeleilla tuodaan esille tietoa sairauksista ja pyritään vaikuttamaan kasvattajiin ja omistajiin tiedottamisen avulla.

Tehollista populaatiokokoa yritetään kasvattaa, jotta pystyttäisiin välttymään pienen jalostuspohjan ja sukusiitoksen aiheuttamilta haitoilta tulevaisuudessa. Jälkeläisrajoituksen jatkaminen uudessa PEVISA:ssa varmistaa sen, ettei rodussamme esiinny siitosmatadoreja.

Yhdistys kampanjoi ”pimeän pentukaupan” vastustamisen puolesta. Viime vuosina on syntynyt useita, rekisteröimättömiä dogo argentino -pentueita. Internetin myyntikanavia (Apula, Tori.fi) seuraamalla tietoomme tuli vuonna 2019 tiettävästi kolme paperitonta pentuetta. Pyritään valistamaan pennunostajia ja rodusta kiinnostuneita ihmisiä internetsivujen avulla kääntymään vain Kennelliiton kasvattajasitoumuksen allekirjoittaneiden, rekisteröityjä dogo argentinoja kasvattavien kasvattajien puoleen. Levitetään tietoa pimeän pentukaupan ja laittoman maahantuonnin riskeistä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet SWOT-analyysinä sekä varautuminen ongelmiin

Luonne

VAHVUUDET - ihmisystävällinen ja luoksepäästävä - kovuus/ohjaajaherkkyys - vahva puolustusvietti - harrastuskäyttö lisääntynyt viime vuosien aikana -> asettaa enemmän vaatimuksia koirien luonteille - kiinnostus luonnetestaukseen lisääntymässä - luonnetestien tulokset hyviä - paukuarkuutta vähän	MAHDOLLISUUDET jalostusvalinnoissa huomion kiinnittäminen luonteeseen
HEIKKOUEDET - dominanssi - kovuus/ohjaajaherkkyys - puolustusherkkyys - harrastuskäyttö toistaiseksi käytännössä vielä vähäistä, vaikka onkin lisääntynyt - koira-aggressiivisuus -> hankaloittaa elämää nyky-yhteiskunnassa - todellinen tietämys rodusta ja sen luonneominaisuuksista heikkoa - oikeanlaisten kotien löytäminen pennuille ->	UHAT - kokemattomat omistajat eivät ole selvillä rodun vaativammista ominaisuuksista ja siten tapakasvattamisessa tapahtuvat puutteet voivat aiheuttaa vaaratilanteita nyky- yhteiskunnassa -> rodun maine huononee - kokemattomat kasvattajat markkinoivat pentuja unohtaen rodun koon ja puolustushalun, koira saattaa päätyä liian osaamattomille omistajille - yhteiskunta asettaa rajoituksia rodun omistamiseen ja kasvattamiseen

Terveys

VAHVUUDET - pieni sukusiitosprosentti - hyvät kynnärät - perinnöllisiä kuolemaan johtavia sairauksia ei ole ilmennyt - vakavia silmänsairauksia ei juurikaan ole - mahdollisuus, että kasvattajat alkavat tiedostaa paremmin tervettä sairaalle periaatteen edut	MAHDOLLISUUDET - KoiraNet-järjestelmä lisännyt tiedonkulkua - tiedon saaminen eri sairauksista, niiden oireista ja hoidosta on helpottunut (esim. internetin) - kasvattajien vastuuntuntoisuuden ja avoimuuden lisääntyminen - geenitestauksen kehittymisen myötä sairauksien ehkäisy
HEIKKOUEDET - pieni populaatio - valkoinen väri tuo mukaan ongelmia, mm. kuurous ja iho-ongelmat - kuuroiden poistaminen rodusta ilmeisesti mahdotonta ellei geenitestaus tuo vastausta asiaan - huono lonkkaniveltilanne - paljon ihosairauksia - osa kasvattajista ei kiinnitä tarpeeksi huomiota PEVISA:n mukaisiin tutkimustuloksiin jalostusvalintoja tehdessään - PEVISA:n ulkopuolisista sairauksista ei saada riittävästi tietoa, niiden huomioiminen jalostusvalinnoissa heikkoa - ei tiedetä tarpeeksi tuontikoirien ja ulkomaisten urosten suvuissa esiintyvistä sairauksista	UHAT - tuontikoirien taustat sairauksien osalta tuntemattomia - sairauksien ehkäisemiseksi tehtyjä jalostussuosituksia ei noudateta - kerätty tieto ei ole luotettavaa - tutkimukset selkäterveyden osalta olematonta

Ulkomuoto

VAHVUUDET - liioittelematon rakenne ja ominaisuudet - puhdas väri - erinomainen hampaisto	MAHDOLLISUUDET - suunnitelmallinen kasvatustyö - tiedottamisen lisääminen oikeasta rotutyypistä - tiedon saaminen helpottunut KoiraNet-jalostustietojärjestelmän ja internetin myötä
HEIKKOUEDET - oikeaan rotutyyppiin nähden hajanainen kanta - oikea päätyyppi harvinainen - liikkeisiin ja niiden vaivattomuuteen ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota - näyttelyt ohjaavat liikaa jalostusta	UHAT - vakavan virheen omaavia koiria käytetään jalostukseen enenevässä määrin - näyttelyissä aletaan suosia nykyistä enemmän liioiteltuja piirteitä sekä vääriä ominaisuuksia

Käyttöominaisuudet

VAHVUUDET - herkkäistinen - erittäin hyvä fysiikka ja kestävyys - miellyttämisenhalu - taipumukset ja kapasiteetti palveluskoiralajeihin /muihin harrastusmuotoihin	MAHDOLLISUUDET - palveluskoiraoikeuksien säilyttäminen - uudet harrastajat - rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä harrastusleiri - alkuperäistä käyttötarkoitusta korvaavien harrastustapojen löytyminen
HEIKKOUEDET - rodun perinteinen metsästystapa ei ole sallittu Suomessa - pk-harrastajia ei tarpeeksi - pitkän linjan pk-harrastajat eivät ole kiinnostuneita "ei-perinteisistä" roduista	UHAT - alkuperäisten käyttöominaisuuksien heikkeneminen ja rodun muuttuminen - pk-harrastajia ei löydy tarvittavasti - kasvattajat panostavat jalostuksessa vain näyttelytuloksiin

Populaation kokonaistila ja rakenne

VAHVUUDET - tuonnit, ulkomaisten urosten käyttö ja PEVISA:n urosrajoitus tuovat osittain uutta verta - kasvattajien positiivinen suhtautuminen urosten jälkeläismäärän rajoittamista kohtaan - kasvattajien kiinnostus, halu ja mahdollisuudet tuoda ulkomailta jalostuskoiria ja käyttää ulkomaisia uroksia	MAHDOLLISUUDET - KoiraNet-jalostustietojärjestelmä auttaa yhdistelmien suunnittelussa ja tiedon saamisessa - ulkomaiset yhteydet ovat yhä useamman kasvattajan ulottuvilla internetin ansiosta
---	--

HEIKKOUEDET • ulkomaisten jalostukseen käytettävien koirien taustoja ei välttämättä tunneta kovin hyvin -> uusia sairauksia, luonneongelmia, jne. • tuontikoirien ja ulkomaalaisten urosten uskotaan edustavan uusia, meillä käyttämättömiä linjoja vaikka näin ei todellisuudessa olisikaan • kasvattajien tietämättömyys ja kriitikkömyys omaa kasvatustyötä kohtaan -> pitkän aikavälin • suunnittelun puute ja oman kasvatustyön onnistumisen / epäonnistumisten arvioinnin riittämättömyys	UHAT • dogo argentinojen pidolle ja kasvatukselle on jossain maissa asetettu rajoituksia • iltapäivälehtien otsikot, jne.-> negatiivinen mielikuva rodun harrastajista -> oikeanlaisten pennun ostajien katoaminen • rekisteröimättömien dogo argentinojen ja erilaisten sekarotuisten dogo-risteytysten lisääntyminen ja risteytysten mahdollisesti koko rodulle aiheuttama negatiivinen julkisuus
---	--

Varautuminen ongelmiin

Taulukko 20. Ongelmiin varautuminen

RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	MITEN VÄLTETÄÄN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Huono julkisuus ja rodun maineen huonontuminen, ääritapauksessa rodun kieltäminen.	Rodun yksilöiden käytöshäiriöt sekä osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat ja omistajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa luonteisiin	Koulutuksen ja tiedottamisen lisääminen pennunostajille, kasvattajille, tuomareille ja viranomaisille	Pyritään lisäämään luonne- testausta, ohjataan kasvattajia valitsemaan jalostusyksilöt tarkemmin, jaetaan informaatiota vastuullisesta koiranpidosta ja kouluttamisesta omistajille mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, pyritään antamaan mediassa positiivista kuvaa rodusta	Dogo argentinon omistaminen ja harrastaminen sen kanssa vaikeutuu, pahimmassa tapauksessa kasvatusta lopputuokseen
Lonkka- ja kyynärniveltilanne huononee	Jalostusvalinnoilla ei pyritä parantamaan nykyistä tilannetta -> liikaa sairastaneita yhdistelmiä. Kyynärnivelistään sairaita koiria saattaa ilmetä ja niitä käytetään jalostukseen	Informaatiota asiasta kasvattajille. Pennun ostajille tietoa lonkka- ja kyynärniveleriskeistä, niiden periytymisestä, oikeasta ruokinnasta ja liikuttamisesta	Kampanjoidaan koirien kuvauttamisen puolesta. Informoidaan kasvattajia terve-terve- ja terve-sairas-yhdistelmien eduista	Koirat alkavat oireilla enemmän, E-lonkkaisten koirien määrä lisääntyy -> koiria lopetetaan niveloireiden vuoksi. Jalostusmateriaali vähenee, ei ole mahdollisuutta PEVISA-sääntöjen tiukentamiseen.
Terveystutkimattomien koirien määrä lisääntyy. Muista sairauksista mm. ihosairaudet ja allergiat ei saada luotettavaa tietoa.	Kuurous on vakava rodussa esiintyvä perinnöllinen sairaus ja osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat, eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota kuulotestauksen	Pennut ja jalostuskoirat tulee kuulotestata, kuuroja pentuja ei tule luovuttaa uusiin koteihin. Jalostustoimikunta tiedottaa sekä ohjaa kasvattajia, avoimuutta pyritään lisäämään. Terveyskyselyitä	Kuulotestaus tärkeää, ettei kuuroja pentuja myydä. Kasvattajien tulee olla vastuuntuntoisia terveys-tutkimuksien osalta ja tiedottaa myös kasvattiensa omistajia tiedonkulun tärkeydestä	Kuurouden yleistäminen. Sairaiden koirien määrän lisääntyminen, koirien ennaltaehkäisy menehtymisiä nykyistä enemmän, ostajien katoaminen -> harva hankkii enää toista

	tärkeyteen. Selkätutkimuksia ei ole ollut tapana tehdä. Omistajat eivät välitä tietoa koiriensa sairauksista eteenpäin kasvattajalle tai rotua harrastavalle yhdistykselle.	tehdään säännöllisesti. Pennunostajille jaetaan tietoa kuulotestauksen välttämättömyydestä ja kuuron koiran pidon suurista vaikeuksista.	sairauksien osalta.	dogo argentinoa.
RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	MITEN VÄLTETÄÄN	TOTEUTUESSAAN MERKITSEE
Alkuperäisten käyttöominaisuuksien heikkeneminen ja ulkomuotoon perustuvan jalostuksen lisääntyminen.	Osaamattomat ja mahdollisesti myös välinpitämättömät, kasvattajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa luonteisiin.	Rodunomaisen jalostusmateriaalin käyttö jalostuksessa. Alkuperäistä käyttötarkoitusta korvaavien harrastustapojen löytyminen.	Luonnetestausta suositellaan ja järjestetään rodulle vuosittain vähintään yksi luonnetestitilaisuus. Jaetaan informaatiota oikeantyyppisestä luonteesta ja rohkaistaan ulkomuoto-tuomareita kiinnittämään huomiota koiran käsiteltävyyteen näyttelytilanteessa.	Oikea luonne ja käyttöominaisuudet häviävät.
Oikean tyyppin harvinaisuus kannassamme. Vakavan tai hylkäävän virheen omaavien koirien käyttö jalostukseen.	Tietämättömät ja mahdollisesti myös välinpitämättömät kasvattajat, jotka eivät kiinnitä tarpeeksi huomiota jalostuskoiriensa ulkomuotoon	Huomion kiinnittäminen jalostusvalintoihin yleisesti. Kasvattajien välinen kommunikointi ja näkemuserojen vähentäminen yhteisillä tapahtumilla ja foorumeilla. Lisäksi tuomarikoulutusta ja jalostustarkastuksia asiantuntijatuomareiden johdolla.	Ohjataan kasvattajia valitsemaan jalostusyksilöt tarkemmin, jaetaan informaatiota oikeasta rotutyyppistä ja ulkomuodollisten virheiden merkityksestä	Vääräntyyppisten koirien jalostuskäyttö lisääntyy ja koko rodun tyyppi muuttuu hiljalleen. Liioitellut asiat ulkomuodossa aiheuttavat koirille myös terveydellisiä ongelmia

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Toimintasuunnitelma

2019	2020	2021	2022	2023
Selkäkyselyn tulosten analysointi ja toimenpiteet kyselyn perusteella.	Kampanjoidaan selkokuvausprosentin nostamiseksi.	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman materiaalin kartoitus ja työn valmistelu.	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.
Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Terveyskyselyn toteuttaminen	Järjestetään 1-2 luonnetestiä	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Järjestetään 1-2 luonnetestiä
Järjestetään 1-2 Luonnetestiä.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Järjestetään MH-luonnekuvaus	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Järjestetään MH-luonnekuvaus
Järjestetään MH-luonnekuvaus.	Luonne- ja käytöskyselyn tulosten analysointi ja julkaisu.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.	Kampanjoidaan ”pimeän pentukaupan” estämiseksi.	Kasvattajapäivien järjestäminen.
Luonne-/koulutusluennon järjestäminen	Kasvattajille suunnatun pentuekyselyn analysointi ja tulosten julkaisu.	Kampanjoidaan lonkka- ja kyynärkuvausprosenttien nostamiseksi jäsenlehdessä ja nettisivuilla.	Rotua harrastavan yhdistyksen leiri.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri
Kaikille dogo argentinon omistajille avoimen terveystarkastuksen aloittaminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Kasvattajapäivien järjestäminen.	Järjestetään 1-2 luonnetestiä	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman materiaalin kartoitus ja työn valmistelu.
Rodun luonneprofiiliin julkaiseminen.	Rodun jalostus- tai valionarvosääntöjen tarkistaminen.	Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan.	Viime vuosien luonnetestien ja MH-testien tulosten analysointi ja julkaisu sekä jatkotoimenpiteiden toteuttaminen.
Rotua harrastavan yhdistyksen järjestämä leiri	Järjestetään 1-2 luonnetestiä	Terveyskyselyn tulosten analysointi ja julkaisu.		
	Jalostustarkastuksia kysynnän mukaan	Ulkomaisten terveystilastojen vertaamisen kotimaisiin aiheuttamien mahdollisten toimenpiteiden toteuttaminen.		

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista seuraa jalostustoimikunta ja rotua harrastavan yhdistyksen hallitus. Seuranta suoritetaan julkaisemalla tilastoja PEVISA:n asettamien rajoitusten ja rotuyhdistyksen suositusten vaikutuksista, järjestämällä kasvattajapäiviä ja julkaisemalla aiheeseen liittyviä artikkeleita jäsenlehdessä. Yhdistys kerää jatkuvasti tietoa dogo argentinon terveystilanteesta ja luonteesta.

Toimintasuunnitelmaan sisällytetään luonnetestien ja jalostustarkastusten järjestäminen ja niiden toteutumisesta voidaan lukea yhdistyksen jäsenlehdessä ja internetsivuilla. Toimintakertomuksesta jäsenistö voi seurata jalostuksen tavoiteohjelmaan sisällytettyjen toimenpiteiden toteutumista.

7 LÄHTEET

Dogo argentinojen jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2009-2013.

Dogo argentinojen jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2013-2018.

MMT Katariina Mäki, 14.12.2011, www.kennelliitto.fi

MMT Katariina Mäki, 2001.

8 LIITTEET

LIITE 1: Ehdotus dogo argentino -rodun PEVISA-ohjelmaksi 1.1.2019 - 31.12.2023

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvauslausunto ja kyynärkuvauslausunto. Kuvaushetkellä koiran tulee olla täyttänyt 18 kuukautta. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on D. Kahta D-lonkkaista koiraa ei saa yhdistää.

Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 27 pentua. Viimeinen sallittu pentue voidaan kuitenkin rekisteröidä kokonaisuudessaan.

LIITE 2: Suomessa syntyneet ja rekisteröidyt pentueet vuosina 1991-2013

VUOSI	NARTTU	UROS	PENTUJA	SUKUSIITOS -% (4 sukupolvea)
1991	AIMARA DEL CORSARIO	NERON DEL RANCHO ORIENTAL	4	0
1992	BRISA DE PONCHO COLORADO	NERON DEL RANCHO ORIENTAL	9	0
1995	BLANCO MATADOR NECIA	QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	8	0
1996	BLANCO MATADOR NOSTALGIA	QUEBRACHO VOM KNAUSSERWALD	6	0
1998	CHARAREA VOM KNAUSSERWALD	TIGRE VOM KNAUSSERWALD	9	3,13
1998	TARTAGAL'S FOGOSA	INDIO-TOBA DEL BAGUAL	9	0
2000	BLANCO MATADOR PICANTE	LYNX DES GAUCHOS DES LOUVAUX	9	0
2000	CHARAREA VOM KNAUSSERWALD	VAN DZHAM	5	0 *
2000	KERBEROS BLANCO XANDRA	VAN DZHAM	8	0 *
2001	KERBEROS BLANCO XENA	AGUILA DE LAS AQUAS MANSAS	6	0
2001	MANCHA DE PURAPECA	CALISTO DE LAS AQUAS MANSAS	9	0
2002	UPAMPA DELLA MEZZA LUNA	MATACO DEL GUALILAN	8	0 *
2002	YUMA	INDIO-TOBA DEL BAGUAL	9	0
2003	ESCARTO'S LA BALANDRA	CEDRICK DEL CAVDILLO	7	0
2003	KERBEROS BLANCO QUERENCIA	TUPAC DE CALFUCURA	8	0
2003	NILSH ROZA VETROV ARIADNA	BATIKMARS DELLA VAL CURONE	4	0

2003	NILSH ROZA VETROV BY JEVIL'S	CALISTO DE LAS AGUAS MANSAS	3	0
2003	UPAMPA DELLA MEZZA LUNA	HIERRO DEI FALCHI BIANCHI	4	0
2004	ALEXSANDRA	TUPAC DE CALFUCURA	6	0,39
2004	AURA DE AQUERON	AGUILA DE LAS AGUAS MANSAS	9	0
2004	ESCARTO'S LA BELLA	TUPAC DE CALFUCURA	8	0
2004	GRINGA DEL CAVDILLO	ESCARTO'S EL BUEY	9	0
2004	HUAQUI DE NUEVA CORDOBA	LUCABRASI	8	0 *
2004	JEVIL'S NICITA	DINGO DI CASA NARDINI	2	0
2005	DUNA DI CASA NARDINI	HIERRO DEI FALCHI BIANCHI	11	0,78
2005	ESCARTO'S LA BELLA	MEJSHI	10	0,39
2005	FORTUNA NIKS LASKA SNOW	ESCARTO'S EL BUEY	3	1,56
2005	NARAYA	TIGRE VOM KNAUSSERWALD	9	0
2005	NILSH ROZA VETROV BY JEVIL'S	DINGO DI CASA NARDINI	11	0
2005	ZANNABIANCA DELLA VAL CURONE	DINGO DI CASA NARDINI	9	0
2005	MANCHA DE PURAPECA	DINGO DI CASA NARDINI	5	0
2005	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	GALAN EL DO YEL	9	0 *
2005	ESCARTO'S CECILIA	MEJSHI	6	0
2005	KERBEROS BLANCO INCLEMENCIA	KERBEROS BLANCO EGOISMO	9	3,13

VUOSI	NARTTU	UROS	PENTUJA	SUKUSIITOS -% (4 sukupolvea)
-------	--------	------	---------	------------------------------------

2006	GRINGA DEL CAVDILLO	OMBRE DE SANTA ESMERALDA	9	0 *
2006	UTOPIA DE ANGEL O DEMONIO	ZORRO DE ANGEL O DEMONIO	6	0
2006	AMAZONA	ESCARTO'S EL BUEY	7	6,25
2006	ESCARTO'S CASOMIRA	TALITO ACKON CAHUAK VERDES PAMPAS	10	0 *
2006	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	PIMENTON DEL HUAICO	9	6,25 *
2006	ALEXSANDRA	KERBEROS BLANCO EGOISMO	4	0
2006	ANGELINA	BLANCO PIRATA ELDORADO	7	0
2006	YARA	DINGO DI CASA NARDINI	6	0,78
2006	PENCA DEL TOLKEYEN	ALEX DE LOS HIJOS DE LA LUNA	5	0 *
2007	ESCARTO'S JOVANA	GAUCHO DEL CAVDILLO	3	0
2007	NEBLINA	KERBEROS BLANCO XERODES	6	0
2007	JEVIL'S UNA INEZA	PERRO PELEA CORDOBES TANGO	8	0
2007	KERBEROS BLANCO QUERENCIA	APERIO JAURIA BRAVA	8	0 *
2007	ZANNABIANCA DELLA VAL CURONE	MILORD	7	0
2007	NARAYA	KERBEROS BLANCO SALVADOR	9	0
2007	PERRO PELEA CORDOBES PIRATA	BLANCO DEMONIO BOWIE	4	0
2007	YARA	PERRO PELEA CORDOBES TANGO	9	0
2007	JEVIL'S ELENA	ESTEBAN DI CASA NARDINI	9	6,25
2008	AUDACITY LUNA DE INDIO	JACKLAFURIA	7	0

2008	PERRO PELEA CORDOBES ORIANA	PAMPERO DEL HUAICO	5	0
2008	PENCA DEL TOLKEYEN	BOCADILLO	4	0
2008	ESCARTO'S LAMIARAN	ANIBAL CHARISMATIC	8	0
2008	KERBEROS BLANCO ENVIDIA	KERBEROS BLANCO XERODES	1	6,25
2008	AUDACITY ESTRELLA VIVA IMPRESION	JACKLAFURIA	9	0,59
2008	ROSE SPIRIT'S ZURELLA	BLANCO PIRATA CALICO JACK	9	0
2008	JALIL DE AGALLAS	KERBEROS BLANCO SALVADOR	9	0,39
2008	ESCARTO'S LUMINOSA	ESCARTO'S SNUFKIN	6	3,13
2009	ESCARTO'S HERMINIA	JACKLAFURIA	9	0
2009	YARA	BOMBO BONKRAS	8	0
2009	ESCARTO'S LOANA	ESCARTO'S EL BUEY	8	0
2009	ESCARTO'S JOVANA	ESCARTO'S SNUFKIN	8	3,17
2009	ALOJA CHARISMATIC	ESCARTO'S EL BUEY	7	0
2009	ESCARTO'S THE WITCH	ANIBAL CHARISMATIC	7	0
2009	ESCARTO'S LUMINOSA	ESCARTO'S SNUFKIN	6	3,13
2009	IMILLITA DE CHIBOUK	KERBEROS BLANCO SALVADOR	6	0,39
VUOSI NARTTU		UROS	PENTUJA	SUKUSIITOS -% (4 sukupolvea)
2010	AUDACITY LUNA DE INDIO	BOMBO BONKRAS	7	0
2010	EVA AURORA BLANCO	BLANCO DEMONIO BOWIE	6	1,17

2010	ALOJA CHARISMATIC	ESCARTO'S HEMULEN	5	0
2010	ESCARTO'S SNIFF	VICTOR DEL CAVDILLO	4	3,13
2010	TIGIDAS ECLAT	KERBEROS BLANCO SALVADOR	1	1,56
2011	ESCARTO'S LOANA	VICTOR DEL CAVDILLO	8	3,91
2011	KERBEROS BLANCO PERFIDIA	GUARANGO DE LOS MEDANOS	7	0
2011	DAMA-BLANCA DE RIOLAPIEDRA	GUARANGO DE LOS MEDANOS	1	0
2011	ESCARTO'S LITTLE MY	ESCARTO'S TROZO DE ORO	2	4,69 **
2011	TIGIDAS OLIVIA	ESTILO FUERTE FULL SPEED AHEAD	9	0
2011	ESCARTO'S PERLA DE PENCA	ESCARTO'S STEPAN	3	0
2012	ESCARTO'S QUERIDA	ESCARTO'S PRIMO	6	0
2012	BB	BOMBO BONKRAS	6	0
2012	BIANCA	JEVIL'S ARIA	3	0
2012	ROSE SPIRIT'S YELLOW RAMBLER	WIKING DE SANTA ESMERALDA	7	1,56 ***
2012	TIGIDAS OLIVIA	ESTILO FUERTE WITH FULL SPEED AHEAD	9	0
2012	REMEDY DANES BRETTEY BIANCA	KERBEROS BLANCO NARCISISMO	9	0
2012	ESCARTO'S TRINITARIA	MEJSHI	7	0
2012	DEVIL MINDS ALICIA SILVERSTONE	OPIUM IZ LUNNOY STAI	7	1,95 ***
2012	ESCARTO'S THE WITCH	JERONIMO II DE CAVDILLO	4	5,76 **
2012	ESCARTO'S QUINTANA	VENCEDOR DE LA COSTA DUENDO	6	1,56 ***
2013	TIGIDAS UNICA	PAPEANO DE DONA CECILIA	6	0,34 **

2013	TIGIDAS OLIVIA	LIHUEL CALEL DEL BLENDER	9	0
2013	ESCARTO'S AI LAV JUU	ESCARTO'S TEMERARIO	7	3,32 **

* Laskettu saatavilla olevien tietojen mukaisesti; pentueen neljäs sukupolvi on joiltain osin puutteellinen.

** 6 sukupolvella laskettuna

*** 5 sukupolvella laskettuna

Taulukkoluetelo

Taulukko 1: Vuositolasto – rekisteröinnit	9
Taulukko 2: Suomalaiset kasvattajat 1991 – 2016.....	10
Taulukko 3: 2007-2020 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta	14
Taulukko 4: 2007-2017 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta	15
Taulukko 5: Dogo argentinojen jalostuspohja per sukupolvi 2007-2019	17
Taulukko 6: Luonnetestien loppupisteet, 1.8.2017	38
Taulukko 7: Luonnetestien osa-alueiden keskiarvot, 1.8.2017	38
Taulukko 8: Luonnetestien tulokset osa-alueittain selityksineen, 1.8.2017	39
Taulukko 9: Käyttäytymiskoetulokset, BH, 25 kpl	48
Taulukko 10: Koekäynnit ja -tulokset, yht. 89 kpl	49
Taulukko 11: Lonkkakuvaustulokset vuosina 1992–2017 syntyneet	54
Taulukko 12: Lonkkakuvaustulosten määrä prosentteina 2011-2017 syntyneet.....	55
Taulukko 13: Kyynärnivelkuvaustulokset vuosina 1992-2017 syntyneet	57
Taulukko 14: Ilmoitetut BAER-testit 1998 – 2017	59
Taulukko 15: Ilmoitetut BAER-testit, testien tulos	59
Taulukko 16: Dogo argentinojen selkäkuvaustulokset 1.9.2017 mennessä	65
Taulukko 17: Dogo argentinojen kuolinsyyt KoiraNet-jalostustietojärjestelmässä.....	66
Taulukko 18: Ongelmiin varautuminen	83